

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Írásos takaró
a magyarszerőmonostori református templomból

Tizenkilencedik évfolyam
2008. január

1

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Balácsi Zoltán: Ne aggaldmaskodj! Máté 6,27	3
Orbán János: Legyen neked a te akaratod szerint. Máté 15,21–28	6
Réman Jenő: Mi az Úrei vagyunk. Róma 14,7–9	9

Prédikációk az Erdélyi Református Egyházkerület 44. püspökének, Csiha Kálmánnak temetése alkalmából

Bustya Dezső: Isten dolgait cselekedni. János 9,4	12
Pap Géza: „Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség.” Filemon 1,21	15

Prédikáció újév napjára

Fazakas Sándor: Küszöbfélelem. Józsué 1,1–9	17
---	----

Prédikáció az egyetemes imahétre

Az egyetemes imahét igehirdetési terve	20
1. nap. Sipos István: Szüntelen imádkozatok. 1Thesszalónika 5,17	21
2. nap. Tasnádi András Zsolt: Mindenben hálákat adjatok. 1Thesszalónika 5,18	25
3. nap. Alföldi-Lakatos Tibor: Intés, rend és bátorság. 1Thesszalónika 5,14a	28
4. nap. Sebestyén László Ede: Bosszúvágy nélkül! 1Thesszalónika 5,15	32
5. nap. Tóbiás Tibor: Megbékélt szívvel, kitartóan imádkozatok. 1Thesszalónika 5,14 ...	35
6. nap. Ecsedi Árpád: Isten műhelyében. 1Thesszalónika 5,16–17	38
7. nap. Székely Zsolt: Gyámolítsátok az erőtlenekeket! 1Thesszalónika 5,14	41
8. nap. Gellén Sándor: Békességben éljeteK. 1Thesszalónika 5,13b	44

Prédikáció sákramentumos istentiszteletre

<i>Úrvacsorai igehirdetés</i>	
Dr. Victor János: Ingyen kegyelem. 1Korinthus 11,25	46

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (13.)	
Törvény és szeretet	48
Az ószövetségi törvény	50
Az evangélium szabadsága	51

Alkalmi prédikációk

<i>Nőszövetségi bibliaóra</i>	
Lukács Margit: Hogyan kezdődött az életem? Jeremiás 1,1–8	53
<i>Esketési igehirdetés</i>	
Márton János: ÖrüljeteK az Úrban! Filemon 4,4–7	55
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Farkas Sándor: Isten nem hagy el... Zsoltárok 27,10	56

Tanulmány a restaurálásról

Takács Béla: Korunk úrasztali terítői.	58
---	----

A címlapon: Írásos takaró a gyerómonostori református templomból. Fényképezte Hover Zsolt.
A hátlapon: Bódás János: *Ki van jelölve a helyed!*

Vasárnapi prédikációk

Balácsi Zoltán

Bardoc

Ne aggodalmaskodj!

Alapige: Máté 6,27

Bibliaolvasás: Máté 6,25–34

Az újfordítású Bibliában ennek az ígerésnek az a címe, Isten gondviselése. A felolvasott igében Jézus tanítványával beszélget, és arra inti őket, hogy ne aggodalmaskodjanak. Miért? Mert Istennek gondja van a megteremtett világra, ő ad mindenknek táplálékot és életet.

Jézus jó tanító módjára nemcsak üres szavakban beszél a tanítványokhoz, hanem számukra érthető, kézzelfogható példákkal szemlélteti mondanivalóját. Csodálatos és lélegzetelállító minden tanítása, ahogy közel hozza a hatalmas Istent az egyszerű emberhez. Ismer és szeret minket, és tudja, hogy mi jó nekünk.

Három nagyon fontos dolgot vizsgáljunk meg az ige kapcsán: 1. Miért szoktunk aggodalmaskodni? 2. Mikor szoktunk aggodalmaskodni? 3. Mi a keresztyén ember kötelessége?

I.

Müller Péter: *Szeretet Könyv* című műve jut eszembe, ahol egy érdekes történetet olvastam. „Egyszer gyermekkoromban tettünk egy kegyetlen kísérletet. Ki akartuk próbálni, mennyire szeret bennünket anyánk. Egy mesejátékra készültünk az iskola tornatermében felállított színpadon. Az osztályfőnökön kívül, aki írta és rendezte a darabot, senki sem tudta, ki rejlik a tarka jelmezek, parókák és festett papíralarcok mögött. Magunk festettük, varrtuk őket. Hónapokon át a legnagyobb titokban készültünk az osztályban. Volt közöttünk gonosz mostoha, boszorkány, utolsó mohikán, Münchhausen báró, hét törpe, Piroska, farkas, gyáva oroszlán és gólyalábakon tántorgó, óriási Gulliver.

Mielőtt elkezdődött a zártkörű főpróba, lehalkítottuk a zenét. Odaléptem a függöny mögötti mikrofonhoz, és arra kértem a nézőtérén várakozó, izgatott szüleinket: ha fölmege a függöny, találják ki, melyik álarc mögött rejlik a saját gyermekük. Arra voltunk kíváncsiak, milyen jól sikerültek a jelmezeink. Fogalmunk sem volt, hogy ez az ártatlan játék a szeretet próbája lesz.

Fölment a függöny. Nem szóltunk egy szót sem. Csak álltunk mozdulatlanul – dobogó szívvel vártuk: felismer-e az anyánk.

A szülők mosolyogva lestek bennünket. Mindnyájunkat fölismert az anyja.

Egyvalakit nem, a gyáva oroszlánt, de róla tudtuk, hogy sok baja van a szüleivel, az apja még csecsemőkorában otthagya őket, az anyja pedig hurcolta magával különféle zavaros kapcsolataiba.”

Minél mélyebben szeretünk valakit, annál kevésbé fontos a külseje. Át is változhat, nem kell hozzá meghalnia és elvesztenie testi valóját. Megismered, mint hamvas kislányt, telnek az évek, és lesz belőle egy ráncos, fogatlan, kopaszodó öregasszony. A változás olyan hatalmas, hogy a lánykori és öregkori fénykép egy idegen számára nem is ugyanazt az embert jelentené – ha most látná először a képet, észre sem venné, hogy ugyanarról az emberről készültek. De ha valakit szeretsz, az alig változik a szemedben:

eltelik hatvan-hetven év, és ugyanazt érzed a közelében. Ugyanazt a sugárzást, ugyanazt a szóval kifejezhetetlen érzést, hogy „ismerem!” Így ismer minket is Isten! És tudja, hogy nekünk mire van szükségünk.

A gazdagok vagyongyűjtéséhez hasonló kísértése a szegényeknek az aggodalmaskodás: ez is az élet fenntartásához szükséges eszközök biztosításának vágyából fakad. Jézus rámutat, hogy ez a magatartás fonák.

Jézus nem arra tanítja az embert, hogy ne dolgozzon. Az embernek azt kell megtanulnia, hogy tulajdon keze munkájával keresse meg a kenyerét, de azt is tudnia kell, hogy Istentől kapja megélhetését. Textusunk a mező liliumát és a mező fűvét említi. Ezek az egyszerű, kicsiny növények éppúgy, mint a magukat oly nagyra tartó emberek, semmit sem tettek azért, hogy életük legyen. Nem könyörögtek azért, hogy szemet gyönyörködtető külsőben pompázzanak, és a mindent teremtő Isten ezt mégis megadta nekik.

Szinte megszégyenítő az, hogy Jézus ilyen egyszerű példát hoz fel tanítványainak, nekünk.

A teremtéskor az ember megkapta Istentől az uralkodás lehetőségét, és sokszor meg gondolatlanságból vagy felelőtlenségből könnyű szívvel letép egy szál virágot, ráta-
pados egy fűszálra, és eszébe sem jut az, hogy Isten a legegyszerűbb gyenge apróságokra is gondot visel.

Aggodalom. Amikor kimondjuk ezt a szót, akkor eszünkbe jut az életünk, hiszen aggodalmaskodunk mi unos-untalan. Szorongunk, kínos bizonytalanságban élünk, sok a gondunk, nyugtalanok vagyunk a ránk leselkedő veszélyek miatt, tele vagyunk félelemmel. Mindig félünk valakitől (valakiktől), vagy valamitől. *Miért aggodalmaskodunk?* Jó lenne számba venni, hogy miért nem szoktunk aggodalmaskodni, mert könnyebb lenne, hiszen mindenért aggodalmaskodunk. Nemcsak a múlt, nemcsak a jelen, hanem a jövő dolgai miatt is érheti a hívő embert aggodalom.

Az elveszett boldogságért, régi meg gondolatlanságainkért, a betevő-falatért, munkahelyünk biztonságáért, a tova repülő ifjúságért, hétköznapi életünk megszokott egyhangúságáért, az egészségi állapotunkért, a pénzünk bizonytalanságáért, a minket elhagyó fizikai erőnkért, gyermekeinkért, unokáinkért, szüleinkért, testvéreinkért, Anyaszentegyházunkért, ki tudna felsorolni mindent.

Aggodalmaskodunk öreg napjainkért, hogy mi lesz velünk, ha ágyynak esünk. Ki ad egy pohár vizet, ki temet majd el minket, ki huzat harangot, mert gyermekeink külhombra menekültek, s néha még a szülők temetésére sem tudnak hazajönni.

De aggodalmaskodik minden Istenben hívő lelkipásztor, amikor látja a megüresedett padokat a templomainkban, az egyre növekvő számú züllött ifjúságot. Úgy érezzük, hogy kezd kiveszni a szeretet, a bizalom és a megértés.

II.

Mikor aggodalmaskodunk? Mindenkori, foglalhatnánk össze röviden. Olyankor, amikor már emberileg nem látunk semmi kiutat és azért, mert emberileg keressük ezt a kiutat. Még magától az Istentől is fél az ember. Nem az Urat féli, hanem fél tőle. Az aggodás hátterében a bizalmatlanság áll.

Rohanó életmódunkban nem jut elég idő arra, hogy megálljunk és megcsodáljunk egy szál virágot, amely ha rálépünk, akkor is újra helyére áll, és szebb Salamon minden dicsőségénél és öltözeténél is. Pedig mindannyian tudjuk, Salamon király öltözete, hír-

neve, udvartartása milyen rendkívüli volt. Sokat adunk az öltözködésre, de nem érhetjük utol még a legegyszerűbb színeiben pompázó virágot sem.

Amikor már senki sem segíthet rajtunk, akkor fordulunk Istenhez. Minél kevesebb az Istenbe vetett bizalmunk, annál nagyobb a félelmünk és az aggodalmunk. Krisztus arra tanít, hogy az utunk elején forduljunk Istenhez és akkor Ő gondot visel rólunk.

A kis tehetetlen virágszál nem kérhet Istentől semmit, de mi igen. „Kérjetelek és adatik néktek...” – cseng fülünkbe Krisztus szava. Mit szoktál kérni Istenedtől? Miért imádkozol?

Magát az Úr Jézust is megkísértette a Sátán, amikor a pusztában negyven napig böjtölt, nem evett semmit. Megpróbálta rávenni Jézust arra, hogy vegye kezébe az irányítást, gondoskodjon kenyéréről, hiszen éhes, van rá hatalma. De Jézus így válaszolt: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.”

III.

Ha szívedben Krisztus az Úr, akkor árad feléd békessége és kegyelme. A Tízparancsolathoz hasonló kifejezéssel parancsolja Jézus tanítványainak: ne aggodalmaskodjatok. Ez bűn. Ő ettől is meg tud szabadítani. Akkor boldogan énekelhetsz, mert reményesség tölti be szívedet, az előbbi sötét aggodás helyett.

Ne aggodalmaskodjál, nézz Istenedre fel!

Ő felruház és táplál, rád gondot ő visel.

Dicső Király, ég és a föld Ura!

Szívünk tiéd, légy annak is Ura!

(499. ének)

Az újfordítású Biblia szerint „Aggodásával ki tudná meghosszabbítani életét csak egy arasznyival is?” Senki. Életünk ideje ki van szabva. Az a jó Isten kezében van.

Szeretett testvérem! A kiszabott földi életed idejét te hogyan használod fel? Megvan-e benned az Istenben való bizodalom? Hallod-e a madarak Istent dicsőítő énekét?

A kicsinyhitűségünket félretéve kell úgy gondolkodnunk, cselekednünk, imádkoznunk, mint Jézus. Néha szemétdombon is látunk liliomot virágozni. Ebbe az embertelen, gonosz világba belegyökerezve Isten országának jó illatát kell árasztuk: a családkunk, gyülekezetünk, embertársaink között. Ha így élünk, akkor lehetünk diófát ültető nagypapa, aki unokáira is gondol.

Ne legyünk hitetlen pogányok, akik csak a földi dolgokkal foglalatkoskodnak. A földi kincsek ideig-óráig valók. Keressük először Isten országát és igazságát, mert jól tudja Mennyei Atyánk, hogy nekünk mire van szükségünk. Ő ígérete szerint megadja nekünk mindazt, amire testünknek-lelkünknek szükségé van. Jézus tanítványait biztosítja afelől, hogy ha törvényszék elé idézik őket, még akkor se aggódjanak, hogy mit fognak szólni, mert Istennek még arra is gondja van (Mk 13,11).

Izráel népe sokat kapott, de még többet várt. Megkapta Isten legnagyobb ajándékát, Jézus Krisztust, de visszaütötte. Ne utasítsuk vissza hitetlen aggodalmaskodásunkkal. Tegyük le életünk terheit lábai elé. Bízunk benne. Keressük az Ő országát, s megad mindent nekünk, amire szükségünk van (HK 129).

Még kezdő lelkész koromban történt. Úrvacsorára készültünk. Reggel a gondnok bejelenti, hogy az a család, aki az úrvacsorai bort és kenyeret ígérte, valami oknál fogva nem tette meg. Én felajánlottam, hogy adom a kenyeret („igaz, hogy az üzletből van” – mondtam, mert mindig házikenyeret tettünk az úrasztalára), a számadó gondnok a

bort. Úgy is történt. Már épp a presbitereket kísértem ki, amikor váratlanul vendégek érkeztek. Megterítettük az asztalt, én addig elszaladtam a szomszédba kenyeret kérni, mert szemmel láthatóan nem lett volna elegendő. Sajnos, nem boldogultam. Asztalhoz készülődtünk, aggódtam, hogy mi lesz most. Ekkor kopogtattak. A gyülekezetünkben egy idős néni lépett be, egy egész házi kenyeret hozott, s a következő szavakkal adta át: „Ne haragudjanak, hogy zavarok, látom, vendégek érkeztek. A lányomékat azt ígérték, hogy hazajönnek meglátogatni, ezért egy kemence kenyeret sütöttem. Sajnos, nem érték rá. A templomba sem értem el, vártam őket. Gondoltam, hogy elhozok egy kenyeret önöknek, itt csak elfogy valahogy” – s ezekkel a szavakkal már el is sietett. A szememből a könny kiesett. Lám, ilyen az isteni gondviselés. Azóta is minden évben egyszer, hálából, megerítem az úrasztalát.

Adjunk hálát az Isten naponkénti gondviseléséért és kérjük naponta az ő gondoskodását, mert „elég minden napnak a maga baja” Dicsőség néki, örökkön-örökké. Ámen.

Orbán János
ny. lelkipásztor
Kolozsvár

Legyen neked a te akarated szerint

Alapige: Máté 15,21–28
Bibliailvasás: Ézsaiás 30,18–26

Ma két hete hallottuk, hogy milyen nagy dolog a morzsa. A gazdag kapuja előtt sínylődő Lázár hogy örült volna a morzsaléknak, de nem adtak neki! A most felolvasott igében lelki morzsaérlekről van szó. Erre áhítozott a kananei asszony. Vajon hull-e neki a gazdag asztaláról? Jó, hogy ez a gazdag a világ leggazdagabbja: Jézus. A most felolvasott ige arra biztat: kiáltunk hozzá, tőle kérjünk!

Nem kell megerőltetnünk magunkat, hogy megértsük a körülményeket, s beleélhesük magunkat a bibliai helyzetbe. Nehézséget csak az okozhat, ha valaki úgy gondolkozik, hogy akkor lehetett Jézushoz kiáltani, mert a földön járt, most pedig nem lehet. Milyen boldogok lehettek, akik találkozhattak Vele! Az ige azonban azt is kidomborítja, hogy nem sokat ér a fizikai találkozás lelki kapcsolat nélkül. Sokan voltak, akik látták, hallották Jézust, mégis idegen maradt számukra: nem fogadták be! Hit kellett akkor is, hit kell ma is ahhoz, hogy a Jézus áldásaiban részesüljön valaki. Érvelhet valaki azal, hogy akkor Jézus emberi testben járt a földön. Így Tirus és Sidon vidékén is könnyen felismerhető, elérhető volt. De hol van ma Jézus? Hol az a Tirus és Sidon, ahol találkozhatunk Vele?

Könnyű a feltett kérdésre a felelet: ott lehet Jézussal találkozni, ahol az megeríti az asztalt, osztja a mennyei táplálékot, és hullatja a morzsákat. A hívők így járultak, így járulnak mindig az Úr asztalához, s így élnek az igével, mint morzsákkal. Ma Jézus igéje és Szentlelke által jelen van mindenütt, ahol segítségül hívják Őt, legyen az éppen a templom, vagy a templomtól egészen távollevő hely.

Az emberi állapotok ma sem különböznek az akkoriaktól. Az emberek lenézik, sőt gyűlölik egymást, mint akkor a zsidók mindenki mást. Feszül az ellentét ember és ember között ma is, mert más az anyanyelvük vagy a bőrük színe. Jézus azért küldte el Szentlelkét, hogy így jelen legyen közöttünk ma is, Leleke által. És nem csak Tirus és Sidon vidékén, hanem a világ minden népe között. Mindenütt megtalálható, mindenütt elérhető. Elég csak arra gondolnunk, hogy a világ minden nyelvére lefordították a Bib-

liát, még egészen kisszámú embercsoportokéra is. Jézus ma így járja be az egész világot. Így van közöttünk is.

Tirus és Sidon vidéke pogány terület volt. Az úgynevezett szent zsidók minden ilyen helyet elkerültek. Jézus elment arra a vidékre is. És éppen a zsidók közül ment oda, és éppen akkor, amikor azok azon vitatkoztak, hogy szabad-e mosatlan kézzel enni. De azzal már nem törődtek, hogy a másoknak, a felebarátnak van-e mit ennie. A zsidók állandóan vitatkoztak Jézussal. Mindenben csak kritizálták. Nem tehetett semmit, hogy abban valami kivetnivalót ne találtak volna.

Amikor a zsidók elfordultak Jézustól, éppen akkor fordult hozzá egy kananeai asszony. Mi vitte ezt az asszonyt Jézushoz? Egy hétköznapi dolog: a leánya betegsége. Amikor az övéi közé jöve, azok nem fogadták be Őt. A pogányok azonban mertek hozzá fordulni nyomorúságukkal. Ezt tanuljuk meg ettől az asszonytól: Jézushoz kell vinnünk a nehézségünket. Itt már felmerül a Jézusba vetett bizalom kérdése. Az az asszony hallott valamit Jézusról. Nem tudjuk, hol, kitől, mit, de amit hallott, az hitet ébresztett benne. Ti annyit hallottatok Jézusról! Híztek-e benne?

Ma sokkal több ember fordul Jézushoz lélekben, mint akkor. Mi is azért vagyunk itt a templomban, mert Őt keressük. Az a kérdés, hogy olyan hittel fordulunk-e hozzá, mint ez az asszony? A Jézusban való hit feltétel nélküli bizalom. Vajon ez van a szívünkben? Vagy talán most is kifogásokat keresünk? Az az asszony nem úgy fordult Jézushoz: gyógyítsd meg a leányomat, hogy hihessek. Nem úgy, hogy ha meggyógyítod, hiszek.

A hit beismeri Jézus előtt a maga tehetetlenségét, rászorultságát és egyben méltatlanságát is. Van, amikor a hit *kiált*, kiáltania kell. Úgy kiáltani, hogy hallja meg Jézus. Hogy mit szólnak hozzá az emberek, mit szól hozzá a világ? – az nem számít. Baj, ha csak titokban suttogunk Jézusnak, nehogy valaki észrevegye, meghallja, hogy mi hozzá kiáltunk. Aki igazán hisz Jézusban, az ezt semmilyen körülmények között nem titkolja.

Mire hivatkozhatunk Jézusnál? Csak a méltatlanságunkra és tehetetlenségünkre. Könyörülj rajtam: avatkozz be az életembe. De a könyörülj rajtam azt is jelenti, hogy egészen Reád bízom magam, mindent a te kezébe teszek és Tőled várom a megoldást. Könyörülj, azt jelenti: teremts új életlehetőséget a számomra.

Milyen nagy fájdalom, amikor az beteg, akit a legjobban szeretünk. „Az én leányom az ördögtől gonoszul gyötörtetik”: rettenetes betegség! Az asszony nem mondja Jézusnak, hogy mit tegyen, csak azt, hogy mi a baj. „Ez a helyzet, Uram!” Mi sokszor ott rontjuk el, hogy tanácsot adunk Istennek, hogy mit tegyen, mit várunk tőle, és nem azt mondjuk el, hogy mi a bajunk. Nem a helyzetünket tárjuk elé, s nem tőle várjuk a megoldást.

Ebben a történetben Jézus magatartása a megdöbbenő. Jézus nem úgy viselkedik, ahogy mi várnánk. Isten sokszor másképp viselkedik. „Ő pedig egy szót sem felelel nekik.” Hányszor vagyunk úgy, hogy Isten nem felel nekünk! Van amikor Isten hallgat. Nem siet azonnal teljesíteni a kérésünket, még akkor sem, ha nekünk nagyon sürgősnek látszik. Erre közbeszóltak a tanítványok: „az ő tanítványai hozzá menvén, kéri vala Őt, mondván: Bocsásd el őt, mert utánunk kiált” Vajon a Jézus tanítványai nem illetéktelenül avatkoztak bele az ügybe? Szüksége van-e Istennek emberi figyelmeztetésre? Mit felelt Jézus a tanítványainak? „Nem küldtettem csak az Izráel házának elveszett juhaihoz.” Milyen komoly figyelmeztetés ez a mi számunkra! Gondoljuk meg mindig, hogy az adott esetben adott-e nekünk megbízatást Isten? Jézus itt is kifejezi a mennyei Atyától való teljes függőségét. Nehogy azt gondoljuk, hogy Jézus, mert Isten Fia, azt csinált, amit akart. Jézus mindig azt tette, amivel őt az Atya megbízta. Gondolhatunk arra is, hogy Jézusnak ez a kijelentése azt jelentette, hogy nem az ő feladata a pogányok megté-

rítése. A pogánymissziót csak később, a mennybemenetelekor bízta a tanítványokra, amikor meghagyta nekik: „elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt 28,19)

Azelőtt eltiltotta őket, amikor azt mondta: „a pogányok útjára ne menjetek!” (Mt 10,5) Krisztus a kegyelem szikráját a zsidók között lobbantotta fel. Onnan kellett továbbterjedjen és „elharapózzon” az egész világon. Jézusnak ez a tanítása is azt bizonyítja, hogy „az üdvösség a zsidók közül támadt” (Jn 4,2) A zsidók voltak az atyai ház *elveszett juhai*. A pogányok azért nem voltak elveszett juhok, mert még nem tartoztak az Atya nyájába. A zsidók, mint Isten választott népe, éppen onnan estek ki.

Amíg ez a beszélgetés folyt, *odaért az asszony* is. Addig csak távolról kiáltozott. Úgy látszik, hogy bár Jézus nem ment a pogányokhoz, engedte, hogy a hozzá kiáltók hozzá közeledjenek. Nagy biztatás ez a mi számunkra is: Jézus nekünk is megengedi, hogy Őt megközelítsük. Ennek az egyik lehetősége az istentisztelet. Ide jöhetünk hozzá. Itt „érhetjük utol” őt. És mit tegyünk itt? Az asszony „leborula előtte, mondván: Uram, légy segítségül nékem!” Tehát alázatos könyörgéssel forduljunk hozzá és kérjük az ő segítségét.

Mi azt várnánk, hogy erre Jézus azonnal teljesítse az asszony kérését, mint ahogy magunkra nézve is ezt szeretnénk. És akkor valami megdöbbentő történik. Jézus azt mondja az asszonynak: „Nem jó a fiak kenyérét elvenni és az ebeknek vetni.” Így beleöklözni valakinek a lelkébe? És ezt éppen Jézus teszi? Vajon, ha mi lettünk volna az asszony helyében, nem álltunk volna-e fel önérzetesen és sértődötten, vagy éppen haraggal? Miért mondott ilyet Jézus? Így akarta elriasztani az asszonyt? A történetből mi már tudjuk, hogy a felébredt reménységet Jézus komoly próba alá veti. A látszólagos visszautasítás arra való, hogy a hit kipróbált legyen!

A fiak kenyere: szent, amivel az Atya táplálja gyermekeit. A kenyér az életet fenntartó táplálék. De mert a mennyei Atya gyermekeinek az élete isteni élet, az életnek kenyere nem mi, hanem ki? „Én vagyok az életnek kenyere!” (Jn 6,48) Az Atya nem veszi el a kenyeret, Krisztust a zsidóktól, hogy a pogányoknak adja. A Kenyér azért jött, hogy ott töressék meg az áldozati helyen, a fiak, a zsidók között, a Golgotán.

A kananeai asszony beismerte méltatlanságát. Milyen nehezünkre esik azt mondani: *Úgy van, Uram!* Hányszor és hányszor ellenkezünk mi az Úrral! Hányszor és hányszor szembeszállunk Istennel! Nem azt mondjuk: úgy van, Uram. Nem azt, hogy igazad van Jézus. Jézus azért végigjáratja velünk az alázat iskoláját. A kananeai asszony teljesen megalázta magát. Az a *de*, amire hivatkozott, hogy tudniillik „az ebek is esznek a morzsalékokból, amik az ő uroknak asztaláról aláhullanak”, egyenesen belekapaszkodás abba, amit Jézus mondott. Nem ellenkezés az Úrral. Azt jelentette: nem vagyok méltó a kenyérre, csak a morzsákból jusson. Nem az asztalnál érzem magam, csak az asztal alatt. Hol vagyunk mi ettől az alázattól? Valamennyien csak azt mondhatjuk, segíts, hogy tudjunk megalázkodni. Jézus nem akarta megalázni az asszonyt. Minket sem. De így lett nyilvánvaló, hogy mi volt annak az asszonynak a szívében.

„Ekkor felelvén Jézus, monda néki: Óh, asszony, nagy a te hited! Legyen néked a te akaratod szerint!” Ennél nagyobb felmagasztalás senkit sem érhet. Amikor Jézus állapítja meg, hogy van hited, sőt, hogy nagy a te hited! S ha egy mustármagnyi hit csodákat művel, mire képes a nagy hit! Arra azonban vigyázzunk, hogy ez a *te akaratod szerint* mit jelent. Mi volt az asszony akaratosa? Könyörülj rajtam, légy segítségül nekem, juttass a morzsából. Mert az Embernek Fia azért jött, hogy megtartsa, ami elveszett: *meggyógyult az ő leánya attól a pillanattól fogva.*

Becsüljük meg Krisztus morzsáját. Minden ige csak morzsa, de mégis csodát művel: veszendőt ment meg és új életlehetőséget ad. Nem az asszony hite, hanem a Jézus szava gyógyította meg a leányt. Az asszony hite az volt, hogy mindent Jézustól várt. Ma is

csak ez az egy lehetősége van a gyógyulásnak, az üdvözülésnek. Őszintén fakadjon a szívünkéből az imádság: Jézus, könyörülj rajtam! Jézus, segíts! Nekem, értelmetlennek is hullass alá valamit a te asztalodról. Ha először nem is felel, az állhatatos könyörgést nem hagyja válasz nélkül az Úr.

De gondoljuk meg: minket az ő asztalához bocsátott, így adta magát múlt vasárnap is nekünk. Milyen nagy méltóságra emelt: asztalához ültetett, mint az atya a fiait. Lát-szódjék meg rajtunk, hogy a mennyei Atya fiai vagyunk, akiket Ő táplál az életnek kenyérével! Ámen.

Réman Jenő

Beresztelke

Mi az Úréi vagyunk!

Alapige: Róma 14,7–9

Bibliaviasítás: Zsoltárok 23,1–6

Pál apostol ebben az igeszakaszban Istennek és az Ő Egyszülött Fiának, Jézus Krisztusnak emberek feletti tulajdonjogáról beszél.

„Mert közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának: mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk.” (Róm 14,7–8)

Az Úr Isten a semmiből teremtette ezt a csodálatos világot és a teremtés koronájaként az embert, tehát mi a Teremtő Isten tulajdonai vagyunk.

Az más kérdés, hogy az ember a Sátán ösztönzésére elszakadt Istentől, elárulta Teremtő Urát. Isten azonban nem hagyta el az embert, hanem elküldte az Ő Egyszülött Fiát, az Úr Jézus Krisztust, hogy megváltsa a bűnös világot és benne épp azt az embert, aki keresztre küldte Isten Fiát. Ez az Úr szeretetét és kegyelmét jelenti tulajdonai, sajátjai iránt.

A Heidelbergi Káté első kérdése és felelete is ezt a tanítást összegezi, és így teszi fel a kérdést: Mi életedben és halálodban egyetlen vigasztalásod? Mintegy vigasztalásról beszél itt a Káté és ezt mondja: „Az, hogy mind testestől, mind lelkestől, akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem az én hűséges Uramnak és Megváltómnak tulajdona vagyok.”

Az embernek az életben sokszor van szüksége vigasztalásra. Nem minden megy úgy, ahogy szeretnénk. Sokszor történnek kedvünk ellenére való dolgok. Álmaink nem válnak valóra. Betegség és halál lesz úrrá életünkön. Egy szó mint száz, nem minden megy úgy, ahogy szeretnénk. El szeretnénk menni egy szép alkalomra, de nem mehetünk el, valami közbejön. Nem sikerül egy vizsga, rosszindulatú emberek fenyegetnek, anyagi gondjaink vannak, megbetegszünk, meghal valakink, egyedül maradunk, s a magány ezernyi fájó gondja szorongatja lelkünket.

Sok vigasztalásra van szükségünk és valóban sokféle vigasztalás van az életben. Például vigasztalás egy jó film megtekintése, vigasztalás amikor eljön hozzám egy igaz barát és meglátogat, megosztja velem gondjaimat. Kapom a hírt, megemelték a fizetésemet, s így megoldódni látszanak anyagi gondjaim. Sikerül vennem egy új ruhát, egy új cipőt. Sokféle vigasztalás van az életben.

Itt azonban arról van szó, hogy mi életedben és halálodban egyetlen vigasztalásod. Vagyis egy olyan vigasztalást keresünk, amely minden helyzetben és halálunk óráján is vigasztalás lesz számunkra. Vajon ha valaki haldoklik, és azt mondják neki, tekintsen meg egy jó filmet, vigasztalás számára? Vagy azt mondják neki, hogy felemelték a fize-

tését, vigasztalás-e számára, új ruhát, új cipőt kap, vigasztalás ez? Az emberi kicsi vigasztalások csak bizonyos határig érvényesek.

A nagy vigasztalás viszont mindig érvényes. S én felteszem a kérdést: mi ez a nagy vigasztalás? Az, hogy akár élek, akár halok, testestől, lelkestől Jézus Krisztusé vagyok. Vagyis egész életemben Ő vigyáz rám! Nem vagyok sohasem egyedül, elkerülhetek akárhova, ezeridegenbe, lemaradnak mellőlem mind a szeretteim, s a halál hideg szele seperhet végig életemen, akkor is zúg az ige vigasztaló szava: „én a halál árnyékának völgyén keresztül is veled vagyok” Ő ott van, vigyáz rám, mert tudja, az övé vagyok.

Emberileg mennyire másképp látjuk mi a tulajdonjog fogalmát. A nagy francia császárról, Napóleonnól jut eszembe egy történet. Egyszer egy győztes csata után egy domb tetején állt tábornokaitól övezve. Letekintett az előtte elterülő csatatérre, ahol katonák tízezreinek holtteste és sok sebesült feküdt. Rájuk nézve ezt mondta: „Íme, egy értéktelen tömeg.” A császár számára ezek az emberek már nem jelentettek semmit. Hiába adták az életüket érte, ők másnap nem indulhattak új csatába. Értéktelenek lettek számára. Ő így fogta fel, neki ennyit jelentettek elesett katonái.

Jézus Krisztus egészen másképpen néz ránk, emberekre, másképpen birtokol bennünket. Mi az övéi vagyunk, így az Ő hatalmából, szeretetéből, kegyelméből senki ki nem vethet. Számára nem értéktelen tömeg vagyunk. Számára mindenki egyforma: öreg és fiatal, beteg és egészséges, gazdag és szegény. Mit jelent tulajdonképpen, hogy én az Úré, a Jézus Krisztusé vagyok? Azt, hogy Isten rendelt el erre az életre, az Ő teremtménye vagyok, és hogy ezzel az élettel én neki kell elszámoljak.

Mikor erre az isteni igazságra gondolok, eszembe jut az öngyilkosság kérdése is. Lehet-e valaki öngyilkos? Nem, mert az életem az Úr Jézus Krisztusé, nem az enyém, nem én teremtettem, kaptam Istentől. Csak az Ő akarata szerint mehetek el ebből az életből a számomra általa szerzett örök életbe. Ezért egy Istenbe hívő ember soha nem lesz öngyilkos. Nem roppan össze, nem esik kétségbe. Nézzünk körül gyülekezeteinkben, hány ember van, akinek ha nem sikerül valami, dugába dőlnek álmái, rögtön össze-roppan, esetleg öngyilkosságon gondolkozik, vagy meg is teszi azt! Ez azért van, mert elhagyatva érzi magát, úgy érzi, nem tartozik senkihez. Nincs lelki támasza, nincs reménysége, nincs meg életében ez az egyetlen lelki vigasztalás: mert mind testestől, mind lelkestől az Úré vagyok. Nagy dolog ez a boldog tudat, hogy én az Úré vagyok. Nagy dolog a világon tartozni valakihez, nagy dolog valakié lenni.

Van Ady Endrének egy gyönyörű verse, ahol így ír:

„Ezért minden: önkínzás, ének,
Szeretném hogyha szeretnének,
S lennék valakié,
Lennék valakié.”

A hitetlen ember olyan, mint az árva gyermek: senkié. Az Istenben hívő ember, a Jézus Krisztusban hívő ember nem árva, mert tudja, hogy ő valakié. Rá valaki mindig vigyáz, őt valaki mindig szereti, ő valakire mindig számíthat az életben. Mi is számíthatunk mindig Istenre. Pedig az Urat bűneink által számtalanszor megtagadtuk, elárultuk, tékozló gyermekeként, mint tulajdonai, messze eltávoztunk tőle. Mint az a lány, aki elhagyta a szüleit, erkölcstelen életet élt, de egy idő után belefáradt a maga életébe, megutálta bűneit s levelet írt haza. Ez állt a levélben: Drága szüleim, úgy hazamennék, vajon visszafogadtok-e? Ha igen, akkor a házunk előtt álló eperfa ágára akaszatok ki egy fehér zsebkendőt, s ha én ezt meglátom, tudom, hogy visszafogadtok és hazavártok. Fájó és aggódó szívvel indult a lány haza, vajon visszafogadnak-e a szüleim, akiket én elhagytam és elárultam. Ahogy közeledett haza, egyszercsak előtte állt a vén eperfa, s

ágán nem egy fehér zsebkendő, hanem egy nagy fehér lepedő lengedezett. A szülei tárt karokkal várták. Így vár minket is, tékozló gyermekeit a mi teremő Istenünk, tárt karokkal vissza, haza.

Az igeszakasz így fejeződik be: „Mert azért halt meg és támadt fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék.”

Az Úr, a mennyei Király egész másképp uralkodik a tulajdonai felett, mint a földi királyok. Mert Ő nem aranyon és ezüstön váltott meg és tett a maga tulajdonává, hanem az Ő drága vérén. Ekképpen tekint Ő az emberre. Ézsaiás szavai szerint: „Mint pásztor nyáját úgy legelteti, karjára gyűjti a bárányokat és ölében hordozza, a szoptatókat szelíden vezeti.” (Ézs 40,11)

Pásztor a mi Urunk, és számára az utolsó, a 100. bárány is számít. Mi személyválogatók vagyunk, Ő nem, Ő eljön és megkeres, megtalál és megtart, mert Ő azért halt meg és támadt fel, hogy mind élőkön és mind holtakon a szeretet és kegyelem nevében uralkodjon.

Akkor, amikor nem is gondolod, mikor már nem is várod, hozzád hajol, s mint utolsó báránycájáról gondot visel. Ez a Mennyei Király uralma feletted. S ha egyszer eljön a halál, akkor is ott lesz, s az örök életben is ott lesz. Vigyáz rád, uralkodik feletted, mint pásztor, mert te és én az övéi vagyunk. Ámen.

Phil Bosmans

Akár találkozunk még, akár nem: Isten hozott!

A vendégszeretet
a szegények és az egyszerű emberek fényűzése.
Vendégszeretettel fordulni mindenkihez,
akivel találkozunk,
annyit jelent,
hogy szívünket, házunkat és tulajdonunkat
megnyitjuk előtte;
de úgy,
hogy a másik azt teljes természetességgel
vehesse igénybe,
és ne kelljen szégyellnie magát.
Semmi sem történhet kényszerből,
mindennek szabadságból kell fakadnia.

A vendégszeretet
nem megtanulható.
Nem lehet könyvekből elsajátítani.
A vendégszeretet a nyitottság és önmagunk közlésének
belső készsége.
A vendégszeretet
a valódi ember titka.

Gyere csak be, kikapcsoljuk a tévét!

Prédikációk az Erdélyi Református Egyházkerület 44. püspökének, Csiha Kálmánnak temetése alkalmából

Bustya Dezső
Marosvásárhely

Isten dolgait cselekedni

Alapige: János 9,4

Gyászoló család, keresztyén gyülekezet!

Krisztus, az élő Ige, a testté lett Ige mondta először ezeket a szavakat, amikor názáreti Jézusként benne itt járt közöttünk Isten. Egyetlen rövid mondatban összefoglalja egész életprogramját. Arról szól, hogy neki valakitől nyert *küldetése van*, ez a küldetés pedig *meghatározott tartalommal bír* és megszabott *idői keretben* folyik. Szeretném az emberi szolga gyarló mivoltában és a nyelv árnyékszerű kifejezés-edényében átadni ennek az üzenetnek a tartalmát Tinectek, akik a legdrágább hozzátartozót: a pótolhatatlan édesapát, a melegszívű nagyapát, a szerető testvért és rokont siratjátok, de mindannyiunknak is, akik szeretve tisztelt és becsült szolgatársunktól és előljárónktól búcsúzni jöttünk. Szeretném Isten Lelkének segítségével felmutatni: mit jelentett ez az ige arra nézve, aki megfogalmazta és először mondta ki? Aztán azt, hogy mit jelentett ez az isteni program Csiha Kálmán püspök-lelkipásztor testvérünk életében és szolgálataiban? És végül, hogy mire indít, sőt kötelez bennünket ez a jézusi ige saját földi létünkben és munkálkodásunkban.

I.

a) Jézus egy pillanatig sem feledkezett meg arról, hogy *küldetése van*. Hasonlíthatatlanul nagy, szent küldetéssel szállott alá a mennyekből a földi világba. Mennyei trónust, tiszta, tökéletes lények hódoló seregét hagyta oda azért, hogy több mint három évtizeden át magát megüresítve, alázatban, szolgaként járjon itt, közöttünk. Mekkora szeretet lakozik Jézus szívében! Szerette a megvetett vámszedőt, a leprást, akitől mindenki irtózott és utálkozva elfordult, a parázna nőt, akire már szinte hullottak a kövek, s az egyszerű halászt; a kisgyermeket, az ég madarait és a mezők liliomait. Legjobban miniket, bűnösöket, tékozló fiakat szeret. Azért jött, hogy az Atya örök tervét megvalósítsa. Nem a maga akaratát cselekedte, hanem mindvégig azt kereste, hogy az Atyának tetszésére legyen. Ezért is hangzott el fölötte az Örökkévaló szózata: „Ez amaz én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm!”

b) A *küldetés tartalma*, legtömörebben fogalmazva: *az emberiség megváltása*. Jézus azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Azért jött, hogy a sötétségből világosságra, a kárhózatból az életbe, a vegetáló létmódból cselekvő, munkálkodó létbe emelje az embert, követőit. Minden tanítása, az isteni jelek, amelyeket cselekedett, szeretetének szétsugárzása követői kis csapatára: mind ezt bizonyítja. De küldetést teljesített akkor is, amikor nem az aktivitás, hanem a szent passzivitás jellemezte. Földi életének egész ideje lényegében *szenvedés* volt. Mint amikor valaki nap mint nap kénytelen mérges gázokat belélegzeni a munkahelyén: ilyen lehetett Megváltó Urunknak a föld bűnös-bűzös légkörében élni... Küldetése így teljesedett be; a cselekvés meg a szenvedés

dés nem keresztelte, hanem szépen kiegészítette egymást. Úgy kellett mindent betöltenie, ahogy az Atya elrendelte, s ahogyan ezt az isteni rendelést a próféták nemzedékről nemzedékre megjövendölték.

c) Jézus azt is tudta, hogy földi munkálkodásának ideje: *kiszabott idő*. Mindenkinnek addig kell munkálkodnia, amíg tart a nappal, hiszen ez a cselekvésre rendelt idő. Miután leszáll az est, beáll az éjszaka, *többé nem lehet munkálkodni*. Úgy tudjuk, mindössze három esztendő volt Urunk nyilvános munkálkodásának az ideje. Utána, földi küldetését bevégezve, visszatért az Atya örök hajlékába, hogy attól kezdve követőiben, a keresztényekben, mibennünk munkálkodjék tovább. Mert Krisztusnak nincs más szeme, mint a mi szemünk, nincs más keze, mint a mienk, és nincs más lába, mint a mi lábunk. Megváltásunkat egyedül vitte végbe a keresztfán, de kijelentett akarata az, hogy mibennünk éljen, és általunk munkálkodjék e világban. Ez a mi szép, nemes emberi küldetésünk!

II.

Eddig Jézus Krisztusról beszéltem, mert az ő Igéjét olvastuk. De áttételesen mindez igaz a mi Urunkhoz hazatért Csiha Kálmán lelkipásztor testvérünkre nézve is. Hiszen ő is *küldetéssel bírt*; küldetésének Istentől megszabott *keretei* és Tőle kiszabott *ideje*, esztendei voltak. Mit jelent mindez az ő immár lezárt életútjára nézve, és milyen kötelezettséget ró mireánk, akik még járjuk rendeltetésünk útját?

a) *Küldetése volt* Csiha Kálmánnak is: Érsemlyéntől kezdve, ahol 78 esztendővel az elöljáró ringott, egészen a hazaérkezésig. *Boldog küldetés*: a családi fészektől az iskoláig, drága Alma Matereken: Érmihályfalvától Sárospatak és Debrecen Kollégiumán, Zilahon és Nagyváradon keresztül, középiskolai tanulmányainak a befejezéséig. Aztán jött az első nagy próba: szüleinek kényszerlakhelyre hurcolása; számára pedig az otthontalanság. Maga számolt be erről gyakran élőszóban is, önéletrajzi kötetiben is, amelyekben sokszor megcsendül a harangszó egy elsüllyedt világból. „Eddig diák voltam, most senki se vagyok; Istenem, mi lesz ezután?” Az elhurcolástól megmenekült, mert nem volt odahaza, viszont lejárt személyi igazolvánnyal, később igazolvány nélkül, mintegy bujdosva, fizikai munkával tartotta fenn magát. És jött az *elhívó szó*, egy elébe adott nyitott ajtó: a Teológiai Intézet kapuja, s a küldetésre való felkészülés éve. *Áldott küldetés*: az aradi segédlelkészség, aztán egy önálló gyülekezet alapítása Arad külvárosában, most már kettesben, drága hitvestársával, s amikor a házasság családdá gyarapodott volna, jött a második nagy próbatétel: a hat és félesztendő ártatlan szenvedés, börtönök és Duna-deltai munkatáborok, éhség, testi-lelki szenvedés és nyomor, a halál árnyéka völgyének megjárása. De Csiha Kálmán tudta a sok-sok fogolytárs között, hogy mindez nem véletlenségből történt. *Ez küldetés*. Ahogyan Krisztus Urunk életében is, mint mondtam, a küldetésnek van aktív-cselekvő, és van passzív-szenvedő oldala, úgy a Krisztus-követő tanítvány életében is. *Az Igét hirdetni kell és az Igét élni kell*. Jaj nekünk, Isten elhívott szolgáinak, ha csak szóval hirdetjük az Igét, s nem az élet bizonyágtételével is.

b) Nehéz lenne elsorolni ennek a küldetésnek a sokoldalúságát. Isten jelölte ki a *küldetés kereteit, tartalmát* is. Segédlelkészség, önálló lelkipásztori szolgálat 6 esztendőn át *Gógánváralján*, majd rövid ideig a *Marosvásárhely-vártemplomi* egyházközségben, utána a *Szabadi úti gyülekezetben* és végül mintegy két évtizeden át ebben a Gecse-úti gyülekezetben, a *Kistemplomban*. Közben esperesnek választják, majd következik a pont egy évtizedet tartó püspöki szolgálat. Számtalan többrebitásban is részesült a legkülönbözőbb egyházi fórumokon; elég, ha csak azt említem, hogy a Magyar

Református Zsinat lelkészi elnöke s az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságnak tagja volt. Esperesként buzgón vizitálta a gyülekezeteket, ugyanezt tette püspökként is. Közben iskolákat indított, intézményeket létesített, vagy állított helyre. Egyik utolsó szép elgondolása az volt, hogy minden gyülekezet indítson református óvodát, hiszen onnan indul ki minden további nevelés meg iskoláztatás. Egész élete égő fáklyaként való önfeláldozó szolgálat volt, küldetés volt, melyben Krisztus szava vezérelte: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket...” (Jn 15,16) Nem egyéni becsvágy, hanem Krisztus követésének a szándéka vezette, még a nyugalomba vonulás utáni esztendőkből is. Egy évvel ezelőtti beszélgetésünkben még azt mondotta: 2010-ig szinte minden hét betelt az előjegyzési naplójában. Hétfőnként utazott, keddtől vasárnapig evangelizált a Kárpát-medence valamelyik gyülekezetében, aztán indult tovább. Egyetemes zsinati elnökként bejárta Közép- és Nyugat-Európa, sőt Amerika és a messzi Ausztrália magyar református gyülekezeteit is; gondja volt arra, hogy e távoli munkamezőkre is küldjön munkásokat Isten aratásába... Ahogyan püspöki szolgálatába való beiktatásakor hirdette: össze kell szedni a maradékot, magyar református népünk szét-szórta híveit és gyülekezeteit.

Nagy megbecsülés övezte minden munkamezőn, és *nagy megaláztatásokat* kellett elhordoznia. Mert amint a Mester, úgy a tanítvány is, nemcsak szerfőlötti aktivitással, hanem a bántások, testi betegségek és fáradtságok elhordozásával is hirdette Isten örök dicsőségét.

c) Küldetés volt az élete, hogy annak akaratát cselekedje, aki elhívta és elküldötte erre a széles munkamezőre. Ennek a küldetésnek is meghatározott *idői kerete* volt. Urunk azt mondja, hogy sietős a munka, amíg tart a nappal, a világosság, mert eljő az éjszaka és többé senki sem munkálkodhat. Jézus tudta: ennek így kell lenni. *Munkálkodni, amíg nappal van.*

Testvérek, vannak csöndes átmenetek a világosság és a sötétség között. Nyáron tovább tart a szürkület, míg az őszi-téli napok szinte egyik pillanatról a másikra váltanak át nappalból éjszakára. Így történt Csiha Kálmán esetében is. Már-már csomagolt; egy újabb evangelizációs útra készült, amikor életünk Ura más utat, a hazavezetőt készítette számára. Az, aki mennyei áldását 78 éven keresztül oly gazdagon árasztotta ki Szeretteitek életére, munkájára, kegyelmes volt hozzá az utolsó ellenséggel való küzdelem idején is; rövid szenvedés révén szólította haza a mennyei elkészített hajlékba. Hazatért, mert este lett ezen a parton; hisszük, hogy odaát a feltámadás boldog hajnalhasadására ébredt.

III.

Azt mondtam: az ige nemcsak Jézus Krisztusra nézve igaz; s nem csupán Csiha Kálmán lelkipásztor-püspök testvérünk küldetésére alkalmazható; van üzenete a mi számunkra is, akik rövid időre most drága atyánkfiától elbúcsúznak. Mindannyiunknak küldetésünk van. Testvérek, csupán erre a mostani ígehirdetésre készülés közben vettem észre a *többes számot!* A kezemben lévő Biblia így írja: „*Nékem cselekednem kell annak dolgait, aki elküldött engem...*”, de az új fordítás pontosabban így közli Jézus szavait: „*Nekünk – amíg nappal van – annak a cselekedeteit kell végeznünk, aki elküldött engem.*” Vagyis: a Krisztus élete bennünk, tagjaiban folytatódik. Küldetés a szolgálatunk, munkánk, jócselekedetünk, simogatásunk, mosolyunk, beszédünk... de küldetés a szenvedés elhordozása, még a sírás is, mert boldogok a megvigasztaltan sírók.

Most ez a küldetés hárul Reátok, gyászoló szerettei: egyetlen, nagyon szeretett leánya, veje és két unokája; testvér, apatárs, sógornő, rokon szívek közössége. A szomorúság

elhordozása is küldetés; benne az lesz nyilvánvalóvá, hogy mi nem úgy sírunk, mint akiknek nincs vigasztalásuk! És küldetés számunkra, szolgatársak és barátok, gyülekezetek és egész erdélyi Sionunk számára: ápolni annak az emlékét, akit Istentől nyertünk, s akit most visszahelyezünk, nem az anyaföldre, hanem Isten atyai ölelő karjaiba. Legyen hála Urunknak, hogy nekünk adta őt, akitől most ideiglenesen elválunk, – s legyen egykor boldog találkozásunk ott, ahová előrement: Jézusunk kebelén. Ámen.

Pap Géza
Kolozsvár

„Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség.”

Alapige: Filemon 1,21

Keresztyén testvéreim, gyászoló gyülekezet!

Ignatiust, Antiochia második püspökét, akit mi Ignácnak ismerünk, keresztyén bizonyágtételéért Kr. u. 110-ben halálra ítélték, és Szíriából Rómába szállították, hogy az arénában oroszlánok elé vessék. A hosszú úton megállva Ignác hét levelet írt a gyülekezeteknek, amelyek az ókeresztyén egyház gyöngyszemei a Krisztusba vetett hitről és áldozatvállalásról. A hálás utókor Ignácot Christoforosnak nevezte, ami magyarul annyit jelent, mint Krisztus-hordozó.

Krisztus-hordozó az, aki mellett egy áldott pillanatban megállt Isten, és nehéz terhet tett a vállára, hogy Krisztus vigye, hordozza az emberek között, a Krisztusban kapott váltságot ismertesse meg velük. A Krisztus-hordozó képviselő, nagykövet, megbízott nem a saját akaratát képviseli, hanem Isten akaratát, nem a saját terveit valósítja meg, hanem Isten tervébe simul bele. Krisztus-hordozó az, aki el tudja Pállal együtt mondani: „nekem az élet Krisztus”, akinek Krisztus az élete célja, és egyetlen tartalma.

Nem csak Ignácról, Antiochia második püspökéről, de az Erdélyi Református Egyházkerület 44. püspökéről is elmondható, hogy Krisztus-hordozó volt. Mert élete egy csendes percében Isten megállt mellette, elhívta, megragadta, nehéz terhet tett a vállára, Krisztust kellett vinnie, hordoznia erdélyi magyar népe között. És ő alázattal hordozta és jelenítette meg Krisztust az Arad-Gáji gyülekezetben, gógánváraljai szolgálatában, a Szabadi úton, majd a Gecse utcai szószéken, hordozta Krisztust esperesi és püspöki szolgálatában, s nyugdíjasként evangelizációk sorozatán keresztül vitte az egész Kárpát-medencébe, hirdette azt, aki számunkra út, igazság és élet. Origenész egyházatyját idéző prédikációiban az Ige testté lett, és lakozott (sátorozott) miközöttünk.

Aki Krisztust hordozza, nehéz terhet vesz a vállára, de a szolgálat közben megtapasztalhatja, hogy ez a teher könnyű, és ez az iga gyönyörűsége, de azt is, hogy igazából nem ő hordozza Krisztust, hanem *Krisztus hordozza őt*. Nem az ő ereje, hanem Krisztus ereje viszi előre az ügyet, nem az ő leleményessége, hanem Krisztus ad eredményeket, mert az ember csak vet, de a növekedést Isten adja. Akinek az élet Krisztus, aki Krisztust hordozza, s akit Krisztus hordoz, az ebben a szolgálatban megtapasztalja, hogy sohasem egyedül harcol az ügyért, mert az ő lelke megtartó erő a lélektelen világban is, s mélységek mélységében, a börtöncella sötétségében, a halál völgyének árnyékában, s a beszűkülteletérben is megcsillan megtartó kegyelmének fénye a rácson. Akik Krisztust hordozzák, és akiket Krisztus hordoz, akiknek az élet Krisztus, azok Krisztussal érkeznek a halál kapujába is, azoknak a halál nyereség.

Néhány napja villámként futott végig Erdély gyülekezetein a hír: Csiha Kálmán meghalt. Mekkora veszteség érte az református egyházat! Pál kijavít bennünket. Krisztus nélkül a halál valóban veszteség, Krisztussal viszont nyereség. Érdemes felfigyelni

arra, hogy Pál meghalásról beszél, s tudjuk, hogy ő határozott különbséget tett a halál és meghalás kifejezések között. Számára a halál egy állapot, méghozzá a Krisztus-nélküliség állapota. A meghalás viszont egy pillanat műve, amikor utolsó dobban a szív, amikor az első agysejt bomlani kezd.

Ezt a meghalást Pál *elköltözésnek* nevezi, mert akik a földön vele élnek, elköltözünk innen oda, oda Krisztushoz, s aki itt vele volt, ott is vele lesz. Azoknak a szív utolsó dobbanása *átalmenetel*, meghalás a bűnre nézve, és átalmenetel az örök életre. Azért elköltözés, és azért átalmenetel, mert valaki itt járt a földön, hogy bűneinket hordozza, felvigye a keresztfára, hogy Isten előtt elégtételt szerezzen nekünk. Krisztus *bűnhordozóvá* lett értünk, hogy számunkra Istennek kegyelmét, igazságát és az örök életet megszerezze. Így lesz a meghalás *nyereség*, mert Krisztussal lenni sokkal inkább jobb.

Csiha Kálmán nyugalmazott püspökünk koporsója mellett ezzel a hittel köszönjük meg Istennek az ő életét és szolgálatát. Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Ő szent neve. Ámen.

Phil Bosmans

Minden oly szörnyen bonyolult...

Légy hát egyszerű!

Bárcsak minden év
az ember éve lenne,
egészen egyszerűen az emberé.
Nem a tudósok éve,
nem is a munkásoké vagy politikusoké,
az asztronautáké és a patriótáké,

sem a bürokrácia, az adatfeldolgozás vagy
a lélekgyógyászat éve.
és nem is a nőké
vagy a férfiaké.
Csak az ember éve,
az egészen mindennapi emberé,
aki teljesen szokványos napjait éli
mindig ugyanazon nap alatt.

A száguldó fejlődés
az élet minden területén,
az állandó változások
ebben a *majdnem* huszonegyedik században
bonyolulttá teszik az életet.

Prédikáció újév napjára

Id. Fazakas Sándor

Derecske – Magyarország

Küszöbfélelem

Alapige: Józsué 1,1–9

Bibliolvasás: Lukács 4,16–21

A negyven évig tartó vándorlás után Izráel népe megérkezik az ígéret földjének határára. Már csak át kell mennie a Jordánon, csak le kell győznie a küszöbfélelmet, de a nép gyenge és kevés a hite. Mi magunk is hasonló lelkiállapotban érkezünk meg az új esztendő küszöbére, a ránk váró ismeretlen föld határára, hiszen annyi minden lesz más-ként, mint ahogy eddig volt. Bizonytalanság, félelem és feszült várakozás határozta meg Izráel gondolkozásmódját ott, a Jordán partján, de a miénket is itt, az új esztendő küszöbén. Mi vár ránk? Mi jöhet még ezután? Mi történik a világgal, népünkkel, hazánkkal, városunkkal, családukkal, s nem utolsó sorban önmagunkkal? Akkor ott *vezetőváltás* is történt. Mózes nem tehetette be a lábát az ígéret földjére. A megbízatást, Isten népét az ígéret földjére vezetni Józsuéra ruházta Isten. Mózes halott. Helyébe új ember lép, Józsué, Nun-nak, az egyik kémnek a fia, aki társaival együtt kémlelte ki az ígéret földjét. Vajon mivel jár egy vezetőváltás? Parlamenti, majd önkormányzati választásokra készülünk. Az iskolánknak is új igazgatója lesz. Mit hoznak az új emberek, az ismeretlenek? Nem ezt kérdezed te is? Vajon Isten Józsué által is ugyanazt teszi, amit Mózes által? Ő is teljhatalmat nyer Istentől? Bízni fog benne a nép? És egyáltalán helyettesítheti Mózeszt? Oly nagy a Mózes árnyéka, szinte mindent elborít. Képes kitörni Józsué és a nép Mózes árnyékából? Miként lehet egy ilyen tapasztalt és Istentől megáldott vezér nélkül az ígéret földjét elfoglalni?

Hát a te szívedben nincs ott a küszöbfélelem? Képes vagy nekivágni az ismeretleneknek? Nem gyökerezik földbe a lábad, látva a rád váró feladatok nagyságát? Érdemes továbbmenni, vagy jobb kapitulálnod, mindent feladnod? Erre válaszol mai igénk, amikor aggódva léped át az új esztendő küszöbét.

A feladat rendkívüli

Józsué feladata rendkívüli. A tiéd is! Az ígéret földjét, az Istentől megígért örökséget el kell foglalni, és a törzsek között szét kell osztani. A feladat óriási, mérhetetlenül nagy és teljesíthetetlennek tűnik. Nem hasonló feladat vár rád az új esztendőben? A kiküldött kémek arról adnak hírt, hogy a Kánaán nem csak tejjel és mézzel folyó föld, de az itt élő pogány népek kultúrában és hadászatban toronymagasan állnak Izráel nomád népe fölött. „Erős az a nép, amely lakja azt a földet, és a városok erősítve vannak, és felette nagyok.” (4Móz 13,29) Aki itt és most ennek az országnak az elfoglalására gondol, annak majd kiugrik a félelemtől a szíve. Itt hősökre van szükség, nem nyúlászívű emberekre!

A rád váró feladat is rendkívüli, szinte teljesíthetetlen. Hogyan békélsz meg azzal, aki régebb bár közel állt hozzád, ma már ellenséged? Kevesebb pénz jut az egészségügyre, az oktatásra, az önkormányzati munkára, s ugyanakkor újabb feladatokat kell elvégezni. Munkatársak hagynak el, fájdalmas rést hagyva a saját életünk és a gyülekezetünk falán. Öregednek a gyülekezeti énekkarok, már ahol még van, néhányuk a túlkorosodás miatt rövidesen felbomlik. Honnan veszünk erőt és bátorságot átmenni a túlsó partra? Miben és kiben bízhatunk a Jordán innenső partján? A KSH prognózisai tele

vannak elkeserítő statisztikai adatokkal. Modern korunk kémei megpróbálják érzékeltetni velünk, hogy mi vár ránk ott túl a Jordánon, az új esztendőben. Nem csak pénzből lesz kevesebb, de kevesebb gyermek születik, kevesebb lesz a munkahely, többen fognak meghalni infarktusban, érrendszeri betegségekben, balesetben, és mindenekelőtt alkoholizmusban. Mekkora félelmet és aggodást okoznak szívünkben modern világunk kémei, akik hozzák a jelentést az előttünk álló új esztendőről.

Indulj el!

Így szól Isten Józsuéhez a teljesíthetetlennek tűnő feladat elvégzése előtt: „Menj át ezen a Jordánon!” A 9. versben pedig ezt olvassuk: „Avagy nem parancsoltam-é meg neked: légy bátor és erős? Ne félj, és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened mindenben, amiben jársz!” Egyáltalán lehet bátorságot parancsolni? El lehet várni attól, akinek a hallatlan kihívás láttán megrogyik a térde és földbe gyökerezik a lába, hogy talpra ugorjon? Lehet parancsszóra megszabadulni az erőtlenségtől, a félelemtől, az ijesztő gondoktól? Hiszen átmenni a Jordánon, nekünk pedig helytállni az új esztendőben, nem galoppséta. Ez több egy kalandnál! Itt egy új és ismeretlen országba való elindulásról van szó. Hát lehet itt bátorságot parancsolni? Ó, milyen jól ismerjük azokat a vállveregető jelszavakat: „Szedd össze magad!”, vagy „Fel a fejfel!” Ilyen és hasonló biztatással nem lehet a félelmet kiűzni!

Feltételezed Istenről, hogy képes kiemelni a félelem sötét verméből, és kiragadni gondjaidból, kétségbeesésedből? Csodálkozni fogsz még, hogy mi mindenre képes Isten! Csak indulj el! Menj át a Jordánon! Isten már előtted jár, ő már megtette az első lépést. De ez nem azt jelenti, hogy neked ölbe tett kézzel kell várnod, míg a sült galamb a szádba hull. Indulj el te is az ígélet földje felé, Isten országa felé, és vedd birtokba! Ha Izráel nem indult volna el, sohasem érkezett volna meg Kánaánba. Neked is megvan a magad Jordánja. Lehet, hogy munkahelyet kell változtatnod, talán el is veszíted. Lehet, hogy váratlanul nyugdíjaznak. Lehet, hogy ki kell majd költöznöd az évtizedek óta megszokott környezetéből. Hány Jordán áll előttünk! Azt mondja Spurgeon: „Történjen bármi is, ő mellettünk marad. Barátaink kihullnak a sorból, de Isten hű. Jézus mindig ugyanaz, és az ő Szentleke velünk marad. Nyugodj meg szívem és bízzál! Felhők tornyosulhatnak felettünk, de Isten szétoszlatja azokat. Ha Isten nem hagy el engem, akkor a hitem se hagyjon el engem! Ha ő nem fordít nekem hátat, akkor én sem fordítok neki hátat!”

Indulj el, menj át a Jordánon, történjen bármi is, ő veled lesz! Luther mondja: „Ha a föld holnap elmúlna, én azért még ma ültetnék egy almafát!” Addig is, amíg Jézus viszszejön, végezd a feladatodat ott, ahol vagy, építsd a gyülekezetet!

Két fogantyú

Amikor Debrecenben villamoson vagy autóbuszon utazom, fogantyúba kapaszkodom, hogy meg ne tántorodjak, és el ne essek. Most, amikor felszállunk az új esztendő villamosára, két fogantyúra mutat Isten.

a) Az első fogantyú az ő ígérete: „Veled leszek, el nem hagylak téged, sem el nem maradok tőled.” Történjen bármi is, én veled leszek az új esztendőben, mondja Isten. Nagy különbség van abban, hogy a kisfiamat egyedül küldöm be az erdő sötét sűrűjébe, amelytől érthető módon annyira fél, vagy pedig édesapaként megfogom a kezét, és vele megyek az erdő sűrűjébe. Isten veled megy az erdő sűrűjébe, az új esztendő sok félelmet és bizonytalanságot tartogató útján. Sőt! Nemcsak veled megy, hanem néhány lépéssel előtted is jár.

b) A második fogantyú egy már befejezett tény: az a föld a Jordánon túl az Isten földje! Kánaán az izraeliták számára egy ellenséges ország, tele „óriásokkal”, veszéllyel és kockázattal. Isten mégis ezt az országot hódította meg az ő népe számára, de már jóval azelőtt, hogy népe megérkezett volna a Jordán partjára. Ezért szent ez a föld, azért, mert ez Isten tulajdona. Isten tulajdonjogát pedig senki sem vonhatja kétségbe, sem nem vitathatja. Az ígélet földje, amely ma még elérhetetlennek tűnik, már rég Isten tulajdona, birtoka. Nem kell azt Józsuének megszereznie, csupán kiosztania. Ezért mondja Isten neki: „Mert te teszed majd e népet annak a földnek örökösévé.” Az ember csak azt oszthatja szét, ami már az övé. Igaz, hogy Izraelre még kemény ellenállás, harc és sok nélkülözés vár, de egy biztos: nem Józsué stratégiai ügyességén, sem népének bátorságán és harci kedvén múlik az ígélet földjének birtokba vétele. Isten már régen megérkezett a Jordán túlsó partjára, és ő annak a földnek az Ura. Ott túl a Jordánon, az előtted álló új esztendőben rád is vár Isten, ő az idők Ura, a 2008. esztendőnek is. Az ígélet már régen beteljesült, csak indulj el és vedd birtokba! A tulajdonba jegyzés már rég megtörtént, csak be kell költözni. Képletesen: a mennyei földhivatalban már régen bejegyeztetted a telekkönyvbe, már kész a tulajdonlap, csak birtokba kell vened. Isten ígéretei sziklaszilárdak, bizhatsz azokban!

Új orientáció

Isten arra kéri az ő népét, hogy az ő igéjéhez igazodjon: „Mindent ama törvény szerint cselekedjél, ... attól se jobbra, se balra ne hajolj, hogy szerencsés lehess mindenben, amiben jársz! El ne távozzék e törvénynek könyve a te szádtól, hanem gondolkodjál arról éjjel és nappal, hogy vigyázz és mindent úgy cselekedjél, amint írva van, mert akkor leszel jó szerencsés a te utaidon és akkor boldogulsz.” Az ő beszédétől való eltérés, annak nem követése azzal a következménnyel jár, hogy sohasem érünk célba!

A legnagyobb segítség ezen az úton az ige szerinti orientáció. Ennek mély tartalmára utal az eredeti héber kifejezés, a „HAGA”, mely mormolást is jelent. Mintha azt mondaná Isten, hogy mormold az ígét, azaz el ne távozzék a te szádtól a törvénynek könyve.

Ijesztő látni, hogy mi után orientálódik ma az ember. Elhallgatja a saját véleményét, és megkérdezi, hogy *ma mi a trend*, mi az általánosan elfogadott irányzat és szokás? Nem szeretne feltűnni a saját véleményével, sem felelősséget vállalni azért, meg miért is magyarázgatná külön-utas politikáját? Jobb, ha nem neki kell döntenie. Azt az utat választja, amelyen a legkisebb ellenállásba ütközik.

Újévi ígénk éppen az ellenkezőjéről beszél. Isten szavára kell hallgatni, és vállalni a felelősséget a hétköznapiakban is. Az ige után kell orientálódni, még ha olykor nehéz és fárasztó is ez az út, és szembe fúj a szél.

Isten Józsué szívére köti, hogy parancsolataival intenzíven foglalkozzon. Ezt köti a te szívedre is. Legyen jelen az ige az életedben! Az ige határozza meg a gondolataidat és cselekedeteidet! Ha az Isten akarata szerint szeretnél élni, az ígére kell figyelned. Ha ismered az ígét, a Bibliát, könnyebben döntesz. Jakab apostolnál olvassuk, hogy „az ígének pedig megtartói legyetek, és ne csak hallgatói, megcsalván magatokat” Mint Józsué, fogadd el te is az útmutatást és a mindenre elégséges segítséget, ez pedig a törvény könyve. Tanuld meg te is, mint Józsué a Mózes iskolájában, hogy mit jelent a törvény könyvéről gondolkodni éjjel és nappal, és a szerint cselekedni. Így leszel az új esztendőben „jó szerencsés a te utaidon, és akkor boldogulsz” Ilyen új esztendőt ajánl-dekózzon neked az Isten. Ezért „kelj fel, menj át ezen a Jordánon!” Ámen.

Prédikációk az egyetemes imahétre*

Az egyetemes imahét igehirdetési terve

Imahét 2008

Szüntelen imádkozzatok!

1Thessz 5,17

1. nap. Vasárnap. Mindenkor imádkozzatok!

Ézs 55,6–9 Keressétek az Urat, amíg megtalálható...
Zsolt 34 Megkerestem az Urat és meghallgatott engem.
1Thessz 5,17 Szüntelen imádkozzatok!
Lk 18,1–8 Mindig imádkozni kell és meg nem restülni.

2.nap. Hétfő. Mindenkor imádkozzatok – egyedül csak Istenben bízzatok!

1Kir 18,20–40 Valóban az Úr az Isten!
Zsolt 23 Az Úr az én pásztorom.
1Thessz 5,18 Minden körülmények között hálákat adjatok!
Jn 11,17–44 Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál engem.

3. nap. Kedd. Szüntelen imádkozzatok a szívek megtéréséért!

Jón 3,1–10 Ninive bűnbánata.
Zsolt 51,8–15 Tiszta szívet teremts bennem...
1Thessz 5,14 Intsétek a rendetleneket – bátorítsátok a félelmes szíveket!
Mk 11,15–17 Az imádság háza.

4. nap. Szerda. Imádkozzatok mindenkor az igazságért!

2Móz 3,1–12 Isten meghallgatja az ő népének kiáltását.
Zsolt 146 Igazságot szolgáltat az elnyomottaknak.
1Thessz 5,15 Vigyázzatok, senki senkinek rosszért rosszal ne fizessen!
Mt 5,38–42 Ne szálljatok szembe a gonosszal, hanem...

5. nap. Csütörtök. Megbékélt szívvel kitartóan imádkozzatok!

2Móz 17,1–4 Miért?
Zsolt 1 Idejekorán megadja gyümölcsét...
1Thessz 5,14 Türelmesek legyetek mindenki iránt!
Lk 18,9–14 Az alázatos ima.

6. nap. Péntek. Imádkozzatok mindenkor azért a kegyelemért, hogy együtt munkálkodhassatok Istennel!

2Sám 7,18–29 Dávid dicsőítő és örvendező imája.
Zsolt 86 Hajtsd hozzám Uram füledet...
1Thessz 5,16–17 Mindenkor örüljete. Szüntelen imádkozzatok!
Lk 10,1–24 A hetven tanítvány kiküldése.

7. nap. Szombat. Imádkozzunk az életünkhöz szükséges dolgokért!

1Sám 1,9–20 Anna egy fiúért könyörgő.
Zsolt 86 Figyelj könyörgő szavamra!
1Thessz 5,14 Kérünk titeket... gyámolítsátok a gyengéket!!
Lk 11,5–13 Kérjete, és adatik néktek...

8. nap. Vasárnap. Imádkozzatok mindenkor azért, hogy egyek legyetek!

Ézs 11,6–13 A farkas a báránnyal lakik.
Zsolt 122 Békesség legyen a te várfalaid között.
1Thessz 5,13b Egymással békességben legyetek!
Jn 17,6–24 „...hogyan egyek legyenek...”

* Hálással köszönjük a Nagybányai Református Egyházmegye lelkészeinek, hogy elvállalták az idei egyetemes imahét igehirdetéseinek a megírását. A szerk.

Első nap

Sipos István
Máramarossziget

Szüntelenül imádkozatok

Alapige: 1Thesszalonika 5,17

Keresztyén testvéreim! Ebben az esztendőben százéves fennállását ünnepli a keresztyénség egységéért elindított Imahét. Első alkalommal, 1908-ban az egyesült államokbeli Graymoorban, Paul Wattson anglikán lelkipásztor szervezte meg, úgy választva a dátumot, hogy az imahét ideje, az akkori dátum szerint, egybeessen Péter apostol székfoglalása és Pál apostol megtérése ünnepével.

2008-ban az imahét vezéregyeje Pál apostolnak az első keresztyénekhez írott felhívása, amelyben azt kérte, hogy szüntelenül imádkozzanak. A napi áhítatok előkészítését ez alkalommal egy egyesült államokbeli ökumenikus csoportra bízta a szervezők.

Az imahét célja immár egy évszázada az, hogy segítsen a több mint kétmilliárd, különböző felekezethez tartozó keresztyéneknek megélni a közösség érzését.

Erdélyi magyar református keresztyéneként kiváltképpen fontosnak tartjuk, hogy az egyetemes imahét alkalmával, híveinkkel együtt, ortodox és római katolikus keresztyén testvéreink szívéből is a Krisztus testében való egyetemességünk, egyenrangúságunk és egységünk megvalósulásért szálljon a fohász.

Isten drága ajándéka az, hogy estéről-estére úgy gyűlhetünk össze Isten hajlékában, hogy bizonyosak lehetünk benne, hogy nem csak mi vagyunk itt, mint együtt imádkozó gyülekezet, hanem itt van közöttünk ígérete szerint a mi megváltó Urunk is. Az Ő jelenlétében valósul meg az az egység, amiért imádkozunk. A vele való egység, általa és benne – mint az Ő testének tagjai – az egymással való egység is.

Az imahét kezdő napjára kijelölt ige üzenete segít bennünket készülni e hétre és a hét alkalmaira, az együtt könyörgésre, az együtt imádkozásra. Jó alkalom tehát arra, hogy tanuljunk. Tanuljunk az imádságról. És jó alkalom arra is, hogy gyakoroljuk benne magunkat.

Az imádság, mint az Istennel való kapcsolatteremtés emberi lehetősége, egyidős az emberiséggel. Amióta ember van, azóta imádkozik. Ez nem divat kérdése, nem korok kérdése, nem társadalmi rendszerek vagy ideológiák függvénye. Az ember imádkozik mióta van, és amíg ember lesz a földön, imádkozni fog, bármilyen kultúrkörben is él. Bármilyen felekezetben, bármilyen vallásban éli meg a maga vallásos életét, imádkozik. Legyen az keresztyén vagy zsidó, buddhista vagy mohamedán, imádkozott és imádkozik. Éljen Afrikában, az Egyenlítő környékén egy őserdőben, a maga módján, a maga hite szerint, imádkozik. Az imádság egyidős velünk. És amíg el nem jő a végső óra, addig az emberek imádkozni fognak. Hiába próbálták és próbálják – időzjelben – „felvilágosítani” őket, hogy ez értelmetlen időtöltés. Hiába próbálják meggyőzni őket. Hiába próbálják magát az imádságot neveltség tárgyává tenni. Akármilyen tesz az emberrel, éljen – még egyszer mondom – bárhol, imádkozott és imádkozni fog. Mert az imádság az egyetlen lehetősége az embernek, hogy Istenig eljusson. És ezt tudja, vagy nem tudja, mégis gyakorolja. Különös dolog ez!

A világ népei imádkoznak. És majd jönnek utánunk nemzedékek. Jönnek még – majd ha Isten úgy akarja és engedi – évtizedek és évszázadok, és az emberek imádkozni fognak. Különös ez. Ma élő szülők nőttek fel úgy, hogy nem tanították őket imádkozni, és gyermekek nőnek fel úgy, hogy őket sem tanítják imádkozni és egyetlen imádságot

sem tudnak. Sőt magyarul sem tudnak! Mégis eljön az idő, amikor a legvallástalanabb családban felnőtt gyermek is egyszer elkezd imádkozni. A meggyőződéses ateista, is-tentagadó ember is egyszer csak – akarva, akaratlanul – összekulcsolja a kezét és imádkozni tanul, keresni kezdi Istent. Lelkipásztori szolgálatom ideje alatt számtalanszor láttam, tapasztaltam ezt. Sokszor megrendítő körülmények között. A máramaroszigeti gyülekezetben megkezdett szolgálatom után néhány évvel, egy olyan idős asszony került a kórház sürgősségi osztályára, akiről köztudott volt, hogy esetleg érdekből vagy meggyőződésből – csak ő tudta –, közismert pártaktivista volt. A sürgősségi osztály vezetője történetesen az a református orvos volt, aki egyben énekkarunkat is vezette. Ő minden alkalommal értesített, ha református vallású beteg került az osztályára, így meg tudtam őket látogatni. – Képzeld el – mondotta –, a mama párnája alatt ott van az énekeskönyv, imádkozik belőle és az úrvacsorában is részesülni óhajt. Néhány nappal a halála előtt úrvacsorázott és együtt imádkoztunk.

Bárkik vagyunk, bármilyen az előéletünk, bármilyen közel vagy távol is vagyunk a templomhoz, valláshoz, Istenhez, imádkozunk.

Éppen ezért, mai ígénk kapcsán – szüntelenül imádkozzatok! – három, nagyon személyre szóló kérdést teszek fel, hogy tanuljunk is és gyakoroljuk is magunkat az imádságban. És erre a három kérdésre keressük csendben a választ. Első helyen természetesen magunknak adjuk meg a választ. A három kérdés így hangzik: *Kihez imádkozunk, amikor imádkozunk?* Az otthon csendjében, a munkahelyen, az utcán, utazás közben, kórházban, ünnepnapon, hétköznapon, örömben, bánatban, mindegy, hogy most hol, milyen körülmények között? Kihez imádkozunk? Tudjuk-e, tudod-e? Erről egy kicsit bővebben szöveg, a másik két kérdéssel rövidebben.

Másodszor: *Miért imádkozunk?* És harmadszor: *Miben bízunk, amikor elmondunk egy imádságot?* Nos, nézzük ezt a három kérdést, és keressük rá együtt a választ.

1. *Kihez imádkozunk?* Talán reflex-szerűen mindnyájan így válaszolnánk: Hát az Istenhez!

Kihez máshoz? Istenhez! *Biztos?* Kihez imádkozunk? Ha őszinte önvizsgálatot tartunk, ha egy becsületes felmérést, tisztos számadást készítünk, erre a kérdésre, hogy: *Kihez szoktam imádkozni, ezt a választ kell adjuk: tulajdonképpen senkihez!* Csinálok valamit, ami olyan, mintha imádkoznék, de senkihez nem imádkozom. Csak mondom. Mondom reggel: „Én Istenem felébredtem...”, Mondom délelben, evés előtt: „Jövel Jézus, légy vendégünk...”, mondom evés után, – ha mondom – Aki ételt, italt adott...”, mondom este: „Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem...”, mondom, napjában talán többször is: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...”, de tulajdonképpen, ha abban a pillanatban meg kellene állnom, akkor kiderülne, hogy csak mondom. De én is tudom, hogy senkihez nem imádkozom. Lehet úgy is úgynevezett imaszöveget mondani, hogy valójában senkihez sem imádkozom. Biztosan volt már úgy, hogy imádkozás közben tetten értük magunkat. Mondjuk az imádság szövegét megszokásból. Hozzátartozik megszokott keresztyén életünkhöz. Ha elfelejtjük, ha nem mondjuk, eszünkbe jut, bepótoljuk, elmondjuk. Hozzátartozik vallásosságunkhoz, szokásainkhoz, és én csak mondom! Nem vettük még észre azt, hogy csak mondjuk és tulajdonképpen nem is várnunk közben semmit. Megnyugtathatjuk magunkat: nem is ért célba az ilyen imádság. Nem ért célba! Gondolkozzunk el ezen. Hangzik az ige felhívása: „szüntelenül imádkozzatok!”, és nem úgy van-e, hogy valójában nem imádkozol senkihez, csak mondog. Rutinból.

Azután van olyan ember is, aki egyszerűen úgy imádkozik, hogy nem Istenhez szól, hanem emberekhez. Nem Istenhez, hanem embereknek. Mikor hangosan mond valaki

egy imát, és az van benne közben, hogy akik hallják, mit szólnak hozzá? Jól imádkozom? Bibliaórákon sok helyen szokás, hogy az igehirdetés után a jelenlevők hangosan imádkoznak. Ilyenkor sokszor érzem azt, hogy emberekhez imádkoznak. Közben jelen van Isten is, de őket csak az érdekli, hogy mit szólnak hozzá a többiek. Hogyan ítéli meg az imádságát? Olyan is előfordult, hogy a bibliaóra után megkérdezte valaki: Mit tetszik hozzá szólni? Szépen imádkoztam? Mit is lehet erre mondani? Imádkozunk, mert erre kér bennünket Isten igéje, de nem őt szólítjuk meg, hanem embereknek imádkozunk.

Aztán van olyan is, amikor valaki valakinek üzen az imádságban ott a közösségben. Szentől szembe nem meri megmondani neki, kiimádkozza. Ez nem imádság! Abba is lehet hagyni!

Ugye azzal kezdtem, hogy kihez imádkozunk? Biztos, hogy Istenhez? Nos, mondunk imákat úgy, hogy oda sem figyelünk rá! Csendben mondom, Isten sem figyel! Mondunk imákat úgy, hogy közben emberekre figyelünk. Istenig nem is jut el. És azt hisszük, vagy áztatjuk csak magunkat, hogy imádkozunk.

Aztán van, aki önmagának imádkozik. Kizárólag önmagának. Elmondja a dolgait. Felsorolja, összegezi. Magáról, magának. Mond egy szép kis felsorolást személyes élete dolgairól. Olyan jó kibeszélni! Valóban jó. Csak igazán nem imádság.

Ezt azért kell komolyan végiggondolnunk, mert sok ember kizárólag azért keseredett, fáradt bele az imádságba, mert úgy élte meg, hogy visszhangtalanok az imái. S azt a rossz következtetést vonta le, hogy akkor felesleges! Pedig valóban valamit tesz, amiről azt gondolja, hogy ima, de Isten felől nézve nem az.

Eljutottunk ahhoz az alapvető kérdéshez, amelyen keresztül az egész ügynevezett imaéletünket végig kell Isten előtt gondolnunk. Mert minden ott kezdődik, hogy ismerem-e azt az Istent, akihez állítólag imádságban fordulok? Ismerem-e? Tudom-e, hogy ki ő?

Főpapi imádságában azt mondta az Úr Jézus, hogy „az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust” Ismerem-e azt, akihez imádkozom? Nagyon fontos erre a kérdésre csendben valamiféle választ adnunk önmagunknak.

Megismerni Istent, ehhez két út vezet. Az egyik az, amikor Isten beszél hozzám és kijelenti önmagát. Ez az Ige. Azért gyűlünk össze alkalomról-alkalomra a templomban, hogy Isten önmagáról adott kijelentését meghalljuk. Megismerni Istent úgy, hogy valaki nem hallgatja az ígét, nem lehet! Becsapja önmagát, aki azt gondolja, ismeri Istent anélkül, hogy neki Isten bemutatkozhatna. Hát, ha Isten nem tudja elmondani, hogy ki vagyok, ugyan honnan tudná az ember magától? Mit tudunk mi magunktól? Bármit tudunk, azt úgy tudjuk, hogy azt megismertük. Istent ismerni csak úgy lehet, ha hallgatom azt, amit Isten magáról mond. Ha nem hallgatom, nem is ismerem Istent. És akkor kihez imádkozom? Meg kell ismernem Istent, hogy aztán megszólíthassam.

Itt még egy kicsit többről is van szó, hogy hallgatom. Mert valójában az engedelmesség az a pont, ahol az ismeretben mélyülhetünk. Sokan eljutnak odáig, hogy hallgatják Isten igéjét, de soha nem engednek neki. Soha. Hallgatják, talán egyet is értenek vele. De életüknek nincs egyetlen olyan pontja sem, amelyre rámutathatnának, hogy ezt azért teszem, vagy amazt azért nem teszem, mert Isten így mondotta. Van-e ilyen az életünkben? Ezt hívják engedelmisségnek. Valamit azért teszek már másként, mert Isten így mondta. Ez az engedelmisség. Az a szent lenyomat, amelyiken keresztül Isten újabb ismereteket éget be, épít be lelkünkbe. Megismerni Istent csak az ige hallgatása közben lehet. De nem itt fejeződik be, hanem a meghallott szónak való engedelmisség-

ben. Így válik szüntelenül való imádsággá az életünk. A máramarosszigeti templom szószerékén lévő terítőn ez a hímezett felirat olvasható: „Az élet a legszebb imádság.”

Nem jut istenismeretre, aki csak hallja, de sohasem enged neki.

A másik út az imádságban, Isten megismerésében, amikor én szólok hozzá, és Isten hallgat, figyel rám. „Megkerestem az Urat és meghallgatott engem.” – vallja a zsolttáros. A megismerésnek ez a két útja van: Isten beszél és én hallgatom és engedek szavának. Aztán én beszélek, és Isten hallgatja végig azt. Ige és imádság. Nem lehet Istennel más-ként kapcsolatban lenni, csak így.

Milyen csodálatos az, amikor Isten meghallgatja az imádságomat, és annak jeleként meg is teszi, amit kértem.

De meg kell tanulnunk, hogy olyankor nem valamit kapunk, bármit kértünk is, hanem valakit. Valakit kapunk! És megfigyelhetjük, hogy a maradandó öröm nem abban van, hogy valamit kértünk és kaptunk. Nem ott lesz maradandó öröm, hanem ha átéljük az imádságban, hogy valakit kaptunk, hogy valakivel együtt voltunk. Magával Istennel. De csodálatos az, ha valaki úgy tud imádkozni, hogy találkozik közben Istennel.

2. És így jutunk el a második ponthoz, hogy miért imádkozunk? Őszintén el kell mondanunk, hogy általában valamiért szoktunk imádkozni. Valamit szoktunk Isten elé vinni és kérni. Vagy valakinkért szoktunk imádkozni. Pedig valójában minden imában valakit keresünk, aki megkeres bennünket. Nem az a döntő kérdés, hogy megkapom-e pontosan azt, amit az imádságban kértem vagy mondtam Istennek. Hanem az, hogy megtaláltam-e őt? Megtalálom-e őt? Akkor lesz igazi örömünk az imaéletben, ha imádságainkban találkozunk vele. Ha megkapjuk őt, és ő megkap minket.

Mert Isten mindenben keresztül keres, hogy találkozzunk. Isten mindenben keresztül keres, hogy rám találjon és én öreá. Még a keserves dolgokat – mint baj, betegség, haláleset a családban, nyomorúság, egyéni kudarc, elbukás a házasságban, csőd a gyermeknevelésben – fel tudja használni, hogy találkozzunk vele. Hogy könyörögj már, hogy keress már, fordulj hozzám! Nehogy félreértsük. Nem Isten adja ezeket. Nem Isten választ szét szerelmeseket, egymást szerető embereket! Nem Isten fektet kórházi ágyba! Nem Isten adja a rákos daganatot! De minden úton-módon keres, hogy keressük őt magát. Hogy hozzá menjünk.

Minden történés mögött, ami az életünkben történt, és minden történés mögött, ami az életünkben most történik, egyetlen egy mondat áll, amit Ézsaiás próféta így fogalmazott meg: „Keressétek az Urat, amíg megtalálható, hívjátok őt segítségül, amíg közel van.” Minden azért történik, amit Jézus így fogalmazott meg: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan!” És milyen keserűen mondja egyszer Jézus: De ti nem akartok énhozzám jönni! Ó, de igaz! Milyen nehezen valósul meg életünkben a szüntelenül imádkozás. Nem akarunk hozzá menni. Nem akarunk vele igazán az imádságban sem találkozni. Mi csak szeretnénk neki elmondani azt, amit szeretnénk. Mi szeretnénk, ha meghallgatna és könyörülne, ha teljesítené azt, amit kérünk, de őt-magát nem! Dehogy akarunk mi vele találkozni! Nem azért szoktunk imádkozni! Hanem azért, mert baj van! Mert ez van, vagy az van. Mert ez után, vagy az után vágyódik a lelkem! Jó lenne végre megérteni, hogy Isten arra vár, hogy vele akarjunk találkozni, és ne automataként akarjuk használni. Az imádság azért van, hogy vele találkozzunk. És higgyünk abban, hogy neki majd gondja lesz ránk.

Nem akarunk hozzá menni. Ez az igazi akadály a annak, hogy szüntelenül imádkozunk, hogy egész életünk imádsággá váljon. Isten sokkal többet akar nekünk adni, mint amivel mi elé megyünk. És ez a sokkal több: ez ő maga.

Ismerjük a történetet, amikor Jézus egyszer tíz bélpoklost gyógyított meg. Kilenc elment boldogan, meggyógyultan. De ennek a kilencnek nem oldódott meg az élete,

csak meggyógyult testileg. Nagy dolog volt! De csak egynek oldódott meg az élete, annak, aki visszament, és akinek Jézus azt mondotta: a te hitedért örök életed is van! Volt egy a tízből, aki nem csak gyógyulni akart. Ez az egy többet akart. Azt is akarta, aki meggyógyította. Nem csak a gyógyulást, hanem a gyógyítót is! Neki az ajándékozó is kellett. És visszament. Ő kapott teljes ajándékot. Miért szoktunk mi a templomba jönni? Mit keresünk? Mit várunk? Segítséget keresünk? Gyógyulást? Elégtételt? Egy kis megnyugvást? Hogy igazolja Isten, hogy igazunk van?

De jó lenne, ha azt tudnánk a csendben mondani: Uram, téged keres az én szegény életem! Érted jöttem. Csak te kellesz nekem, Uram! Minden szükségesen túl értsük meg, egyedül Jézusra van szükségünk.

És végül: Miben bízunk, amikor imádkozunk? Úgy vagyunk-e, mint a farizeus, aki bízott a maga cselekedeteiben és jóságában: Uram, én annyi jót tettem, annyit áldoztam, annyit adtam. Vagy az igazunkban bízunk?

Milyen drága biztatással búcsúzik Jézus övéitől: „E világon nyomorúságtok leszen, de biztatok: én meggyőztem a világot.” (Jn 16,33) Őbenne kell bízunk. Isten kegyelmének teljessége Jézus Krisztusban ragyogott fel. Benne jelent meg Isten idvezítő kegyelme minden embernek, az egész világnak. (Tit 2,1) Ezt az örömhírt kiáltja bele a világba János apostol: „És az Ige testté lett és lakozik mi közöttünk (és mi láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.” A testet öltött kegyelemben bízva imádkozhatunk, kiálthatunk Istenhez. „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8) A te kegyelmedért hallgass meg, Uram! A megnyílt kárpitért, ami nagypénteken kettészakadt. Kegyelmedért, amit nagypénteken megmutattál! Nem az én igazságomért, nem az én jóságomért, nem semmi másért Uram! Miben bízunk, amikor imádkozunk, amikor kérünk? Mindenki eljut Istenig, aki Jézuson át megy Isten elé. Mert Isten a maga nagy irgalmasságát Jézusban mutatta meg nekünk. Szenvedésében ott látjuk bűneink büntetését, de látjuk feloldozásunkat is. Miért kérhetjük, hogy hallgasson meg bennünket? A keresztért, az iszonyatos ítéletért. A szüntelen érettünk közbenjáró Krisztusért. Benne és általa válhat egész életünk valóban imádsággá. Ámen.

Második nap

Tasnádi András Zsolt
Nagybánya–Újváros

Mindenben hálákat adjatok

Alapige: 1Thesszalonika 5,18

Keresztyén testvéreim!

Isten kegyelméből immár a második alkalom, hogy együtt lehetünk ezen az imahéten, Isten igéjének a vezetése alatt, mely ebben az esztendőben Pál apostolnak a Thesszalonikabeliekhez írott 1. levele 5. részének verseiből szól hozzánk. Pál apostol a Szentlélek által ihletve fontos tanácsokkal látja el ebben a levelében azt a fiatal gyülekezetet, mely a néhány hónappal korábban Thesszalonikában (a mai Szaloniki) végzett szolgálata rendjén alakult meg. Ezek közül a fontos tanácsok közül helyez most egyet a szívünkre Istennek igéje.

Nemrégén ünnepeltük az újévet, s ilyenkor mindenki, aki csak teheti, számot vet mi minden történt az elmúlt esztendőben, mennyi mindent sikerült megvalósítania a terveiből, s az eredmény tudatában mit várhat az új esztendőtől, milyen célt tűzhet ki maga

elé. Csakhogy a nagy számvetésünkben mi, emberek, hajlamosak vagyunk megfelekezni arról, aki az erőt adta a munkához, aki a lehetőségeket teremtette a céljaink eléréséhez, aki az egészségünket adta napjaink megéréséhez. Hajlamosak vagyunk megfelekezni Istenről, a mi teremő, mennyei Atyánkról. Önmagunkat állítjuk minden sikerünk középpontjába, önmagunknak tulajdonítunk minden megvalósított célt, eredményt. Ezzel ellentétben, ha kudarc ér minket, akkor mindent elkövetünk, hogy mást telessünk meg bűnbaknak magunk helyett. Akárcsak Ádám, aki Évát teszi felelőssé abban, hogy mindketten ettek a tiltott gyümölcsből. Sőt, ha nem találunk bűnbakot, akkor magát Istent vádoljuk meg, hogy nem hallgatta meg buzgó könyörgéseinket, és ezért van minden csalódásunk és nyomorúságunk.

Mindez talán azért van így, mert mi, emberek nem szívesen vesszük, ha valamiért tartozunk, ha valamiért hálálkodni kell. Úgy gondoljuk, hogy mindaz, ami szükségleteinket, igényeinket kielégíti, az nekünk alanyi jogon jár, és ha valamiféleképpen nekünk hálálkodnunk kell, az megalázó, azt valamiféle visszafogott ellenszenvvel tesszük. A hálálkodás számunkra egyfajta kényelmetlen kötődést jelent annak irányába, aki valamit tett értünk. Kényszerű, kellemetlen kötelességnek érezzük. Az ilyen gondolkodás azonban nem csak az emberekkel való kapcsolatainkat rongja meg, de veszedelmes megrontja az Istennel való közösségünket is. Eltávolít, elszakít minket az emberektől, magunknak való, önző, befelé forduló emberekké leszünk, és nem tudunk többé örülni az élet apró örömeinek, a mindennapok áldásainak, mert ez a gondolkodás elszakít minket az Istentől.

Isten igéje most arra szólít fel, hogy: „Mindenben hálát adjatok...”, azaz minden körülmények között hálát adjunk Istennek. Ez feltételez egy állandó kötődést a mi teremő Istenünkhöz, egy olyan élő kapcsolatot, amely nem alkalmoszerű, nem csak a jó vagy a rossz időkre, a nem szeretem napokra, a gondokkal, nyomorúságokkal terhelt életszakaszokra vonatkozik, hanem az egész életre. Egy egész életre kötődünk Istenhez, aki az életet adta nekünk. Ott, ahol elvetik ezt az Istenhez való kötődést, ahol Isten csak egy a sok elővehető bálvány közül, ahol az emberi szívet eltölti a saját önzése, ott hamar erőt vesz az emberen, egy családon, de akár egy egész népen is a nyomorúság, az erkölcsi, testi-lelki leépülés, romlás. Nagy emberek, családok, népek bukását eredményezte az Istentől való elszakadás, ha megkérdőjeleződött az, hogy valóban Isten az Úr. Ez a tény nem csak az Illés próféta korabeli választott nép idejében bizonyult igaznak, hanem megannyi esetben a népek és nemzetek, a mi magyar népünk történelme folyamán is. A választott népet hosszan tartó éhség és aszály sújtja, ami nem múlik el addig, míg rá nem dőbben arra, hogy „Az Úr az Isten!” (1Kir 18,39) Hiába a sok hitető, hamis próféta, hiába minden ígéretésük, fenyegetésük, nincs vége a nép nyomorúságának. Hiábavaló a hamis próféták minden igyekezete. Fényesen bebizonyosodik Isten hatalma, mindenhatósága prófétája, Illés által. Amíg a ma embere nem ismeri fel ezt az igazságot, amíg inkább hiszünk a sok hamis prófétának, addig ne csodálkozzunk rajta, hogy annyi nyomorúság sújtja jelenkorunkat, hogy annyi erőszak, erkölcstelenség és igazságtalanság van világunkban, annyi háborgás és békétlenség van a szívünkben.

A keresztyén ember természetes magatartása a hálaadás, és annak felismerése és megvallása, hogy az örökkévaló Isten az Úr az élete fölött. Azaz mindene, amije csak van: élete, ereje egészsége, családja, barátai... Isten ajándéka, áldása. Ez teszi képessé arra, hogy minden körülmény között és mindenért hálát adjon. Erre is van példa a Szentírásban. Ez a végtelen bizalom és kötődés csendül ki a 23. zsoltár soraiból is. A zsoltárt író Dávid király költői szépséggel vall az Istenbe vetett bizalmáról, amely akkor sem ingott meg, amikor üldöztetésben, halálos veszedelemben volt. Erős hittel bízott az

Isten hatalmának a szabadításában, mert valahányszor próbatétel elé állított, Istennek adott hálát a szabadításért, amely soha el nem maradt.

Milyen sokszor és milyen nagyon elkeseredünk, amikor valamilyen próbatétel elé állít az élet minket. Hány álmatlan éjszakán át keressük a választ az életünket feszítő kérdéseinkre, a megoldást a gondjainkra, a vigasztalódást vélt vagy valós sérelmeinkre. Hiába, mert nem tudjuk minden gondunkat, reménységünket, örömünket Isten kezébe helyezni. Magunk akarunk megoldásokat találni, vagy éppenséggel rossz helyen keresünk segítséget, támogatást, mert nem akarunk tartozni, mert a ma embere nem akar Istentől függeni. Emiatt nem tudunk eljutni a Pál apostol felismerésére, hogy: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van, mint akik az ő végzése szerint hivatalosak.” (Róm 8,28) A kérdés az, tudunk-e igazán szeretni? Szeretni azt jelenti, elfogadni valakit feltétel nélkül, úgy, ahogy van. Tudjuk-e igazán Istent szeretni? El tudjuk-e fogadni az ő végzéseit, az ő akaratát?

„Mindenekben hálákat adjatok; mert ez az Isten akarata...” Istenhez csakis a hálaadás lelkiületével közeledhetünk imádságainkban. Hálaadás nélkül csak önző kívánságlista a mi imádságunk, tulajdonképpen már nem is imádság, csak követelés. Nem véletlen, hogy szükségképpen csalódnak azok, akik így próbálnak Istenhez közeledni. Gyakran találkozom ilyen kiégett, csalódott emberekkel, tele vannak „miért” kérdésekkel: miért nem sikerült elérni azt, amiért annyit küzdöttem, miért ment csődbe a házasságom, miért hagytak el a gyermekeim, unokáim, miért kell hordozzam a gyász, az árvaság, az egyedüllét fájalmát, és így sorolhatnám tovább a kérdéseket. Amíg a magunk akarata az egyedül fontos, addig nem tudjuk az Isten akaratának aláhajtani életünket. Hálaadás nélkül ezt nem is tudjuk megtenni.

Végiggondolva az elhangzottakat, megfogalmazódik bennünk a kérdés: Hogyan tudunk igazán Isten akaratának engedelmeskedve hálát adni? Isten ígéje jön most segítségünkre: „Mindenekben hálákat adjatok; mert ez az Isten akarata a Krisztus Jézus által ti hozzátok.” Jézus Krisztus az előttünk álló követendő példa. Ő mindenben az Atya akaratát kereste először. Soha nem a maga dicsőségét munkálta, hanem minden megnyilatkozása az Atya dicsőségét hirdette. Csodálatos példáját találjuk az Atyába vetett hitnek és bizalomnak a Lázár feltámasztásának történetében, amikor Jézus azelőtt tud hálát adni és imádkozni az Atyához, mielőtt megtörténne az emberileg lehetetlen, mielőtt megtörténne a csoda, hogy Lázár ismét életre kel. „Atyám, hálát adok néked, hogy meghallgattál engem... És mikor ezeket mondtá, fenszóval kiálta: Lázár jöjj ki! És kijöve a megholt...” (Jn 11,41.43–44a) Isten az Ő Fia által vezet bennünket az Ő akaratának a beteljesítésére. Önmagunktól képtelenek vagyunk az engedelmességre, csak Krisztus által juthatunk egyre közelebb az Istennel való közösség örömével betelt szívhez. Így már nem lesz többé számunkra olyan lehetetlennek tűnő Isten ígéjének felszólítása: „Mindenekben hálákat adjatok...”, mert Krisztusban olyan szívhez jutunk, amely akkor is hálát tud adni imádságainkban, amikor gondok, nyomorúságok terhe nehezedik rá, és akkor sem feledkezik meg a hálaadásról, amikor az öröm ritka pillanatait éli meg. Ámen.

Harmadik nap

Alföldi-Lakatos Tibor

Felsőbánya

Intés, rend és bátorság

Alapige: 1Thesszalónika 5,14a

Az egyház számára mindig nagy kihívást jelentett a világban és a világgal való együttélés, amennyiben állandóan beleütközött az egyre hangsúlyosabban jelentkező elvilágiasodás mind élesebben körvonalazódó jeleibe. Érdekes módon, a világ eléggé korán meglehetősen tájékozottságot szerzett az alapvető keresztyén normákat tekintve, és rögtön számon is kérte, ha úgy tűnt, hogy az egyház eltérni látszott azoktól, legalábbis a birtokában levő felületes ismeretek tükrében. Hogyan kezelje az ezzel együttjáró jelenségeket, ha azok komoly veszélyt jelentenek az egyház féltve őrzött tisztaságára nézve? A Biblia, ezen belül az Újszövetség krisztusi útmutatása félreérthetetlenül, egyetlen járható útként a szeretet-táplálta keresztyén türelmet jelöli meg. De vajon meddig járható, és egyáltalán meddig kizárólagos ez az út, ha a tét az egyház belső „elrendetlenedése”, vagyis – más szóval – az egyház „ékes és szép” rendjének megbomlása? Erre a kérdésre keressük – Isten Igéjének segítségével – a következőkben a választ.

1.

Az együttélésből adódóan, ráébredhettünk már nagyon régtől fogva arra, hogy elképesztő ritkasággal fordul elő az, hogy egy építő jellegű magatartás szélesebb körben teret hódítana a maga számára. Ezzel szemben, általában ennek fordított irányú folyamatával kell a leggyakrabban szembesülnünk, hogy tudniillik az erkölcsstelen, ledér szokások hamarabb elharapóznak még egy erkölcsileg szolidan álló közösségen belül is. Olyan jó tudni eközben, hogy vannak még gyülekezeteink, amelyek – ragaszkodva a lelki értékekhez – mind a mai napig komoly erőfeszítéseket tesznek azért, hogy a gyülekezet, és egyáltalában az Anyaszentegyház tisztaságát és jó híret megóvják. Igen ám, csak hogy mára már eléggé komoly ellentétbora alakult ki ennek az életformának, mely ellentétbör igencsak erőszakos támadásokkal próbálja hallgatásra bírni azokat, akik a 21. században még erkölcsről, tisztaságról, az isteni rendbe való beilleszkedésről mernek „papolni”. Tudjuk nagyon jól, hogyan szokták megbélyegezni emiatt az egyházat: együgyűnek, naivnak, maradinak, vaskalaposnak, a haladó gondolkodás és a világ realitásaihoz való felzárkózás tudatos fékezőjének nevezik.

A gond az, hogy egyre több, az előbbieket hangoztató elítélő vélemény hangzik el az egyházon belül is, amikor – természetesen – saját kicsapongó életmódjukat próbálják védelmezni azok, akik *nem hajlandók* beilleszkedni abba a bizonyos „jó rend”-be, melyet nem emberek rendeltek el, hanem amelyet maga Krisztus vár el földi látható testétől, az Anyaszentegyházától. Mint akik a legnagyobb veszélyforrást jelentik, ezeket említi az ige elsőként, és ezeket nevezi „rendetlenek”-nek. A veszély azért nagy, mert – amint az előbb már megfogalmaztuk – esetükben a hajlandósággal van baj, azaz hogy Isten rendjének *szándékosan és tudatosan* ellenszegülnek, mivel mindenképpen bizonyítani akarják, hogy a „haladó”, „modern” eszmék igenis beleférnek a keresztyén életbe, csodálatos „összhangba” hozhatók a keresztyén normákkal. Ilyen alapon engedi meg magának a „modern gondolkodású” – főleg európai – ember, hogy még azt is beleillessze az egyházi életbe, ami egyáltalán nem illik oda, sőt, amit Isten már rég „átála-

tosság”-ként bélyegzett meg és ítél el. Gondolok itt – természetesen – a homoszexualitásra, ami talán az egyik legszélsőségebb példa, de sajnos nagyon is ide tartozik, tudniillik már magas rangú egyházi vezetőkről, politikusokról is kiderült. Gondolok itt az úgynevezett „könnyű drogok” fogyasztásának törvényben való biztosítására, amire éppen a Magyar Parlamentben történt próbálkozás. Aztán fel lehet sorolni még a prostitúciót, „születés-szabályozás” néven ismert abortuszt, nemet változtató műtéteket, stb. Csupa olyan dolgok ezek, melyeket az ember „kiragadott” Isten kezéből, és az „emberi jogok” hangzatos és már-már büvössé vált gyűjtőneve alatt tart számon.

Persze, ezek világméretű dolgok, de ugyanígy beszélhetünk bármiről, amit az ember csak azért tesz, mert jogot formált rá, miközben számára teljesen közömbös, hogy Isten hogyan vélekedik az illető tetteivel, lépésével kapcsolatban. Így aztán úgy gondolhatja valaki, hogy jogában áll bírósági pert indítani a saját egyháza ellen, vagy azt országvilág előtt a világi hatalmasságoknál – komoly média-segédlettel – meghurcolni, mert valami nem úgy sikerült, ahogyan ő azt elvárta volna; vagy jogában áll állandóan botrányt kelteni a gyülekezetben, vagy éppen a templomban, mert ott esetleg nem, vagy nem mindig az ő elképzelése szerint folynak a dolgok. Úgy gondolja, hogy itt az ideje néhány általa elavultnak kikiáltott „múltbéli társadalmi csökevényt”, mint például a házasság, a család, vagy a házastársi hűség, egyszerűen gyökerestől kiirtani. És haladó gondolkozására büszkélkedve, meg is teszi. Az ilyen emberről, aki mindent a világ szokásjoga vagy jogrendje szerint akar megoldani, szoktuk azt mondani, hogy az ilyen ember számára már semmi sem szent.

Mit tehet ilyenkor az egyház? A türelemmel történő szóbeli intés, amiről itt Pál beszél, elsődleges jelleggel bír. Az intés a vétkes részére azonban egyben figyelmeztetés is arra nézve, hogy akarata ellenére senki sem fogja, és nem is tudja erőszakkal megmenteni. Krisztus megszólítására csak az önkéntes engedelmség az egyedüli eredményes válasz. Ha valamelyik testrészen megjelenik a tályog, az orvos sem azzal kezdi, hogy egyből lemond az illető testrészről, hanem türelemmel igyekszik azt megmenteni, ha kell, hosszadalmas kezelésekkal is. Egyben a betegnek szigorúan be kell tartania azokat az előírásokat, amelyeket az orvos a gyógyulás érdekében a beteggel közöl, vagyis neki legalább ugyanolyan erővel kell akarnia meggyógyulni, mint amennyire az orvos akarja őt megmenteni. Ha azonban a beteg ügyet sem vet ezekre, hanem felelőtlenül bánik saját betegségével, aminek következtében elindul az üszkösödés, bármilyen szomorú és fájdalmas, el kell végezni az amputáló műtétet, nehogy az üszkösödés továbbterjedjen az egész szervezetre.

A keresztyén egyháznak három ismertetőjegye van: az igehirdetés, valamint a sákramentumok kiszolgáltatása mellett, harmadikként ott van a keresztyén egyházi fegyelem gyakorlása, vagyis Pál apostol szavaival élve: a rendetleneknek türelemmel való intése (mint a fegyelmezés első lépései). Súlyos esetekben azonban, a türelemnek igenis van határa, mely a szándékos engedetlenség vonala mentén húzódik meg. Igen nagy kár, hogy az Anyaszentegyház álszemérmességből, vagy a világ igényei iránti megfelelni akarásból, lemondott eme kötelezettségének gyakorlásáról, a gyakran hallható „szeretetteljes” magyarázat árnyékába húzódva: „nehogy valaki megsértődjön” Ennek jegyében még a szóbeli intés gyakorlásától is igencsak kínosan óvakodik. Vajon az Úr Jézust a zsidóság vezetői iránti mélységes gyűlölet vezette, amikor a Mt 23-ban olvasható feddő beszéde során hétszer mondja el: „jaj néktek, képmutató írástudók és farizeusok!”, egyszer pedig: „jaj néktek vak vezérek”? Természetesen, nem! Vannak helyzetek, amikor a finomkodó, mesterkéltséggel agyonkozmetikázottan fogalmazott – úgymond – „burkolt”, személytelen üzenetek egyáltalán nem célravezetők, hanem a vaktában kilőtt nyílvezzőhöz hasonlóan, legtöbbször nagyívben elkerülik a célt. Sokak számára bizo-

nyára nem mondok semmi újat azzal, hogy bűnbánat nélkül nincs megtérés. De ha semmi sincs, ami a bűnbánatot felébresztené, ki ezért a felelős Isten színe előtt? Az általánosságokban megfogalmazott erkölcsi prédikációkban gyakran felsorolt bűnök hallatán, mindenkiben feltámad az önérzetes „szent harag”, de abból minden bizonnyal nem lesz bűnbánat – még kevésbé megtérés – mindaddig, amíg „mások bűnein” csámcsogunk. Pedig milyen szívesen hallgatják az emberek az ilyen beszédeket! Dávid király is így hallgatta Nátán próféta beszédét, amíg az valakinek a szörnyű bűnéről szólt első szám harmadik személyben. Azt is rögtön eldöntötte, hogy az ilyet meg kell büntetni, sőt – királyként – azonnal kész is lett volna kiosztani a méltó büntetést. Ezért aztán Nátánnak világosan értésére kellett adnia, hogy itt nem más bűnéről van szó, hanem a királyéről: „Te vagy az az ember!” (2Sám 12,7)

Az igazsághoz – természetesen – hozzátartozik az is, hogy mindkét félnek igencsak nehéz dolga van, hiszen a kényelmetlen igazságok feltárása mindig fájdalommal jár annak is, aki kimondja, nem kevésbé pedig annak, aki hallgatja és kénytelen beismerni, hogy ez bizony letagadhatatlanul ő! Az imádságnak itt hihetetlenül fontos szerep jut, főleg annak részéről, aki az intést alkalmazza (int, fegyelmez), mert nem szabad elfelejtenie egy pillanatig sem azt, hogy a vele szemben álló nem az ellensége (2Thessz 3,15), hanem a testvére, akit neki rá kell terelnie a bűnbánat útjára, és bármekkora fájdalmat is okozna neki ezzel, nem bánja, mert amennyiben sikerül bűnbánatot ébresztenie benne, úgy visszatálálhat az Istenhez vezető útra. Pál apostol is azt írja a korinthusiaknak, hogy tudomására jutott, miszerint az első levelében ostromozott bűnök miatt, a korinthusbeliek megszomorodtak, de azt írja, hogy nem bánja, sőt örül: „Mert az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez üdvösségre...” (2Kor 7,8–10)

2.

Mi van akkor, ha sem a négy szemközti, sem a nyilvános intés nem használ semmit, ha Krisztus hívó szava merev elzárkózásba, vagy éppenséggel nyíltan kifejezett ellenállásba ütközik? Nos, ekkor kellene jönnie a fájdalmas beavatkozásnak, vagyis ekkor kell élnie az Anyaszentegyháznak a „kulcsok hatalma”-adta második joggal, a rendetleneknek a megjobbulás bizonyításáig tartó kizárásával.

Nyilván, ennek hallatán általában felhördülés a válasz: „Mi az, hogy kizárás? Hát az egyháznak nem a szeretetet kell hirdetnie és gyakorolnia is egyben?” Dehogynem! Csakhogy a krisztusi szeretetnek is gátat szabott az, amikor a Jeruzsálembé való bevonulást követően az Úr Jézus azt látta, hogy az egyház (a templom) egyesek számára nem több a piactérnél, ahol – mellesleg – a galambárosok, illetve pénzváltók nem egyszerű, tisztességes kereskedelmet folytattak, hanem valósággal üzérkedtek. Ezzel Isten hajlékát, az „imádság házát”, végső soron az Anyaszentegyház méltóságát alázták porig, amit viszont senkinek nem áll jogában elnézni, vagy „jóságosan” megbocsátani, még a szeretet jegyében sem! Ilyen mértékű orcátlanság láttán Jézus is fogta az ostort, és – szeretet ide, vagy oda – rendet csinált ebben a mérhetetlen lelki rendtelenségben.

Vannak esetek, amikor nagyon világosan kell látnunk, hogy a szeretetet nem lehet a bűnnel való azonosulással, vagy a cinkossággal álcaként használni. Hasonlóképpen vannak esetek, amikor el kell döntenem, mi az, amit jobban szeretek, vagy amit igazán szeretek: a bűnnel hamis, bebeszéltem „békességben” együtt élni, vagy pedig Isten igazságában felémelt fővel járnai? Jézus személyes példája kellőképpen eligazít minket ebben a kérdésben. Ahogyan a tanítványok is azonnal megértették, miért történik mindaz, aminek szemtanúi voltak és rádöbbentek arra, hogy az adott helyzetben ez volt az egyedüli járható út, ugyanígy láthatja a Krisztust követő ember ma is, hogy hasonló helyzetben

egyetlen helyes szempont lehetséges: „A te házadhoz való féltő szeretet emészt engem.” (Jn 2,17b)

Mindennapi imáinkban szüntelenül készülnünk kell erre a szolgálatra, kérve a mindenható Istent, hogy amennyiben ránk bízza bárkinek is a megintését, adjon bölcsességet, mentesítsen mindenféle indulatoskodástól, megtorló szándéktól, és adjon türelmet az egész megbízatás idejére nézve. Intőnek és intettnek egyaránt szem előtt kell tartania Istennek valóban szeretetteljes szándékát, aki nem gyönyörködik „a hitetlen halálában, hanem hogy a hitetlen megtérjen újtjáról és éljen” (Ez 33,11)

3.

Az elvilágiasodás egy másik mellékterméke, mely sajnos tömeges méreteket öltött, azokban mutatkozik meg, akikből szinte teljességgel hiányoznak a hit-ismeretek, akik azt hiszik, hogy ők hívők (vagy – más szóval – „vallásosak”), de akiknek az Isten színe előtti megállásuk nem egyéb babonás félelemérzetnél. Ezek azok, akik egyenlőnek tartják az istenfélő életet az Isten esetleges büntetésétől való rettegő félelem állandó megélésével. Ezeket nevezi az ige „*félelmes szívűek*”-nek, akiket a hitben erősebbeknek bátorítaniuk kell, mert az ilyenek előtt szinte teljességgel ismeretlen a „kegyelmes Isten”, vagy maga a Krisztusban kapott „kegyelem” fogalma. Ezek azok, akik téves istenismeretükből eredően, soha nem jelennek meg az úrvacsorázók közösségében, mert szerintük a bűnre csak büntetés lehet a válasz (Isten helyett ítéletet mondanak önmaguk fölött), és nem értik sehogy sem azt, hogy Isten az őszinte „bűnbánat”-ra „bűnbocsánat”-tal válaszol.

Amikor lelkünket néha eltölti a keserűség annak láttán, hogy gyülekezeteinkben szinte szemlátomást nő évről-évre ezeknek száma, olyan jó lenne, ha legalább ilyenkor imára kulcsolnánk kezeinket és kérnénk Istent, hogy tegyen minket afélelmes szívűek bátorításának áldott eszközeivé. Ugyanakkor kérjünk Istentől alázatot, hogy ne fellengzősen, ne bölcselkedve, hanem alázattal, életünk példájával és a Krisztusban megváltott ember örömeivel és bátorságával járjuk a mindennapok útját a kegyelmes Isten színe előtt.

Amíg a „rendetlenek” esetében az erős ellenakarattal van a baj, addig itt a mennyiség okoz különösebb gondot. A hitben erősebbek, tapasztaltabbak sokszor reménytelennek látják a bátorítás szolgálatának kimenetelét, éppen abból kiindulva, hogy a jelenleg már az aggasztó méreteket is rég túlnőtte. Ez általában mindig elbátortalanítja még az erősebbeket is, de a kitartó imádság erőt ad és meglátatja velünk küldetésünk gyönyörűségét, valamint azt az elévületetlen igazságot, hogy Isten „azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére eljusson” (1Tim 2,4) Ha valóban számít nekünk Isten akarata, és azt önmagunkra nézve komolyan akarjuk venni, a Krisztust követő úton ennek lehetünk mi áldott eszközei. Ámen.

Negyedik nap

Sebestyén László Ede

Hosszúmező

Bosszúvágó nélkül!

Alapige: 1Thesszalónika 5,15

Kedves testvéreim! Ezen a mai estén próbáljuk meg együtt a magunk türelmetlen vágyaitól heves szívünket Krisztusra irányítani! Csak az Ő lábainál tudunk feltölteni, újratölteni Tőle a szelídséget és alázatot, a munka terhének csendes, sőt örömteli hordozását. Eközben minduntalan rácsodálkozunk Istenünk hozzánk való hűségére és jóságára, s már Dáviddal együtt vallhatjuk: „Dicsérem az Urat, amíg élek, éneklek az én Istenemnek, amíg vagyok.” (Zsolt 146,2)

Alapigénkben az apostol olyan élethelyzetet tár elénk, amikor rosszakarók, gonosz-ságot cselekvők támadásainak van kitéve a keresztyén ember. Ilyenkor bizony nincs kedve az Isten-dicséretre, a víg éneklésre! Sok feszültséggel volt tele az akkori thesszalónikai gyülekezet élete, és így van ez a mai gyülekezetekben, a mai családok, a mai keresztyének életében is.

Mai igénk tanítása nyomvonalán haladva Urunk három fontos üzenetben szól hozzánk:

- Isten védi a felebarátomat;
- Isten oltalmaz engem;
- Isten odarendel a felebarátom mellé.

I.

Isten védi a felebarátomat. Isten hosszan tűr minden emberért. Ő igazságos Isten, Aki „igazságot szolgáltat az elnyomottaknak..., az árvát és özvegyet gyámoltja” (Zsolt 146,7.10) Egyedüli ítélő Úr csak Ő maga, Aki viszont nem hagyja magára azt sem, akit látszólag mindenki elhagyott. Ha kell, Ő maga siet segítségére népének (szabadulás Egyiptomból, manna és fűrjek, stb.), ha kell, angyalait állítja szolgálatba (pl. Jézus megkísértése után), vagy még az állatokat is igénybe veheti (lásd Illés tápláltatása a Kérith patakjánál), de emberi eszközöket is felhasználhat (gondolhatunk akár Boázra Rúth esetében, vagy Pál apostolra és munkatársaira a jeruzsálemi szegények megsegítésekor, stb.).

Felgyorsuló világunkban azonban Isten felebarátunkat is oltalmazó szeretetéről mintha megfeledkeznénk. A gyors haszonszerzés és meggazdagodás érdekében az Istenről megfeledkező ember már rég megfeledkezett a felebarátjáról. A pénz szerelme, mely minden rossznak gyökere (1Tim 6,10), már annyi emberi kapcsolat megmértelyezőjévé vált. Vagy egyszerűen a kényelem, az önzés odáig is elhathat, hogy árvaházakba kerülnek gyermekek. Mit mondjunk a magukra hagyott, vagy beteg nagyszülőkre hagyott, nyugaton dolgozók gyermekeiről? Mennyi kapcsolat elszatnyul, vagy éppen elmérgesedik a durva utcaerkölcsön, tévékultúrán felnőtt gyermekek háza tájékán! Istennek terve van velük is. Akkor is igaz ez, ha csak a gonoszságnak és rosszaságnak megnyilvánulásait látjuk, érezzük, tapasztaljuk.

Kedves testvérem! Ha úgy látod, mélypontra jutott valami miatt egy rokonod, barátod élete, és nem találd felé a helyes viszonyulási módot, csendesedjél, várj, figyeld Isten akaratát. A felolvasott igében elhangzott „Vigyázzatok!” – felszólításnak értelmé-

ben imádkozz Isten tanácsának felismeréséért. Tudd, a rosszat csak jóval győzheted meg!

Megbántottak, s megsértődteél? Isten nemcsak téged szeret, haragosodra, ellenségedre is kegyelmét szeretné árasztani.

Isten igéjéből megtanultuk – talán egy régi vallásóra aranymondásaként – „A szeretet nem illeti gonosszal a felebarátot” (Róm 13,10), „A szeretet nem rója fel a gonoszt” (1Kor 13,5b). Mennyit sikerült belőle gyakorlatba ültetni? Ha ezen a ponton megakadtál, sokan megakadtunk, s az emberek által meg nem szelídíthető, fékezhetetlen, gonosz nyelvünk hamar szólt, akkor Krisztus bocsánatában részesültekként igyekezzünk egymásnak, felebarátunknak is megbocsátani. Ezeket a nehéz élethelyzeteket átérezve, talán átélve is fogalmazódott meg Füle Lajos *Feledni is* című verse:

A megbocsátást régen ismerem,
de feledni is taníts, Istenem,
hogy mindazt, ami másra terhelő,
már soha többé ne hozzam elő.

Isten úgy akarja megoltalmazni gonosz számtól, gonosz szememtől, gonosztat kívánó szívektől az én atyámfiat, hogy közben átfurmál, teljesen újjászülj. Csak így lehet a gonoszért gonosszal nem fizetni. Csak így lehet egymás iránt és mindenki iránt *mindenkor jóságot tanúsítani*. (Ravasz László ford.)

II.

Kedves testvéreim! Az alapigében megfogalmazott „Vigyázzatok! – felszólítás már nem remegő, kétségbeesett embereknek szól. Szól azokhoz, akik a szüntelen imádkozásban nem feledkeznek meg a hálaadásról.

Így érkezünk el igénk második üzenetéhez. Mindenkor tudjam: *Isten oltalmaz engem*. Igaz ez akkor is, amikor rosszindulatú emberek vesznek körbe. Ahogyan Izráel őrizője nem szunnyad és nem alszik, úgy az én Jó Pásztorom, a maga nyájának juháról meg nem feledkezik. Eközben válik sokunk életében valósággá: a bizalommal teljes istenfélelem megszabadít az emberektől való görcsös félelemtől. Sőt! Krisztus szabadtársa oly tökéletes, hogy igazzá és érthetővé lesz az eddig legnehezebben érthető boldogmondása is: „Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket, és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem.” (Mt 5,11)

Isten népe kisebbségben él e világban. Reánk ez kétszeresen is érvényes. Idehelyezett Isten. Itt van a helyem, otthonom és hazám. Erdélyi magyar reformátusként a menyeyi haza polgárságának tudatában (íme, a mi kettős „állampolgárságunk”!) félelem nélkül szolgálhatom Őt. Nem jelent ez gögösséget. Egyszerűen szólva: vállalom Őt mindenkor, ki értem is így könyörgött főpapi imádságában: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem, hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15)

Mindannyian tudjuk: nem vagyunk egyformák. Másféle emberek, máshogyan gondolkozók vesznek körül. Sokszor így vagy úgy minősítenek, ha vállaljuk Őt, akár iskolában, akár munkahelyen, némelykor otthon is. Gondoltál-e ilyenkor arra a Krisztusodra, Akit nemcsak gonosztevők között feszítenek meg, hanem a gonosztevők közé sorolták? „A főpapok így szóltak akkor: ha gonosztevő nem volna ez, nem adtuk volna őt a te kezédbe.” (Jn 18,30) „Mi rosszat cselekedett Ő?” (Mt 27,23) – kérdezte egykor Pilátus. A válasz ez volt: Feszítessék meg!

Ő, a büntelen, így halt meg a bűnösökért. Lehet-e ezt a jóságot viszonzatlanul hagyni?

A neki adatott mennyei hatalmával őriz az örök életre. A szenvedések poklát megjárta és végül 39 évesen hitleri parancsszóra kivégzett Dietrich Bonhoeffer hitvallás jellegű szép versének soraival így vall erről:

Áldó hatalmak oltalmába rejtve
Csak várjuk békén mindazt, ami jó.
Mert Isten őriz híven reggel, este,
Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.

S ha szenvedések kelyhét adod inni,
Mely színig töltött, keserű, s nehéz,
Te segíts békén hálával elvenni,
Hisz áldva nyújtja hű atyai kéz.

Jézus pedig csendben, szótlánul hordozta szenvedéseit. Szelíden, némán hordozott minden megaláztatást. Tőle megtanulhatjuk a helyes szenvedést, mert szenvedés nélküli élet ezen a földön nincs.

Istenünk sokszor nem veszi el azokat a töviseinket, melyek elvételeért lehet nemcsak háromszor könnyögtünk már, de oltalmazó szeretetéről meggyőz. A mindent javunkra formáló szeretete újból és újból legyőzi ágaskodó öemberünket. Maradt a betegségből valami? Még mindig van nélkülözés? Magányosságodat még nem szüntette meg? Körülötted békétlenség van? Ráadásul Krisztusért van részed negatív megkülönböztetésben? Tudjuk-e vállalni ezeket a szenvedéseket? Tiltakozások özöne tör fel belőlünk, vagy legalábbis zúgolódunk, panaszkodunk.

Sokkal könnyebb lenne a terhek hordozása, ha örökké nem zúgolódnánk ellene!! Krisztus Urunk pontosan ismeri a mi teherbíró képességünket, s csak annyit ad ránk, ami alatt még meg is erősödhetünk.

Ilyen kikutathatatlanul bölcs az Ő oltalmazó szeretete!

III.

Isten odarendel a felebarátom mellé.

„Avagy őrizője vagyok-é én az én atyámfiának?” (1Móz 4,9b) Ilyen kaini kérdésekkel hamar el tudjuk háritani a felelősséget.

Isten ígéje azonban másra tanít: „mindenkor a jóra törekedjete, úgy egymás iránt, mint mindenki iránt” (1Thessz 5,15b) Átkozódás helyett áldásmondás. Erre csak a képmutatás nélkül való szeretet (Róm 12,9) tesz képessé. Emlékezzünk István vértanúra, ki Krisztus példáján tanulva térdre borulva imádkozott a kövek záporozása közben: „Uram, ne tulajdonítsd nekik e bűnt! E szavak után meghalt.” (ApCsel 7,60)

Így tekintsünk fel mi is Arra, „Aki mikor gyalázták, a gyalázást nem viszonzta, mikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ügyét arra, aki igazságosan ítél.” (1Pt 2,23) Testvéreim! A gonoszat gonosszal úgy is viszonzozhatjuk – ha nem vigyázunk! –, hogy az ellenünk szólónak szavait kifordítjuk, azokhoz még toldunk is, rútabakat mellé téve. Veszélyes játék!! Figyelmeztetésül hallgassuk meg a fiatal Kálvin Jánosnak 1536-ban papírra vetett sorait a Bázelen megjelent *Tanítás a keresztyén valásra* című könyvéből:

egymásnak a tetteit és szavait kölcsönösen a legjobb értelemben vegyük és ne csavarjuk el, amint a gyanakvó emberek szokták, félremagyarázással és rossznak feltevésével. Ha pedig egyesek olyan romlottak, hogy lehetetlen felőlük jó véleménnyel lenni, akkor tegyük le még az ilyeneket is az Isten kezébe és bizzuk rá az Ő jóságára, jobbakat remélve felőlük a jövődre, mint amit a jelenben látunk.”

Legyünk hát állhatatosak. Jellemezzen bennünket a mindvégig erősen való kitartás.

Visszavágás, bosszúvágy helyett: „Csillapodjál le az Úrban, és várjad Őt.” (Zsolt 37,7)

Bosszúvágy nélkül áldjatok, áldást mondjatok! Erre rendeltettünk. Csak az őszintén imádkozó, a maga szenvedését vállaló ember tud áldást mondani, és megbocsátani azoknak is, akik szenvedést okoznak neki.

„Senkinek gonosszal gonoszért ne fizessetek! Legyen gondotok arra, ami minden ember előtt jó!” (Róm 12,7, Kecskeméthy István ford.) – bátorít mindnyájunkat Istennek ígéje. Részünkről az igazán méltó válasz erre csak a jóra törekvés lehet, mégpedig tiszta szívből.

Istenünk úgy rendel oda minket felebarátunk mellé, hogy feladatul adja egyen-egyenként mindnyájunknak: „türelmes legyetek” és mindig csak a „jóra törekedjem”!

A rosszban mesterkedők és az azokkal egyetértő gonoszok tanácsát elhagyva lesz sokunk élete igazán boldog és kiegyensúlyozott. Tisztessége és békessége csak a jót cselekvőnek lesz a része. Viszont a gonoszt cselekvő ember lelke nyomorúságra és ínségre jut. (Róm 2,9)

Kedves testvéreim! Sokszor észrevehettétek már magatokon is, ahogy Pál apostol is szomorúan állapította meg magáról: „nem a jót cselekszem, melyet akarok, hanem a gonoszt cselekszem, amelyet nem akarok” (Róm 7,19) Van azonban egy másik lehetőség is, amiről az énekköltő is beszél: „Istennel járni, lakozni, szent étellel illatozni...” A test szerinti járás, a bosszúvágy helyett Lélek szerint járni, hasznára lenni a Mesternek. Isten segítsen meg minket ebben! Úgy legyen. Ámen.

Ötödik nap

Tóbiás Tibor

Szamosardó

Megbékélt szívvel, kitartóan imádkozatok

Alapige: 1Thesszalonia 5,14

Fontos igei üzenetek hangzottak az imahét elmúlt alkalmain. Valóban, ilyenkor szinte hajlamosak vagyunk még arra is, hogy saját cselekedeteinket felülvizsgáljuk: nehogy bárkinek a rosszért mi is rosszal fizessünk. De az is igaz, hogy ha most hirtelen, lelki szemünk előtt elvonulnának azok, akik a múltban bántottak, megsértettek vagy megáláztak, megvallva őszintén, legszívesebben a mózesi törvény értelmében ugyanannyi rosszal fizetnének nekik, vagy talán még többel. Még megnyugvást vagy megelégedést is adna – visszafizetni, megtorolni a rajtunk esett sértést.

De hát szívünk mélyén érezzük, hogy hívő emberekként ezt mégsem tehetjük. Nem, mert nekünk megértő, segítőkész, alázatos és megbocsátó embereknek kell lennünk. Erre tanít a mi Megváltó Urunk.

Meg tudjuk-e ezt tartani, testvéreim? Kimondhatjuk őszintén, hogy próbálkoztunk vele vagy igyekeztünk. Lehet, hogy nem mindig sikerült, és hús-vér emberekként néhányszor ökölbe szorult a kezünk, talán még meg is lendült, s nyomában ott maradt a

könny, a megaláztatás, a testi és lelki fájdalom. De hát – próbál az ember magyarázkodni – néha úgymond betelik a pohár, vagy másképpen: elszakad a cérna.

A ma esti igénk azonban arról tanít, hogy *türelmesek legyünk mindenki iránt.*

I.

Ahhoz, hogy tisztán lássuk saját türelmünket, illetve türelmetlenségünket, figyelmünket elsősorban *Isten irántunk tanúsított türelmére* kell irányítanunk. Istennek lényegéhez tartozik az irántunk, bűnösök iránti türelme. Az Ószövetségben szinte lépésről lépésre találkozunk Isten irgalmasságával, ami bizonyos értelemben az Ő türelmeségét is jelenti. Egyik legbeszédesebb példája ennek a választott nép pusztai vándorlása. A bálványimádás, zúgolódás, lázadás bűnébe esett Izráelt nem törli el haragjában, hanem Mózes kérésére kegyelmet gyakorol velük. Sőt, vezeti őket nappal felhőoszlopban, éjjel pedig tűzoszlopban, vizet fakaszt nekik a kősziklából, mannat és fűrjeket ad nekik eledelül. Majd később, a már letelepedett Izráelt, a Tőle való elszakadásért fogságra viteti, de szintén nem törli el a föld színéről. „Nevemért elhalasztom haragomat” – olvassuk Ézsaiás próféta könyvében. (Ézs 48,9)

Isten türelmének azonban célja van.

Ezékiel prófétánál Isten így szól: „nem gyönyörködöm a hitetlen halálában, hanem hogy a hitetlen megtérjen útjáról és éljen” (Ez 33,11) Ugyanezt erősíti meg Péter apostol is az Újszövetségben, a következőképpen: „az Úr... hosszan tűr értünk nem akarván, hogy némelyek elveszzenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson.” (2Pt 3,11). Milyen csodálatos az, hogy Isten, látva engedetlenségemet, bűneimet – amelyekben a valóságban jól érzem magam – türelmesen kivárja az én megtérésemet. Egyszerűen azért, mert szeret engem, még így, bűnösen is. Ráérezünk-e tehát arra, hogy mi is Isten türelme? Egy emberileg megmagyarázhatatlan feszültség haragja és szeretete között! De nehogy azt gondoljuk, hogy Isten türelme megszüntetné az Ő bűn elleni haragját! Nem, csak úgymond visszatartja, késlelteti. Ha ennek a türelemnek nincs hatása a bűnös emberre, akkor kitör haragja. Náhum próféta ezt így fejezi ki: „Türelmes az Úr, de nagy a hatalma, nem hagy az Úr büntetés nélkül.” (Náh 1,3)

A Szentírásban csupán két ember van, akik nem úgy vélekednek Isten türelméről, mint maga Isten. Az egyik Jeremiás próféta, aki fél attól, hogy Isten, a maga türelmével az ő ellenségeinek lehetőséget ad arra, hogy őt elveszejtsék. Ezért így szól: „állj bosszút üldözőímen! Ne légy tovább türelmes, mert elfognak engem.” (Jer 15,15) A másik Jónás, aki, mivel Isten könyörült a megtérő ninivebelieken, önérzetében megsértődve, szemére veti Istennek: „tudtam, hogy te kegyelmes és irgalmas Isten vagy, nagy türelmű és nagy irgalmasságú és a gonosz miatt is bánkódó” (Jón 4,2c)

E ma esti igék között ott találunk egy olyan igét is, a *Mózes könyvéből*, amelyik a bűnös embert egy még szörnyűbb helyzetben mutatja meg. A történet szerint a pusztában vándorló nép Refidimbe érkezik, de közben elfogyott a vizük. A szomjazó nép zúgolódik. Türelmét veszíti és Mózes ellen fordul. Természetesen elhangzanak a számunkra is oly annyira ismerős zúgolódó kérdések: Miért...? Mi értelme az egésznek...?, Hiábavaló az egész... stb. A valóságban ezek az emberek elveszítették hitüket a gondviselő Istenben!

II.

Ugyanis, testvéreim, egy fontos dolgot kell megjegyeznünk. A türelem nem magától értetődő dolog. Ha az emberi türelem mintaképeit figyeljük, mint például Jóbot, a prófétákat vagy a vértanúkat, meglátjuk azt, hogy mindannyian teljes szívvel *hittek* Isten-

ben! Hit nélkül ugyanis elképzelhetetlen az emberi türelem. Sőt, nyugodtan kimondhatjuk, hogy az emberi türelmünk egyik alapja az Istenbe vetett hitünk. Legbeszédesebb példa erre Ábrahám, aki csodálatos ígéreteket kapott Istentől. Milyen sokáig tartott, amíg ezek az ígérek beteljesedtek! De „miután türelemmel várt, beteljesült az ígért” (Zsid 6,12.15) Ha az első keresztyén időkre gondolunk, az üldöztetésekre, a sok-sok szenvedésre és nyomorgatásra vagy éppen a vértanúságra – nyilvánvaló, hogy kitartásuknak a Krisztusba, illetve az Ő visszajövetelébe vetett hit volt a fundamentuma. Jakab apostol, például, látja, hogy a keresztyének ki vannak téve annak a veszélynek, hogy a szenvedések idején elveszítsék hitüket. Ezért így inti őket: „Legyetek tehát türelemmel, testvéreim, az Úr eljöveteleig. Íme, a földművelő várja a föld drága gyümölcsét, és türelmesen várja, amíg az korai és késői esőt kap.” (Jak 5,7) A türelem teszi az első keresztyéneket képessé arra, hogy kitartsanak.

De nem kell nekünk az első keresztyénekre utalnunk, ugyanis mindennapi életünkben annyira ismerős ez a helyzet. Fájdalmainkban, szenvedéseinkben, elhagyatottságunkban bennünket is csak a mi hitünk tart meg. Élő hittel kapcsolódunk Óhoz, aki azért jött, hogy fájdalmainkat hordozza, és hogy mi az Ő sebei által gyógyuljunk meg. Mi is lenne, ha nem hihetnénk azt, hogy Isten nem próbál bennünket erőnkön felül? Hogy Ő a próbával együtt a kimenekedést is megadja!

A türelem másik alappillére a szeretet. Ha Isten velünk annyira türelmes, mert szeret bennünket, és nem akarja, hogy elveszünk, akkor az Isten irántunk való szeretetének továbbtükröződésekként *mi* is türelmesek kell legyünk a másik emberrel szemben. Ezt a tudósok a szeretet türelmének nevezik. Csodálatos dolog ez, ugyanis Krisztus szeretete tükröződik benne vissza. Lényegében az egymás iránti türelem nélkül nincsenek is közösségek. Ha csak a családra, mint legkisebb, de alap-közösségre gondolunk – ha nincs meg a hitvestársakban az egymás iránti türelem, akkor az előbb-utóbb felbomlik. Ugyanis nem működik az, hogy egyik majd feladja véleményét a családi békesség érdekében. Nem hiába van benne a házassági esküben: véle tűrök, véle szenvedek!

S ha ez így van családi közösségben, gondoljunk csak bele, mennyivel több türelemre van szükség egy gyülekezeti közösségben. Ahány tag, annyiféle ember. Vannak megfontoltak, vannak merészek, vannak törtető, vannak visszahúzódók, vannak rágalmozók, vannak hízelgők, és még sokáig lehetne folytatni. A régi, egyszerű – Istent, egyházat és papját végtelenül tisztelő hívő ember mellett szinte mindenütt megjelent a számító, érdeket hajhászó, lobbizó –, de ugyancsak hívő ember. Elvégre fizeti a járulékot, és élni akar egyháztagsági jogaival. Csodálatos igazságot tartalmaz Pál apostol tanítása az efézusi gyülekezethez: „járjatok... hosszútűréssel, elszenvedvén egymást szeretetben” (Ef 4,2) Igen, mert mindezek dacára áll az apostol ma esti tanítása: Türelmesek legyetek mindenki iránt.

Valóban sok-sok dolog van az egyházban is, aminek ott semmi keresnivalója nem lehetne. Hívő szívvel rengeteg dolgot helyteleníthetünk. És mégsem alkalmazhatunk megtorló intézkedéseket! A hívő emberben is ott a kísértés: ideje hozzáfogni konkolyt tépdésni, mielőtt teljesen ellepne bennünket. Állandóan ki vagyunk téve annak, hogy túl hevesen reagálunk, látva sokak gyümölcstelenségét. Sokszor, talán naponta el kellene olvassuk a Szentírásból a terméketlen fügefá példázatát: „Uram, hagyj békét neki még...” (Lk 13,8) Testvéreim! Türelmesek legyetek mindenki iránt. Csak Istennek van hatalma gyümölcstermővé tenni vagy kárhóztatni, amint Krisztus Urunk tette azzal a másik fügefával: gyümölcs te rajtad soha örökké ne teremjen! Mi egyet tehetünk – megbékélt szívvel, kitartóan imádkozunk ezért.

III.

A másik oldalon pedig, mi sokszor úgy el vagyunk telve magunkkal, a magunk hitével, hogy egyszerűen bosszant a másik gyengesége, bukdácsolása. Talán valamikor meg is próbáltunk segíteni rajta, talán még templomba is hívtuk, de aztán elveszítettük türelmünket és sajnálkozva kimondtuk fölötte: elveszett. Ettől már csak egy lépésnyire van a farizeus öntelt imádsága: „Isten! háládat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint ím e vámszedő is.” (Lk 18,11) Valóban könnyen leírnunk másokat, mint akikkel már nincs mit kezdeni! Pedig Isten irántunk való türelmének fényében csak orcánk pirulásával állhatunk meg. Hogyha csábítást érzünk arra, hogy egyesekről lemondjunk, vagy hogy magunkat mások elé, fölé helyezzük, nyissuk meg szívünket az ige előtt, amely úgy int türelemre bennünket mindenkivel szemben, hogy közben figyelmünket Isten irántunk való türelmére irányítja.

Végül, nem tehetjük azt, hogy ne szóljunk arról is, hogy a mi türelmünk nem hiábavaló. Krisztus Urunk, amikor az utolsó időkről, illetve annak jeleiről beszél, külön hangsúlyozza azt, hogy a hívő emberek legyenek türelmesek, mert „a ti béketűrésetek által nyeritek meg lelketeket” Sohase gondoljuk azt, hogy próbáinkban magunkra maradtunk. A hét gyülekezetnek *levelet* küldő Úr így szól az efézusi gyülekezethez: „Tudom a te dolgaidat, és a te fáradságodat és türeseedet...” Isten tehát lát bennünket. Látja, tudja a mi szenvedésünket, megpróbáltatásunkat, vagy éppen a másoktól való megaláztatásunkat. Vigyázzunk arra, hogy meg ne keseredjünk, nehogy engedjünk a gonosznak, aki a szenvedő Jób feleségeként türelmetlenséggel közeledik hozzánk: átkozd meg az Istent és halj meg! Ne feledjük azt a sok jót, amit már kaptunk Istentől.

Egy pillanatra se szűnjünk meg – Isten bölcsessége által reánk helyezett próbáink terhe alatt – megbékélt szívvel, kitartóan imádkozni, hogy a *mi* Urunk növelje hitünket és szeretetünket, hogy mindenki iránt türelmesek tudjunk lenni. Ámen.

Hatodik nap

Ecsedi Árpád
Misztótfalu

Isten műhelyében

Alapige: 1Thesszalonika 5,16–17

A Thesszalonikabeliekhez írt első levél ötödik fejezetének a végén intésekkel találkozunk. E mai estén az apostolnak két intéséről szeretnék beszélni: „Mindenkor örüljétek” (1Thessz 5,16) és „Szüntelen imádkozzatok” (1Thessz 5,17).

I.

Mindenekelőtt így szólít meg bennünket Isten igéje: „Mindenkor örüljétek.” Mondhatná bárki közlünk, hogy jól hangzik. De lehet-e parancsszóra örülni? Ha megfigyeljük a minket körülvevő világot, akkor azt mondhatjuk, hogy három réteget különböztethetünk benne meg. Az *első rétegbe* tartoznak a nagyon gazdagok, akiknél legfőbb helyen az anyagiak iránti mindenekfeletti vonzódás látható, és bár jóllehet kívülről örömteli, boldog embereknek tűnnek, de belülről nagy gyötrelemben élnek, mert visszacseng füleikben az örökös tam-tam: „Még, még, ennyi nem elég!” Nem elég, több

kell! Miből? Mindenből. Csak Isten iránti vágyakozásból nem. A *második rétege* az emberiségnek igen-igen kevésnek tűnik, vagy ahogy mi mondanánk, ők a „közepesek” Megszokták és beletörődtek a mindennapi robotba, hisz napról-napra ugyanaz történik az életükben. Ha a nap 24 óráját az ő életmódjuk szerint beosztanánk, így nézne ki: nyolc, tíz, tizenkét óra munkahelyen eltöltött munka, négy óra otthoni munka, és szűk nyolc óra pihenés. A *harmadik réteg* állandóan sír, küszködik és nyomorog, mert éhez, szomjúhoz, kínlódik, vergődik, mert többet akar. De munka nélkül vagy minél kevesebb energia befektetésével. Lehetne más tagolást is bemutatni, elképzelni, de úgy gondolom, ez a három is önmagáért beszél.

De most mindenkihez szól az ige: „Mindenkor örüljetek.” Induljunk ki abból, hogy Istennek mindenkor igaza van, és ahol az emberi lehetőségek végeseknek bizonyulnak, Ő ott is tud csodát tenni. Álljunk sorba mindannyian, boldogok és boldogtalanok, örömteljesek és örömtelenek, és induljunk el Isten műhelyébe azért, hogy csodát tegyen az életünkben. Tegyük félre tanácsstalanságainkat, bizonytalanságainkat, tunyaságunkat, s mint akiknek már nincs mit elveszíteniük, menjünk el lélekben Isten műhelyébe. Az az ember, aki tudja, hogy ott csupa jó történik, még az is meghátrál, mikor gyakorlatban oda kerül, hogy indulni kell. Ne féljünk, hisz Isten javunkat akarja! Ő nem akarja a bűnös halálát, hanem, hogy megtérjen és éljen. Jusson eszünkbe a tanítványok kicsiny közössége, vagy az első keresztyén gyülekezet, mennyire komolyan vették a keresztyéni tanításokat és intéseket. Magunk előtt látjuk a tanítványi közösséget a Krisztus keresztye alatt, amint izzó reménységgel és égő várakozással tekint előre az Ő hatalommal és dicsőséggel megjelenő napja felé, miközben egymást testvéri szeretettel szolgálják. Mikor belépünk Isten műhelyébe, minden szögéből önmagunkat látjuk, hisz a falak mintha tükörből lennének. Egyenként bemenne és őszintén megállva Isten műhelyében érezzük, hogy vállaink roskadoznak a bűn terhe alatt. Milyen lagymatagok, restek, megátalkodottak lettünk. Ahogy beljebb és beljebb megyünk a műhelybe, érezzük, hogy ébredezni kezd lelkiismeretünk. Gyengéknek, erőtléneknek érezzük magunkat, de alázatosak vagyunk, mert Isten közelébe léptünk. Az ember itt érzi igazán, hogy az élet ajándék, és állandóan formálható. Isten műhelyében végbemegy a nagy csoda, az ember önmagát adja. Isten műhelyében úgy érezzük magunkat, mint az anyag a fazakasműhelyben. A fazakas kezébe veszi az anyagot, megformálja, kikorongolja, majd kiegészíti és a tárgyak szolgálatra készen állnak. Isten műhelyében mi képezzük az élő anyagot és várjuk, hogy formáljon és alkalmasakká tegyen bennünket a Mester. De felmerül néhány kérdés: Hajlandók vagyunk-e Isten műhelyébe belépni? Meg vagyunk-e győződve arról, hogy sokat kell változnunk ahhoz, hogy alkalmasakká váljunk? Csak az válik alkalmassá, aki érzi a maga gyengeségét és erőtlenségét. Gőgösen, felfuvalkodva nem lehet a Mester elé állni. Mi történik a műhelyben? Ugyanaz, mint minden más műhelyben, *a nyersanyag feldolgozásra kerül*. A nyersanyag a műhelyben új alakot, új fényt, új színt nyer, de a legfontosabb, hogy *új rendeltetése* van. Régebben hasznavehetetlen volt, most alkalmassá vált, mert szolgálatra készíti elő a Mester. A folyamatnak, a munkafázisoknak rajtunk is végbe kell menniük, hogy alkalmasakká váljunk. A mi életünk is sokszor durva és alkalmatlan nyersanyagot képez, de ne feledjük, hogy Isten műhelyében semmi sem lehetetlen. A folyamat, mely Isten műhelyében csendben és rendben végbemegy, az maga a *megszentelés*. Életünk legapróbb részleteiben láthatóvá kell válnia Krisztus átformáló erejének. Indulni kell! Nincs mit tétovázni! Időnk egyre fogy az Úr Jézus Krisztus visszajöveteléig, és közben visszacseng füleinkben az énekköltő szava: „Minden múltó perc hozzád visz közel.” (291. dicséret 3. v.) Az élő Isten munkában van, a műhely ajtaja ki van tárva előttünk. A nap mind a huszonnégy órájában mehetünk hozzá úgy, amint vagyunk. Isten műhelyében nem járt le a munkaidő, nincs sza-

badnap vagy szabadság, Ő most is fogad! Menjünk hozzá, amíg még tart a kegyelmi idő, mert a Mester teljes munkát akar végezni az Úr Krisztus eljöveteleig. Ő azt akarja, hogy a test és a lélek legyen felkészülve az utolsó napra. Isten munkája még nincs befejezve, Mi is azt érezzük, hogy még messze vagyunk a céltől, de valami érdekes történik velünk, mert új fényünkben, új formánkban, új rendeltetésünkben valami elő akar törni.

És most figyeljünk oda ismét Pál szavaira: „Mindenkor örüljete!” Ezek a szavak annak az embernek szólnak, aki most jött ki Isten műhelyéből. Az ilyen emberen látszik az új fény, mely a megszentelt életben nyugszik. Az ilyen ember is, földi pályája során találkozni fog kihívásokkal, kísértésekkel és nehézségekkel, csak az a nagy különbség, hogy megváltozik a hozzájuk való viszonya. Azok az emberek, akik az Isten műhelyéből jönnek ki, az öröm emberei lesznek. Ha megpróbáltatásokkal szembesülnek, TUDJÁK, örömük nem függ a külső körülményektől vagy érzelmviláguktól. Az ilyen ember ismeri AZT, aki megőrzi és munkáját elvégzi az Úr napjára. Ismerjük-e ezt a nagy örömet, hogy az Úr kezében vagyunk? Ha nem, induljunk, ne gondolkodjunk. Ha igen, mi is mondjuk a Krisztustól tanult utolsó pillanatban elhangzó szavakat, melyek minden zsidó gyermek esti imádságát is képezik egyben: „Atyám, a Te kezeidbe teszem le az én lelkemet.” (Lk 23,46b)

II.

Jézus egykor úgy nevelte tanítványait, hogy az imádság hozzátartozik az életükhöz. Az Ő személyes példája is azt bizonyítja, hogy állandó kapcsolatban van a mennyei Atyával, és nem véletlenül mondja, hogy „Szüntelen imádkoztatok!”, hisz imádság által változik az életünk. Imádság által „beoltatik” a nyelvünk és állandó kapcsolatban leszünk a mennyei világgal. Imádság közben személyes kapcsolat létesül Isten és közöttünk. Közben feloldódnak görcseink, feszültségeink, hisz személyesen elmondhatjuk szívünk vágyait. Előfordulhat, hogy Isten másképpen hallgatja meg kéréseinket, mint ahogy mi szeretnénk, de mindenképp javunkat szolgálja. Sokszor utólag jövünk rá, hogy mennyire jó, hogy nem teljesítette egyik vagy másik kérésünket. Imádkozás közben kommunikációs kapcsolat létesül menny és föld között. De a nem imádkozó személy kommunikációs zárlatot idéz elő. Nagy reformátorunk, Kálvin János így fogalmaz: „Az imádság jótéteménye által érzük el azt, hogy annak a gazdagságnak a birtokába juthatunk, amely a mi mennyei Atyánknál el van téve számunkra. Imádságunkkal ássuk ki azokat a kincseket, melyekre az Úr evangéliuma rámutatott, hitünk pedig ámulattal meglátott.” (Kálvin: *Institutio*, III. 20. 2)

Aki megtanul Istennel beszélgetni, másképpen társalog majd embertársaival is. Figyeljük meg négy lépésben, hogy miként szolgálja *hasznunkat* az imádkozás.

Az imádkozó ember „helyére kerül” Aki Isten kontrollja alá helyezi magát, teljes valója az Ő közelében bontakozik ki. Az ilyen ember megtanulja felismerni lehetőségeit, határait, vágyait, de alárendeli magát Isten akaratának, a kudarcot pedig Isten nevelő-eszközének tartja. Aki Istentől kap ajándékot, hálás érte, és megköszöni azt. Az imádkozó emberek erőseknek látszanak, de egyben szerények is. Ma, amikor az emberek egyre inkább maguknakvalókká válnak, és mindenki saját malmára hajtáná a vizet, egyre kevesebb az, aki kimondja ezt az szót, hogy „Atyám”, mert ez által elismeri, hogy aláveti magát Ura akaratának.

Az imádkozó igazmondásra nevelődik. Aki Istennel kommunikál, tudja, hogy egyszerre él a földi és a mennyei világban, és szavai áthallatszanak innen – oda. Mennyire zavarba jöhetett Tamás, mikor Jézus másodszor jelent meg közöttük és a saját szavait visszahallja: „Ha nem látom az ő kezein a szegerek helyét, és be nem bocsátom ujjaimat a szegerek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképpen el nem

hiszem.” Aztán hallja Jézus szavát: „Hozd ide a te ujjadat, és nézd meg az én kezeimet, és hozd ide a te kezedet és bocsássad az én oldalamba: és ne légy hitetlen, hanem hívő.” (Jn 20,25.27)

Az imádkozó megtanulja, hogy kár hazudni, hisz a minden szív ismerője és rejtett gondolataink tudója megvizsgál minket egész bensőnkben. Érdemes őszintének, megbízhatónak és igazmondónak lenni.

Az imádkozó másról is fog gondoskodni. Aki Isten előtt őszintén kitarja lelkét, a felebarát terheit is észreveszi. Ha már észreveszi, megpróbál segíteni is. Az Istent imádó ember szociális érzékenysége nagyobb. Az utolsó ítéletkor az Igaz Bíró nem azt kéri majd számon, hogy a betegeket meggyógyítottuk-e, hanem, hogy meglátogattuk-e? (Mt 25,31–46) Isten nem kér tőlünk lehetetlent, de amire lehetőségünk van, azt meg kell cselekednünk.

Az imádkozó megtanul beszélni. Aki Istennel beszélget, arra nem fog rászólni senki, hogy „ne dadogj”, „mondd hangosabban”, „beszélj hangsúlyosan”, „nyisd ki a szádát” vagy „egyszer gondold végig, és csak utána mondd” Az ilyen jellegű korholások által az ember befele fordul, és inkább nem mond semmit. Jóllehet az imádságnak nem ez a célja, de stílusjavító hatása is van. Isten így akar „helyre tenni” bennünket, és bizalmat gerjeszt bennünk, hogy elé őszintén mehetünk. Az Ő műhelyében nem kell szégyenkezünk, és mégis fejlődni fogunk.

Mindezeknek tudatában látjuk-e ezt az új alakot, amelyet a megszentelt élet nyer? Az Isten műhelyéből távozó emberek az imádság emberei lesznek. Az ilyen emberek megtanulták, hogy nélküle semmit, vele mindent megtehetnek. Az ilyen embert az alázatosság jellemzi, mert tudja, hogy mindent az Úr kezéből vesz. Ő az, aki életünk két serpenyőjébe a jót és a rosszat egyaránt kiméri, és ez így van rendjén, hisz ha csak jóban lenne részünk, üressé válna az életünk, ha csupa rossz történe velünk, elviselhetetlen lenne földi létünk, de a Mindenható Isten életre szóló egyensúlyt teremt nekünk. Ezért kérjük: „Jézus Krisztus taníts, taníts imádkozni.” (428. dicséret), hogy mi továbbra is Isten munkatársai maradhassunk. Ámen.

Hetedik nap

Székely Zsolt
Magyarláros

Gyámolítsátok az erőtlenekeket!

1Thesszalónika 5,14

Kr. u. 54-ben az apostoli zsinat felkéri Pál apostolt, hogy az általa meglátogatandó gyülekezetekben szervezzen adománygyűjtést a Jeruzsálemben és Júdeában élő keresztények számára. A tartós aszály, majd a szombatévi termés kiesés olyan kritikus helyzetbe sodorta a jeruzsálemieket, hogy megélhetésük is kérdésessé vált. Pál el is indítja a gyűjtést, de a macedóniai gyülekezeteket (Filippi, Thesszalónika, Bérea) nem akarja megterhelni, ugyanis, ahogy a Korinthusiakhoz írott levélben olvashatjuk, nekik is igen nagy a szegénységük. Ők viszont könyörögve kérik az apostolt, hogy az adakozók közösségébe őket is fogadják be, adományait juttassák el a náluk pillanatnyilag sokkal nagyobb szükségét látó jeruzsálemieknek. Ez annyira meghatja Pál apostolt, hogy azt írja róluk: „igen nagy szegénységük jószívúságuk gazdagságává növekedett” (2Kor 8,2)

A mai napra kijelölt igében meglepő módon azt olvassuk, hogy az egyik macedóniai gyülekezetet a thesszalonikabeliek arra kéri, hogy gyámolítsák az erőtleneket. Vajon miért? Amikor önzetlenül, talán erejük felett adakoztak a jeruzsálemiek megsegítésére, akkor nem azt tették, nem az erőtleneket gyámolították? De igen, csak minden valószínűség szerint a thesszalonikabeli gyülekezetben is az a visszás helyzet állott fenn, ami elég gyakran jellemzi mai gyülekezeteinket is. Minden kérésnek megpróbálunk eleget tenni, minden szükségét megpróbálunk a tőlünk telhető legjobb módon segíteni, csak a mieinkről feledkezünk el. Gyűjtünk az árvízkarosultaknak, a beteg, nehéz műtétek előtt állóknak, kisebb, gyengébb testvérgyülekezeteinknek, hogy templomukat megjavíthassák, vagy felépíthessék, ami nagyon helyes, Istennek tetsző cselekedet, de közben hajlamosak vagyunk elfeledkezni a köztünk, mellettünk élő erőtlenekekről, az öregekről, özvegyekről, betegekről, szegény sorsúakról, árvákról. Pedig ezen testvéreink gyámolítására is minket hívott el Isten.

Gyámolítani az erőtlenekeket azt jelenti: „egymás terhét hordozzátok” (Gal 6,2), karoljátok fel, segítsétek az erőtlenekeket, gondozzátok a betegeket, „a lecsüggesztett kezeiket és az ellankadt térdeket egyenesítsétek föl” (Zsid 12,12). Ez a mai keresztyén gyülekezetek egyik nagy feladata és benne a mi Istentől kapott egyik nagy megbízatásunk. Amint azt Krisztus életével példázta, úgy kell nekünk is észrevennünk, felkarolnunk, segítenünk erőtlen, rászoruló atyánkfiait, kit-kit szüksége szerint. De sajnos ennek útjában olykor áttörhetetlen akadályként ott áll önsajnálatusunk: hogyan segítsek én másokon, mikor én magam is segítségre szorulok? Miből adjak, ha nekem is csak szűkösen jut? Hogyan vigasztaljak, ha magam is betegségek keresztyét hordozom?

Meg kell értenünk azonban keresztyén testvéreim, hogy Pál apostol nem arra szólítja fel a thesszalonikabelieket, Isten sem arra hív el ma minket, hogy a nálunk erősebbek, gazdagabbak, egészségesebbek szekerét toljuk, hanem arra, hogy a nálunk bármilyen szempontból erőtlenebbeket vegyük észre, karoljuk fel és segítsük, lehetőségeink és szükségük szerint.

Valljuk be, hogy ezzel semmi újat nem tanultunk, mindezt már eddig is nagyon jól tudtuk, de sokszor könnyebb volt inkább a világ, a hitetlenek, az istentelenek gyakorlatát követni, mint Isten akaratának és az apostol felhívásának eleget tenni. Könnyebb volt inkább visszaélni mások erőtlenségével, még jobban porba taszítani vagy perifériára szorítani a különböző terheket hordozókat, mint észrevenni nyomorúságukat, időt szakítani rájuk, megvigasztalni, felemelni és visszahozni őket a gyülekezet közösségébe. De ha mi önzőségünkől, büszkeségünkől, önsajnálatusunktól, esetleg kényelmességünkől megvakulva nem vesszük észre és nem gyámolítjuk közösségeink erőtleneit, akkor majd észreveszik őket a különböző szekták jól fizetett, vagy bizonyítani akaró tagjai. Alig várják, hogy ne figyeljünk oda kellőképpen, mellőzzük vagy elhanyagoljuk valamelyik rászoruló testvérünk felkarolását, azonnal ott teremnek, megteszik azt, amit mi nem tettünk, s ilyen-olyan ígéretekkel elhalmozva már át is csábították az ő közösségükbe. Az ítélszék előtt azonban ezeket a lelkeket is tőlünk, rajtunk fogja Isten számon kérni.

A legszebb kép, amivel keresztyéni feladatunkat, Istentől kapott megbízatásunkat szemléltetni lehet az az, amit Pál apostol egy másik helyen használ. Azt mondja, hogy az élet olyan, mint egy versenypálya, melyen mindenki születése pillanatában elindul, majd kitartóan haladva, az elé tornyosuló akadályokat legyőzve el kell jusson a végső célhoz. De ezen a pályán nem az első helyezéért folyik a küzdelem, hanem egyáltalán a célba jutásért. Nem csak az győz, aki elsőként, vagy az elsők között ér célba, hanem mindenki, aki a helyes úton maradva, tisztességesen küzdve lépi át a célvonalat. Ezért nekünk nem az az érdekünk, hogy Isten országa felé haladva másokat magunk mögött

hagyjunk, az előttünk, mellettünk levőt eltiporjuk, hanem az, hogy az utolsót is felkaroljuk és támogassuk. A gyengéket és az öregeket erősítsük, a betegek fájdalmát enyhítsük, a szomorkodókat vigasztaljuk, hogy egykor ők is általunk – mint Isten jó, áldozatkész és kötelességtudó munkatársai által – céljukat elérhessék. Mert ezen a pályán az erőseknek feladatuk és kötelességük, hogy hordozzák a gyengébbeket.

Ahhoz azonban, hogy meglássuk a nálunk gyengébbeket és gyámolítani tudjuk őket, nekünk is szükségünk van néhány dologra: igaz hitre, Isten áldására, mellyel, ha kell, Szentleke által a mi életünkben is képes csodákat véghezvinni, továbbá tiszta szívre, önzetlen szeretetre, s nem utolsó sorban fizikai erőre és a szükséges anyagi javakra.

Ezt pedig nagyon fontos kihangsúlyoznunk: a *szükséges* anyagi javakra! Mert, bármilyen jellegű gyámolításról legyen is szó, sokan már aggodalmaskodó kérdéseiknél megtorpannak: hogyan, miből, mivel segíthetek én? Hisz nekem sincs! De vajon a thesszalónikaiak, akik köztudottan nagy szegénységben éltek, felesleges javaikból küldtek a jeruzsálemi testvéreknek? Vajon az irgalmas samaritánus a feleslegéből nyújtott segítséget a bajba esett szerencsétlennek? Vajon Jézus Krisztus a felesleges kenyérből és halból elégítette meg az ötezer embert? Vajon a jeruzsálemi özvegyasszony a felesleges két fillérét tette a perselybe? Vajon a sareptai özvegyasszony a felesleges lisztjéből és olajából etette Illés prófétát? Nem a feleslegükből juttattak az erőtlennek, rászorulóknak, éhezőknek, hanem a kicsiből, a kevésből, az utolsó falatból, és mégsem hallunk arról, hogy bármelyikük is éhen halt volna, vagy megrövidült volna ezért.

Ennek fényében pedig jussanak most eszetekbe testvéreim azok a szegények, akiken hiábavaló aggodalmaskodásokat nem engedett segíteni, azok az éhezők, akiknek a ti meg nem szűnő éhségetek nem engedett egy falat kenyeret nyújtani, azok a betegek, gyászolók, szomorkodók, akikhez az élet nehézségeibe olykor belefásult, megkeményedett szívetek nem hagyott néhány vigasztaló szót szólnotok!!!

Az imént említett példák szem előtt tartásával pedig gondolkodjatok el, vajon szegényebbekké lettetek volna-e, megrövidültetek volna-e, ha a bármi módon rászorulókon krisztusi indulatokkal és Isten elvárása szerint segítettek volna? Bizonyára nem, mert amint Isten nem hagyta el a jeruzsálemi vagy a sareptai özvegyasszonyt, úgy minket sem hagy el soha. Sőt, az ő végtelen atyai gondoskodásából mindig megad nekünk mindent, amire testünknek, lelkünknek szüksége van, s mint ilyent, azt is, amit mi önzetlen szeretetünkkel felebarátainkra áldozunk, maradéktalanul visszaadja.

Ezzel a hittel kérjük hát mennyei Atyánkat – így, az imahét végéhez közeledve –, adja meg nekünk mindazokat a szükséges testi-lelki javakat, melyekkel mindenkor félelem és aggodalmaskodás nélkül, az Ő dicsőségére tudjuk Tőle kapott feladatainkat teljesíteni, és önzetlenül, egymás terhét hordozva tudjuk betölteni a Krisztus törvényét. Ámen.

Nyolcadik nap

Gellén Sándor

Magyarberkesz

Békességben éljetek

Alapige: 1Thesszalonika 5,13b.

Pár héttel ezelőtt zendült fel az angyalkórus éneke a betlehemi mezők felett: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és a földön békesség és az emberekhez jó akarat!” Karácsonyi igehirdetésünk is a békesség fejedelmének érkezéséről szól. És most Pál apostolnak a thesszalonikai gyülekezet tagjaihoz intézett levelében is fontos helyet foglal el a békességre való ösztönzésnek a parancsa. Feladatul jelöli ki a gyülekezet tagjainak, hogy egymással békességben éljenek. A kisebb-nagyobb gondok, mint a feltámadás mikéntje, a gyülekezeti vezetők bölcs megválasztásának és az azoknak való engedelmisség gondja mellett mégis a legfontosabb az, hogy miként él a gyülekezet és miképpen élnek benne a gyülekezeti tagok. Nekik úgy kell egymást szeretniük, hogy szeretetükkel a helyi közösségben, gyülekezetben a föld savaivá lehessenek.

Ahhoz, hogy ez a kicsi prosperáló gyülekezet tovább élhessen, tovább hódítson és megtartsa a Szentlélek által nyert hitet, először is szüksége van arra, hogy a gyülekezetben belül és a mindennapi életben a keresztyéneket a szeretet és a békesség légköre vegye körül és a békesség és szeretet gyakorlásában meg ne restüljenek. Ám vigyázni kell az egyháznak és az egyháztagnak is arra, hogy miként értelmezik a békességet gyakorló embert. Amikor a világ a békesség emberét szeretné látni bennünk, azt követeli tőlünk, és azt hiszi, hogy az a békességre igyekvő ember, aki más éjszakáját meg nem háborítja, akinek nincs egyetlenegy bántó szava, akit ha kell, becsaphatunk, és ezt türelemmel elviseli. A békesség emberét olyan személynek tartják, akinek fát hasíthatnak a hátán, és azt is türelemmel elhordozza.

Nem! Sőt az jelenti, hogy a másik ember békességének a megszerzése érdekében mindent elkövet, hogy ne érje őt és mását sem igazságtalanság. Sőt, a békességet munkáló ember feladata a gyülekezetben, a családi és az egyéni életben belüli békesség megteremtése. A békességes élet kialakítására szólítja fel Pál a mindenkori gyülekezet tagjait, arra, hogy mindenkivel keressék a megbékélés és a békességes élet lehetőségét.

Békességben lenni egymással a gyülekezeti közösségben, Thesszalonikában, itt, ezen a helyen, saját gyülekezetemben, a belső és a külső békesség megteremtése, ez a feladata a mindenkori keresztyénnek és feladata ma is az egyháznak.

Békességben élni, nagy szó. Olyannyira nagy és lényeges kérdés, hogy feltehetjük a kérdést: Meg tudom, tudjuk ezt tenni? S ha a hitvallásunk válaszával akarunk élni, bátran megvallhatjuk, hogy semmiképpen nem, mert természetem szerint hajlandó vagyok Isten és felebarátom gyűlölésére.

Azt tudjuk magunkat ismerve, hogy háborúságot teremteni, veszekedni, haragot tartani, ellenségeskedést szítani, egymást bántani, keresztyént és nem keresztyént, gyülekezeti tagot és ellenséget, sokkal egyszerűbb, mint békességet és szeretetet, megbocsátást munkálni vagy megtartani.

Vajon mi az oka ennek? Miért kell ennek így lennie? Pedig amikor kitört egy háborúság, amit alig tudtunk lecsillapítani, oly sokszor megfogadtuk lekipáasztorként, gyülekezeti tagként, presbiterként, hogy az ígéhez ragaszkodva, amennyiben rajtam áll, minden emberrel békességben fogok élni. Igen, sajnos a gond az, hogy csak a magam erejével próbáltam ezt a békességet munkálni. Mi az oka, hol rontottam el a szeretet gya-

korlatba ültetését, miért nem sikerül ez nekem? A válasz mindenki előtt világos, hogy az emberi akarás ott szenvedett csorbát, amikor az első emberpár elszakadt Istentől. Megszakadt a tiszta kapcsolat ember és Isten között, amikor azt remélte, hogy ha Isten parancsát megszegi, olyaná lehet, mint Isten. Elveszítette az első emberpár a szabad akaratot a jó, és csakis a jó cselekvésére. Az Istennel szembeni engedetlenség tiszta következménye az emberek közötti ellenségeskedés. A bukás és az ez által megszületett szeretetlenség, önszeretet gyümölcsként jelenik meg éppen Ádám és Éva családjában a gyilkosság. Amikor Káin irigységből, az atyjafia iránti haragból, szeretetlenségből elle-ne támad testvérének és megöli. Mert a harag tartása előbb-utóbb bünt szül, ami bármi-kor gyilkossághoz vezethet. Sajnos ma sem mondhatjuk azt, hogy a keresztyén gyüle-kezetekben teljes lenne az egyetértés, az egymásnak való megbocsátásnak az óhaja. Éppen ezért figyelmeztette akkor és most is a keresztyén gyülekezet tagjai Pál, és ko-rábban Jézus Krisztus, hogy egymással békességben éljenek, és hogy arról ismerje meg a világ a Jézus tanítványait, hogy egymást szeretik. Pál meg is adja a választ, hogy en-nek ellenére, honnan is vannak háborúságok: „Honnét vannak háborúk és harcok közöt-tetek? Nem onnan-e a ti gerjedelmetekből, amelyek a ti tagjaitokban vitézkednek? Vagy azt gondoljátok, hogy az Írás hiába mondja: irigységre kívánczik a lélek, amely ben-nünk lakozik?” (Jak 4,1.5)

Mert szeretni és békességben élni csak úgy lehet, ha előbb az irigység, a harag gon-dolatát kiirtom magamból, úgy, hogy odaállok újra és újra Isten elé, és bűneimet meg-vallom, és a Szentlélek erejét kérve, azt meg nem oltva haragommal, elindulok segítsé-gével a jó cselekvésének az útján.

Mert nem elég emberi erőmmel elfolytani a haragot, gyűlöletet, irigységet, mert az előbb-utóbb felgyülemlik bennem és a bűn az ajtó előtt leselkedik és rám vágódva, nagyobb lesz a pusztítás mindennél. Szükséges ezért minden nap az én óemberem meg-öldöklése és az én újemberem megelevenítése, ami nem más, mint az Isten akarata sze-rinti jó cselekedetekben gyönyörködő szeretet gyakorlása. Ebben sietett segítségemre Isten az első karácsonykor, megbékéltetve magát ezzel a világgal Fia által, hogy én is, mi is bátran vallhassuk: „Most pedig a Krisztus Jézusban ti, kik egykor távol valátok, közelvallókká lettetek a Krisztus vére által. Mert Ő a mi békességünk, ki egyé tette mind a két nemzetséget, és lerontotta a közbevetett választófalat, az ellenségeskedést az Ő testében, a parancsolatoknak tételekben való törvényét eltörölvén; hogy ama kettőt egy új emberré teremtsé Ő magában, békességet szerezvén.” (Ef 2,13–15)

Akik pedig Isten Krisztusban megjelent szeretetét elfogadták, azok már nem azt hir-detik, hogy a békesség ideje eljön, mert már tudják, hogy itt van közöttünk. Ott, ahol a gyülekezeti közösséget a gyűlölet hullámai háborgatják, kimondhatjuk bátran, hogy hiányzik az Isten szeretése. Mert hogy mondhatja valaki, hogy ő szereti az Istent, akit nem lát, és gyűlöli az ő atyjafiát, akivel együtt él. Mert aki szereti az Istent, annak Isten kötelezővé teszi a felebarát olyan mértékű szeretését, amiként az illető önmagát szereti. E két parancsolat megtartásának hiánya a keresztyéni életvitel, a Krisztushoz tartozás megcsúfolását jelenti.

Első feladata ma is minden keresztyénnek megbékélni Istennel, békességben élni a gyülekezet vezetőivel és annak tagjaival. Ha ez hiányzik, szomorúan kell megvallanom, hogy az úri imádság azon kérése, bocsásd meg a mi vétkeinket, amiképpen mi is meg-bocsátunk az ellenünk vétkezőknek, csak semmit érő, hamis szólam. Kötelességem ne-kem is megbocsátani, Istennel, felebarátommal és ellenséggel békességben élni. Ha ez megvan, bátran vallhatom Krisztus szavaival, hogy boldog vagyok, mert békességre igyekszem és örömmel nevezhetem magam Isten fiának. „Boldogok a békességre igye-kezők, mert ők Isten fiainak mondatnak.” Ámen.

Prédikáció úrvacsoraosztáskor

Dr. Victor János

Ingyen kegyelem*

„E pohár amaz új szövetség.”
1Kor 11,25

Amikor ezeket a magyarázó szavakat fűzi Jézus az úri szent vacsora második eleméhez, akkor nyomatékosan felhívja a figyelmünket arra, hogy a szóban forgó szent jegy, a pohár – de nem csak az, hanem az egész sákramentum is – több, mint pusztá emlékeztető eszköz valamire, ami egyszer megtörtént és különben könnyen feledésbe mehetne. Ez a megtörtetett kenyér és a pohárba kiömlő bor nem csak az Ő halálának pusztá tényét idézik a lelkünk elé, hanem eszünkbe juttatják mindig újra annak a ténynek *jelentését* is. A tény maga a múlté, de amit az a tény mond nekünk, amit benne Isten mond nekünk, az örökre érvényes, ha még annyi évszázad tűnik is le az idők árjában. Az Ő testének megtörtetésében és vérének kiomlásában Isten szövetséget kötött velünk, és nekünk nem elég a keresztnék emlékein meghatott áhítattal elmerengnünk, hanem meg kell értenünk most is, amikor e jegyek újra élénk tükrözik az Ő kereszthalálát, az Istennek abban felajánlott szövetséget, hogy a magunkéivá tegyük azt. Különbön hasonlatosak vagyunk az olyan emberhez, aki kedves emlékként őriz valami szép okmányt, elszemlélődik annak gondosan megrajzolt betűin, kifestett díszítésein, de sohasem tudta még elolvasni és ezért nem is szerzett tudomást róla, hogy az az okmány valami nagy kitüntetést, előjogot vagy gazdagságot biztosít az ő számára.

A Szentírás nyelve gyakran használja a „szövetség” kifejezést, amikor Istennek az emberekhez való dolgairól beszél. Azt érezteti vele, hogy Isten élő, személyes valóság, aki szabad tetszéséből cselekszik, s az emberekkel sem úgy bánik, mint vak eszközökkel, hanem mint szabad, személyes valóságokkal. Minden szövetség öntudatos személyiségek elhatározásából jön létre. Két személyes akarat válik benne egy akaratá.

Van ugyan a szövetség gondolatában valami, ami nem illik az Isten és a mi közöttünk levő viszonyra. Emberek között minden igazi szövetség kölcsönös alkudozásból születik meg. Mindkét félnek vannak igényei, s ezeket össze kell egyeztetni, hogy egy akarat jöhessen létre. De milyen igényei lehetnek a pornak és hamunak a Teremtővel szemben? És hogyan emlegethetne kikötéseket a bűnös ember szentséges, örök Bírāja előtt? Éppen ezért találó az a másik szó, amit Isten szövetségeinek megnevezésére használni szoktunk: „testamentum”. Abba, hogy egész élete fáradalmainak gyümölcséről hogyan rendelkezik valaki az utána következő időkre, senki másnak nincs beleszólása. Mindig ilyen önhatalmú rendelkezés az is, amikor Isten szövetséget köt az emberekkel. Ő kijelenti a maga akaratát és közli feltételeit. Az ember vagy engedelmesen elfogadja a szövetséget, vagy elfordul, de tárgyalásnak nincsen helye.

De van másfelől is Istennek ilyen önhatalmú közléseiben mégis valami, amiért azoknak méltó és találó neve a szövetség: érinthetetlenek, visszavonhatatlanok, örökre bizonyosak. Egy zsarnoknak önhatalmú intézkedését fölboríthatja egy holnapi szeszély. De ha Isten tudunkra adja akaratát, akkor egész isteni becsületével – az Ő „igazságának” nevezi ezt a Szentírás – köti magát ahhoz mindörökre. Akikkel egyszer szövetséget kötött, azok tudhatják, hogy megrendülhetnek a hegyek és eltávozhatnak helyükből a halmok, de az Isten hűsége megáll minden időkben.

* A szerző *A szentek szentjében* című kötetéből.

Ilyen szövetségnek a vendége ez, amelyben a mi Urunk halála nyert kiábrázolást. Csodálatosak a feltételei! Soha emberi agy ki nem találhatta volna! Ilyesféle ajánlatot tesz Isten nekünk benne: én megkegyelmezek tinektek – a ti dolgotok az, hogy örvendezzetek az én kegyelmemben; én magamra vállalom a ti szabadításotokért az én Fiam gyötrelmes halálának áldozatát, a ti dolgotok az, hogy bilincseitek lehulltával és börtönötök megnyíltával boldogan élvezzék a szabadság üdvét; én lefizetem a kimondhatatlan árat azért, hogy bűneitek bocsánatot nyerjenek – a ti dolgotok az, hogy ingyen elvegyétek visszanyert fiúságotokat.

Érthetően beszél Istennek erről a szövetségéről a mi sákramentumunk is. Mintha így szólna benne hozzánk Isten: Én elkészítettem számotokra az örök életnek vendégségét. Megláttam a ti éhségeteket és szomjúságotokat és megterítettem számotokra asztalomat. Most meghívlak. Mászt nem várok tőletek, mint hogy meghívásomra eljőjtek, megelégtessetek és éljete. Talán ellene mondotok ennek az ajánlatnak? Azt mondanátok, hogy valamivel ti is hozzá akarnátok járulni a vendégséghez? Arra hivatkoznátok, hogy minden szövetségben kölcsönösen tesznek egymásnak szolgálatot a felek? De velem nem lehet alkudozni! Meg kell hajolnotok az én ítéletem előtt, hogy ti semmit sem tehettek a magatok megváltására. Ebben a frigyben minden teher és minden dicsőség az enyém! Vagy aggodalmaitok vannak, hogy talán megsajnáltam ígéreteimet? Úgy érzitek, hogy sokkal jobban megszomorítottatok, semhogy ily nagy szeretettel szerethetnélek titeket? Hát, nem értitek, hogy az én szavam nem változhat meg? Ingadozónak tartjátok-e az én szövetségemet? Én örökre tudtul adtam néktek az én akaratomat. Most az a kérdés, hogy egyek vagytok-e velem, ha még úgy meg kell is alázkodnotok érte, vagy ha még oly hihetetlenül felmagasztaltatok is általa.

Ki van nyújtva felénk az átszögezett isteni kéz. Tegyük bele a magunk reszkető kezét és fogadjunk mi is hűséget öneki, akinek hűsége megáll mindörökké! Ámen.

Phil Bosmans

A virág legyen szép –
az ember legyen jó!

Ne mondj nagy dolgokat; mondd az igazságot!

Az igazság
a jog és a szeretet kovásza.
Ezen a kettőn áll ugyanis az
eleven közösség:
a jogon és a szereteten.

Hazugságban élünk napról napra.
A hazudozás úgyszólván a vérében van az emberek,
a nagy uraktól kezdve egészen a kis gyerekekig,
aki különböző magyarázatokkal érkezik haza.
A hazugság polgárjogot nyert minálunk,
olykor még díszpolgárrá is avatjuk.

Apró hétköznapi hazugságok...
az ostoba és közönséges pletykákat
ízléses fóliába csomagoljuk: „Azt mondják ...”,
„Nem hallotta? ...”

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkipozozói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (13.)

Törvény és szeretet

Sokan kitartanak amellett a nézet mellett, hogy a „szeretet törvénye” helyettesíti még Jézus erkölcsi törvényeit is, és az egyetlen szabály, amely ránk vonatkozik, a „szeresd felebarátodat, mint magadat” Pál apostolt idézik, aki azt mondta: „Aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt. Mert azt, hogy ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd, és minden más parancsolatot ez az Ige foglal össze: 'Szeresd felebarátodat, mint magadat.' A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A szeretet tehát a törvény betöltése.” (Róm 13,8–10).

Néhányan úgy értelmezik, hogy az Újszövetség szeretet-törvénye „lecserélte” az Ószövetség törvényét. Vagyis, amíg az Ószövetség zsidósága számtalan jellegzetes erkölcsi törvény alatt élt, az Egyház az Újszövetségben „elérte a nagykorúságot”, és ma már a szeretet magasabb rendű törvénye szerint él. Mivel a szeretetnek önkéntesnek kell lennie, ezért nem lehet kötelező, tehát, fűzik tovább a gondolatot, a szeretet és a törvény egymást kölcsönösen kizárják.

De ha megértjük, hogy az erkölcsi törvények átiratai – írott reprodukciói – Isten erkölcsi tulajdonságainak, és „Isten szeretet” (1Jn 4,8), akkor megértjük, hogy nem lehet különbséget tenni a törvény és a szeretet között. Mindkettő Isten tulajdonságait fejezi ki. Képes beszédet alkalmazva olyanok, mint az érem két oldala. Esetünkben a szeretet adja a törvény parancsainak való engedelmességhez szükséges motívumot, a törvény pedig megmutatja, hogyan gyakoroljuk a szeretetet.

Vegyünk egy példát. Pál azt mondja a Rómaiaknak írt levél 13,10-ben: „A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak.” De tegyük fel, hogy csak ennyit tudunk a szeretetről. Tegyük fel, hogy nincs Tízparancsolatunk, amelyből Pál a 9. versben idézett: „Ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd.” Ha nem lenne ilyen határozott útmutatásunk, honnan tudnánk, hogy mit jelent rosszat tenni a felebarátnak?

Legtöbben ismerjük Pál szeretetről szóló klasszikus leírását az 1Korinthus 13,4–7-ből:

„A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr.”

Pál nem szótárszerűen határozta meg a szeretet szó értelmét; ehelyett egymás iránt gyakorlandó magatartásformákat és meghatározott cselekedeteket sorol fel. Melyek ezek a magatartásformák és cselekedetek? Nem mások, mint Isten erkölcsi törvényeinek különböző kifejeződési formái.

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

Mózes harmadik könyve tulajdonképpen a Tízparancsolat kibővített változata, amelyet először a 2Móz 20-ban olvasunk. Vizsgáljuk meg a 3Móz 19,11–18 verseket:

*„Ne lopjatok,
ne hazudjatok,
és senki se csalja meg honfitársát!
Ne esküdjetez hamisan nevemre, mert meggyalázzátok Istenetek nevét. Én vagyok az ÚR!
Felebarátodat ne zsákmányold ki, és ne rabold ki.
A napszámos bére ne maradjon nálad másnap reggelig!
A süketet ne ócsárolj, a vak elé gáncsot ne vess! Félj Istenedtől! Én vagyok az ÚR!
Ne kövessetek el jogtalanságot az ítélkezésben! Ne nézd, hogy valaki nincstelen; és ne kedvez a hatalmasnak! Igaz ítéletet hozz honfitársad ügyében!
Ne terjessz rágalmakat néped között! Ne törj felebarátod életére. Én vagyok az ÚR!
Ne gyűlöld szívedben atyádfiát! Fedd meg bátran honfitársadat, hogy ne légy részes a vétkében.
Ne légy bosszúálló, se haragtartó a népedhez tartozókkal szemben. Szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az ÚR!”*

Fogalmazzuk most újra ezeket a verseket felhasználva Pál kifejezését az 1Kor 13-ból: „a szeretet nem...” Így néz ki ezek után a 3Móz 19:

*„A szeretet nem lop, nem hazudik, nem csal. A szeretet nem esküszik hamisan Isten nevére. A szeretet nem zsákmányolja ki felebarátját. A szeretet nem tartja vissza a napszámos bérét másnap reggelig. A szeretet nem ócsárolja a süketet, vak elé nem vet gáncsot.
A szeretet nem követ el jogtalanságot az ítélkezésben. A szeretet nem nézi, hogy valaki nincstelen, és nem kedvez az hatalmasnak. Hanem igaz ítéletet hoz honfitársai ügyében. A szeretet nem terjeszt rágalmakat, nem tör a felebarát életére.
A szeretet nem gyűlöli atyjafiát, nem bosszúálló, nem haragtartó, hanem úgy kezeli felebarátját, mint önmagát.”*

A parafrázisból láthatjuk, hogy Isten erkölcsi törvényei, bárhol jelenjenek is meg a Szentírásban, egyszerűen a cselekvő szeretet leírásai.

A 3Móz 19 abban is segít, hogy megértsük, ki a felebarátunk. A napszámos, a süket, a vak, a szegény, a hatalmas, az, akivel szemben felmerül bennünk a hazugság, a lopás, a rágalmazás kísértése. Ő az, aki megkárosított bennünket, és akivel szemben a gyűlölet kísértését hordjuk a szívünkben. Még az is a felebarátunk, akinek élete a mi nemtörődöm viselkedésünk miatt veszélybe kerül. Mondhatjuk tehát bátran, hogy mindenki a felebarátunk, akivel kapcsolatba kerülünk. Emberi gyarlóságaink és erkölcsi „vak foltjaink” miatt hasznos, ha konkrét helyzetekben gondolkodunk.

A szeretet alapelve nem egy „magasabb alapelv” Isten erkölcsi törvénye felett. Inkább indít és indíttatást ad az engedelmességre, míg a törvény irányt mutat a biblikus szeretet kifejezésére. A törvény által előírt cselekedetek valóban üresek lennének, ha nem az Isten és felebarátunk iránti szeretet motiválná őket. Inkább kötnék üzletet azzal, aki becsületesen akar velem szemben eljárni, mert szeret engem, mint azzal, aki becsületesen jár el, mert „az jót tesz az üzletnek” Szeretném, ha szeretetét a Biblia erkölcsi és etikai alapelvei vezetnék.

Az ószövetségi törvény

Korábban megígértem már ebben a fejezetben, hogy beszélni fogok az Ószövetség erkölcsi parancsairól és ezeknek hozzánk, mai hívőkhöz való viszonyáról. Gordon Wenham különösen is sokat segített a témában írásával:

„Ami a meghatározó viselkedési alapelveket illeti, az ÓSZ (Ószövetség) és az ÚSZ (Újszövetség) teljesen megegyezik. 'Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes elmédből és teljes erődből. Szeresd felebarátodat, mint magadat. (Mk 12,30–31; 5Móz 6,5; 3Móz 19.18) Jézus a Mózes ötödik és harmadik könyvéből származó kettős idézettel meghosszabbította az ÓSZ törvényeit, és egyetértésével pecsételte el. A Tízparancsolat gyakran idézi az ÚSZ. Péter a Lévitáknak szóló parancsolatot idézi a szentséggel kapcsolatban (1Pt 1,16). Példák sokaságát lehetne idézni bizonyítékként, hogy az ÚSZ ugyanazt a személyes erkölcsi mércét állítja elé, mint az ÓSZ. Számíthattunk erre, hiszen az ÓSZ Istene az ÚSZ Istene is. Isten népének Istent kell utánoznia. Ha a 3Móz arra biztatja a férfiakat, hogy 'szentek legyetek, mert én szent vagyok', akkor a mi Urunk pedig azt mondja: 'ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes' (Mt 5,48). Nyilvánvaló, hogy személyes etikája mindkét szövetségnek hasonló...

Az ÓSZ alapját képező elvek érvényesek és irányadóak egy keresztyén számára, de az egyedi alkalmazások nem minden esetben követhetők. A morális alapelvek ugyanazok ma is, de mivel mai helyzetünk különbözik az ÓSZ-i háttértől, az alapelv érvényesítése mai társadalmunkban szintén eltérő lehet.”

Az egyik Wenham által felhasznált idézet az 5Móz 22,8-ból származik: „Ha új házat építesz, készíts korlátot a háztetőre, hogy vérontással ne szennyezd be házádat, ha valaki leesné róla.” A korlát alacsony védőfal, vasrúd körben a tető szélén. Olyan területeken, ahol a lapos tető terjedt el, nyilvánvalóan meg akarták akadályozni, hogy valaki leessen a tetőről. A háttérben meghúzódó alapelv mutatja, hogy a biztonsági intézkedés nem egyszerűen csak egy jó ötlet, hanem egyenesen Isten akarata. Mindezek ismeretében talán még inkább keresztyén módon tudunk reagálni a munkahelyeken túlburjánzó biztonsági és a termékek megbízhatóságát követelő szabályokra. Bár a törvények egy része, úgy tűnik, túl messzire megy a balesetveszélyes helyzetek kezelésében, azokat a biztonsági alapelveket fogalmazzák meg – a szerzők kifejezett szándéka nélkül –, amelyeket Isten fektetett le az 5Móz 22,8-ban. Az Isten és a felebarátunk iránti szeretetből munkahelyeinket és előállított termékeinket olyan biztonságossá kell tennünk, amennyire ez lehetséges.

Pál használta az ószövetségi törvények alapelveit az 1Kor 9,9–10-ben: „Mert Mózes törvényében meg van írva: 'A nyomtató ökör száját ne kösd be.' Vajon a nyomtató ökör fontos itt Isten számára? Biztosan nekünk mondja ezt Isten, nem? Igen, nekünk íratott meg, mert amikor a szántó szánt és a cséplő csépel, abban a reménységben dolgoznak, hogy részesülnek a termésből.” A konkrét példa, amelyet Pál az evangéliumot hirdető lelkészekre alkalmaz, távol esik az ÓSZ mezőgazdaságától. Mégis ugyanúgy alkalmazható ma, mint Pál idejében, nemcsak a szolgálatra, de mindenfajta foglalkoztatásra. Ebben az értelemben Isten Ószövetségben kifejezett törvénye nem töröltetett el.

Az evangélium szabadsága

„De” – mondják néhányan – „nem azt mondja Pál az Ef 2,15-ben, hogy Krisztus a tételes parancsolatokból álló törvényt érvénytelenné tette? Nem azt mondja, hogy Krisztus szabaddá tett bennünket a törvény minden parancsától és szabályától, és nem arra biztat bennünket, hogy álljunk meg szilárdan ebben a szabadságban?” (Gal 5,1) Nyíltan kell foglalkoznunk ezekkel a kérdésekkel, ha helyesen akarjuk értelmezni az Isten kegyelme és törvényei közötti összefüggést.

Az első kérdésre válaszolva, Pál biztosan nem úgy értette, hogy Krisztus eltörölte Isten erkölcsi törvényeit. Egy ilyen értelmezés ellentmondana mindannak, amiről olyan bőszesen beszél másutt. Ellenkezőleg, Pál maga is nyíltan utal később ugyanebben a levélben a Tízparancsolatra: „Gyermekek! Engedelmeskedjete szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. 'Tiszteld apádat és anyádat': ez az első parancsolat, melyhez ígéret fűződik.” (Ef 6,1–2)

Tehát Pál nem érthette mindezen azt, hogy Krisztus eltörölte Istennek a törvényeiben kifejezett erkölcsi akarátát. Azt sem mondhatta, hogy a törvény követelményei Isten óhajává változtak. Az eltöröl nem támogatja ezt a jelentést. Pál biztosan úgy értette, hogy Krisztus eltörölte a törvény átkát és kárhovatását mindazok számára, akik hisznek Benne.

A Gal 3,10-ben Pál a következőt írta: „Mert a törvény cselekedeteiben bízókat átok alatt vannak, amint meg van írva: Átkozott mindenki, aki nem marad meg abban, amiről meg van írva a törvény könyvében, hogy azt kell cselekedni.” Ez a vers adja kezünkbe a megoldást arra vonatkozóan, hogy mit értett Pál az efézusiaknak írt levelében azon, hogy Krisztus eltörölte a törvényt. A törvénynek az a szemlélete töröltetett el, amely átkoz és kárhovat engedetlenség esetén. Krisztus eltörölte a törvény reánk nehezedő átkát. Pál továbbmegy a Gal 3,13-ban: „Krisztus megváltott minket e törvény átkától úgy, hogy átokká lett értünk – mert meg van írva: 'Átkozott, aki fán függ.'” Ez a vers segít megérteni, milyen értelemben mondta Pál, hogy szabadságra hivatattunk el (Gal 5,1).

A galáciabeliek gyülekezetében a kérdés nem az Isten erkölcsi törvényeinek való engedelmesség volt; inkább egyfajta függés az erkölcsi törvényektől és a mózesi szertartási törvényektől a megváltás érdekében. Néhány zsidó vezető azt mondta a pogányokról, hogy: „körül kell metélni azokat, és meg kell parancsolni nekik, hogy tartsák meg a Mózes törvényét” (ApCsel 15,5) Krisztus megszabadított bennünket az effajta törvényekhez való ragaszkodástól és a mózesi törvények ilyen értelmű gyakorlásától. Szabadok vagyunk attól az átoktól, amely azokon van, akik a törvényre úgy támaszkodnak, mint megváltásra segítő eszközre.

Nehéz érzékelnünk a Pál korabeli újonnan keletkező pogány gyülekezetek küzdelmét a zsidó „törvényt-megtartókkal” szemben. Kutatnunk kell, mit is értett Pál szabadságon az akkori összefüggésben, amely ellen harcolt. Máskülönből félremagyarázzuk Pált, többet állítva, mint amit ő ténylegesen mondott.

Az Egyesült Államok egyik jeles hazafija így kiáltott fel: „Adjatok nekem szabadságot, vagy meghalok!” Mivel tudjuk, hogy ezeket a szavakat az amerikai forradalom idején mondta ki, azonnal értjük, hogy szabadság alatt a brit monarchiától való szabadságot értette. Nem a polgári törvényektől való szabadságra vágyakozott, hanem az igazságtalan türannoszi törvények rabságából akart kitörni.

Ugyanígy, Pál nem abszolút értelemben kiáltott szabadságért, hanem a zsidó törvényrendszer kötelékéből, amelyet Krisztus eltörölt halála által. Ha elgondolunk, rájövünk, hogy nincs fenntartás nélküli szabadság. Egy ilyen „szabadság” nem szabad-

ság lenne, hanem anarchia. Mindenki azt tenné, ami jónak tűnik a saját szemében; és ismerve bűnös természetünket, ez totális káoszhoz vezetne.

Az Egyesült Államokban – ahogy mi mondjuk – „szabad országban” élünk. Ezen politikai szabadságot értünk: jogunk van beleszólni a kormány működésébe. De mindannyian tudjuk, hogy a szabadságunk nem terjed ki az államunk vagy népünk törvényeivel szembeni engedetlenségre. Nem vagyunk szabadok arra, például, hogy az autópályákon a baloldalon vezessünk.

Fiam a „szabadság” egy humoros epizódjának volt tanúja valamelyik országban tett látogatása során, ahol a gépkocsivezetők fegyelmezetlenek és „szabad lelkületűek” voltak. A kocsik egy vasúti kereszteződésnél álltak, hogy elengedjék az esedékes vonatot. Ahelyett, hogy felsorakoztak volna egymás mögött, kivárva áthaladásuk idejét, néhányan elfoglalták a teljes utat a sorompónál. Mindegyik autós elsőként akart áthaladni, amikor a sorompó felemelkedik. Amikor azonban a vonat elhaladt, ím, lássatok csodát, a másik oldalon is autók sorakoztak az út teljes szélességében. A „szabadság” rövid idő leforgása alatt káosszá változott. Sokkal komolyabb szinten ugyanez történik, ha a fenntartás nélküli szabadsághoz ragaszkodunk Isten törvényével szemben.

Valóban szabadok lettünk a törvény megszegésének átkától és kötelékeitől. És szabadságra hívtunk el cselekedeteinktől, amelyekkel érdemeket akarunk szerezni Isten előtt. De nem szabadítottunk fel a törvény alól, mint Isten akaratának kifejeződésétől mindennapi életünkre vonatkozóan.

Pál azt mondta: „Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint” és „én magam tehát értelmekkel az Isten törvényének szolgálók” (Róm 7,22.25) Néhány verssel korábban Isten törvényét „szent[nek], igaz[nak] és jó[nak]” nevezte (12. vers). Teljességgel felfoghatatlan lenne, hogy Pál szabad akart lenni attól, ami szent, igaz és jó, és másokat is erre biztatott volna – hiszen ő ezekben gyönyörködött.

Isten törvénye tehát nincs ellentétben a kegyelemmel, és nem is ellensége a kegyelemnek. Miközben keressük a kegyelemben bővelkedő élet lehetőségét, Isten törvénye ebben sem ellenségünk. A kegyelem által való élet azt jelenti, hogy megértettük, Isten áldása életünkön nem függ engedelmisségünktől vagy engedetlenségünktől, hanem Krisztus tökéletes engedelmisségétől. Azt jelenti, hálásan odaszánjuk magunkat válaszként Isten kegyelmére, és keressük akaratát és a Neki való engedelmisség lehetőségét, nem az áldás elnyeréséért, hanem azért, mert már elnyertük az áldást.

Alkalmi prédikációk

Nőszövetségi bibliaóra

A nőszövetségi bibliaórák 2008. évi terve. Készítette Lukács Margit.

1. Hogyan kezdődött az életem?
2. Fiatalként szembenézni a világgal
3. Párválasztás
4. Mintafeleség
5. Anyaság
6. Gyermektelenség. Lehet-e ajándék?
7. Gyermekevelés
8. Leválás-láthatatlan köldökzsinór. Generációs problémák
9. Betegségeim, szenvedéseim az ige tükrében
10. Gyász
11. Magány
12. El lehet-e fogadni a halált?

Lukács Margit
Magyarbikal

Hogyan kezdődött az életem?

Alapige: Jeremiás 1,1-8

Azt a kérdést, hogy mikor és hogyan kezdődik el az emberi élet, nagyon sokan szeretnék tudni, és nagyon sokan kutatják. Ennek a kutatásnak élnek az antropológusok, az orvosok, számos tudományág vitatja, értékeli és keresi ennek a kérdésnek a megválaszolását.

Az antropológus azt tanulmányozza, vajon milyen emberi vagy felépítési vonások vannak népcsoportok és népcsoportok között. Meg lehet-e találni azt a közös szálat, ami visszavezethető egy közös eredetre, s akkor ez lenne az első ember. Ez az első ember vajon hogyan, milyen hatásokra, miből és mikor jelent meg a földön. Persze erre, mint általában minden tudományágban, többféle válasz is létezik. Már az iskolában tanulják a gyermekek, hogy az evolúció során egy magasabb rendű élőlény formálódott, ami fejlettebb idegrendszerrel rendelkezik mint a korábbi, alacsonyabb rendű állatfajok. Hogy ezek között milyen összekötő szálak vannak, még nem tisztázott, így megszületett az az elmélet, hogy egy időben több helyen is megjelent ez az ősember. Időpontot is próbáltak felállítani. Ezzel csak annyi volt a baj, hogy mikor végre sikerült egy időpontban megállapodni, akkor előkerült egy újabb lelet, ami megdöntötte az előzőleg felállított időpontot, és kiderült, hogy az ősember jelenléte a földön még ennél is korábbra tehető.

Az orvostudomány más oldalról próbálja megközelíteni az emberi élet kezdetét és végét. Ők a születés és a halál időpontját vizsgálják. Itt is három felfogás létezik. Az első az, hogy az emberi élet akkor kezdődik, amikor a gyermek elhagyva az anyaméhet világra születik. A második felfogás – és talán általánosságban ez a legelfogadottabb –, hogy a magzat tizenkét hetes korától számít embernek, ugyanis ez az az időszak, amikor

az idegrendszer elég fejlett ahhoz, hogy kimutathatóan fel tudja fogni a külső ingereket. A harmadik felfogás szerint az élet két élő sejt egyesülésekor megkezdődik.

Túl minden tudományon, az Isten ígéje valami mást sejtet meg velünk. Valami olyat sejtet meg, hogy az ember élete még a fogamzás pillanata előtt kezdődik. Az emberi élet valójában egy gondolattal kezdődik, mégpedig Isten, a mi Atyánk gondolatával.

Isten egy tervet készített. Ebben a tervben benne van az egész világ működése. Benne van a világ kezdete, és benne van a világ vége. Ebben a tervben benne van az, hogy Isten elküldi az Ő Fiát, Jézus Krisztust, aki megváltja a bűnben élő embert. Ebben a tervben benne vannak az egyéni életek, a hatalmasok, a híresek, az egyszerűek, a koldusok. Mind benne vagyunk Isten tervében. Úgy kezdődött el az életünk, hogy Isten gondolt ránk, és arra, hogy nekünk helyünk van ebben a nagy világban.

Isten ennél még többet mond el Jeremiásnak. Mintha egy titkot tárna fel előtte. Nemcsak gondolt Isten Jeremiásra, hanem életre is hívta, és el is rendelte. Isten egy jól meghatározott szerepet, feladatot szánt Jeremiásnak. Ez a csodálatos az emberi életben, hogy nemcsak vagyunk, hanem értelme van annak, hogy élünk. Isten nem azért szánt minket erre az életre, hogy ott a háttérben az ide-oda lötyögő báb szerepét eljátszuk, hanem minden embert valamire, egy előre jól kigondolt, jól meghatározott feladatra rendelt. Így Isten tervében a mi létezésünk fontos szerepet kap. Jó lenne tudatosítani ezt magunkban, hogy azért élünk, mert Isten gondolt reánk, mert elhívott minket erre a világra, még azelőtt, mielőtt megszülettünk volna. De ugyanakkor az is eszünkbe kell jusson, hogy nemcsak mi, hanem minden ember ilyen Istentől elrendelt ember, akinek hivatása van ezen a földön. Ha olyan embereket látunk, akikről a közvélemény úgy tartja, hogy ennek az embernek igazán kár volt megszületnie, rögtön jusson eszünkbe az, hogy Isten mindenkit elhívott erre a földre, és egy jól meghatározott szerepre választott ki.

Isten nemcsak életre hívta Jeremiást, hanem meg is alkotta az anyaméhben. Isten kezének csodálatos alkotásai vagyunk, és ennek köszönhető az, hogy nem vagyunk egyformák. Isten mindenkit másképp alkotott meg, és rajtunk hagyta az Ő alkotó kezének az életünket megszépítő jegyét. Ezt bizonyítja az is, hogy a vérbeli testvérek sem egyformák. Lehetnek közös vonásaik, lehetnek hasonlóságok, de azért a testi és lelki vonásaik gyakran különböznek. Isten úgy alkotott meg, hogy az általa kijelölt feladatra alkalmasok és képesek lehessünk.

Jeremiást abban a pillanatban, amikor megszületett, megszentelte, azaz elválasztotta magának. Innentől kezdve Jeremiás kezében volt a válasz, igent mondani az Istentől való elrendeltetésre.

Így indul minden ember élete. A mi életünk is így indult el, a Teremtő Isten gondolatára! Hála legyen érte! Ámen.

Beszélgést elindító kérdések:

– *Ha Isten teremtményei vagyunk, akkor miért van annyi elrontott és félresiklott élet? Vajon ezt is Isten akarja?*

– *Van-e jogunk nemet mondani az Isten életet adó gondolatára saját megfogant gyermekeink életében vagy mások esetében?*

– *Hogyan segíthetnénk keresztyén nőkként abban, hogy mások számára is nyilvánvalóvá legyen az, hogy Isten teremtett minket, ő hívott el, és jól meghatározott feladattal ajándékozott meg egész földi életünk idejére?*

– *Hogyan ismerhetem fel saját életemben ezt a jól meghatározott feladatot, amellyel Isten kijelölte a helyemet ebben a világban? Hogyan sáfárkodjam ezzel az isteni ajándékkal?*

– *Van-e környezetünkben olyan személy, akinek szüksége lenne erre a felismerésre?*

Esketési igehirdetés

Marton János

Bonchida

Örüljtek az Úrban!

Alapige: Filippi 4,4–7

Kedves fiatal barátaim!

Az elmúlt hetek alkalmával többször is tudomásomra hoztátok, mekkora örömmel készültök erre az alkalomra. Igyekezünk nemcsak az eskü szövegét megbeszélni, hanem arról is beszélgetek, hogy mit fog jelenteni számotokra a házaseset, és mi lesz nehezen megvalósítható – elképzelések szerint – a házasesetetekben. Beszélgetek félelmeitekről, de terveitekről is. Félelmetek az, hogy a sok munka miatt, vajon lesz-e majd elég időtök egymásra? Új hajlékot is szeretnétek építeni. Vajon lesz-e elég türelmetek és erőtök mindenhez? Lesz-e elég erőtök ahhoz, hogy naponként örömet szereztek egymásnak, hogy bátorítsátok egymást és megbocsássatok egymásnak? Egész életeteket meghatározó kérdések ezek és a feleletre a mai alkalommal a felolvasott ige tükrében szeretnék rámutatni.

Pál apostol a munkatársainak egy nagyon figyelemreméltó dolgot parancsol: „örüljtek az Úrban!” Pedig tudjuk, hogy a szolgálat körülményei még Filippiben sem voltak egyszerűek. Sőt, ottjártakor Pálnak a verést és a kalodát is el kell szenvednie, mégis az Úrban való öröme buzdítja barátait. Számotokra is elsősorban ezt az Úrban való örvendezést szeretném kiemelni. Említettétek, hogy naponként szeretnétek örömet szerezni, s ha kell, megbocsátani egymásnak, s kérdéseitek volt, hogy lehetséges-e ez? Ennek feltétele, hogy elsősorban az élő Krisztusban tanuljatok meg örvendezni. Az élet nem biztos, hogy minden nap öröme ad lehetőséget, sőt biztos, hogy nem. Lesznek kudarcaitok, sikertelenségeitek, és fárasztó, örömtelen napjaitok is. Viszont aki Krisztusban tud örvendezni, azt nem gyűri maga alá sem a sikertelenség, sem a fáradság, sem az esetleges kudarcok. Mert ezekben a reménytelen, nehéz helyzetekben is, amint az apostol is kihangsúlyozza, az ilyen emberhez közel van az Úr. S ha valakihez az élet Úra van közel, akkor az sose a keserűséget vagy a haragot „ajándékozta” a mellette levőnek, hanem valamit az Úrtól. Ami már nem sértő, nem bántó és nem okoz fájdalmat. Ezért tanuljatok meg majd együtt minden napon az Úrban örülni, hogyha nem tudtok naponként más örömet szerezni, legalább ne bántásatok egymást, ne okozzatok fájdalmat egymásnak.

Az Úr közelsége azonban a szelídlelkűséggel is megajándékoz. Házastársi kapcsolatainkat csak ez a szelídlelkűség tudja kiegyensúlyozottá tenni. A szelídlelkű nem vetélytárs akar lenni, hanem segítőtárs, nem várja, hogy mindig a másik bocsásson meg neki, hanem ha kell, ő kezdeményezi, nem uralkodni akar, hanem segíteni.

Továbbá, amit ugyancsak nagyon fontosnak tartok az az, amit az apostol így fogalmaz meg: „Imádságotokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt.” (Fil 4,6b)

Valamikor szüleitek vagy nagyszüleitek tanítottak meg benneteket imádkozni, most meg kell tanulnotok együtt imádkozni. Amint meglesznek a közös családi étkezések, ugyanúgy helyet kell majd kapjon életetekben a közös családi könyörgés is. Említettétek félelmeiteket. Hogyan is lehetne legyőzni ezeket, ha nem úgy, hogy együtt könyörögtek majd azért, hogy Isten adjon erőt nektek mindenhez. Egymás szeretéséhez, tá-

mogatásához, munkások elvégzéséhez, s később gyermekeitek neveléséhez. Az ilyen közösen elmondott ima, amelyben megcsendül a hálaadás hangja, minden aggodalmat és félelmet kiszoríthat életetekből. Sőt, magabiztossá tesz majd benneteket, hogy nem más, hanem Isten őrzi meg „szíveteiket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban” Azaz tényleg hiábavaló az aggodalmaskodás. Ennél sokkal fontosabb a Krisztusban való örvendezés, a hozzá való könyörgés, mert bármi is történne az elkövetkezőkben, ígérete szerint az Úr mégis közel marad hozzátok. Ámen.

Temetési igehirdetés

Farkas Sándor

Bodola

Isten nem hagy el...

Alapige: Zsoltárok 27,10

A gyászharang bús zúgása ismét elmúlásról és enyészetről beszél. Nem a földi élet küzdelmeiben megfáradt öreg vándort sirat, hanem egy vidám, szelíd arcú, mosolygó szemű, engedelmes, iskolás gyermeket. Az előttünk levő koporsó nem beszél egy hosszú földi életben megnyilvánult örömről és bánatról, hanem fájóan emlékeztet arra, hogy milyen rövid, elmúló földi életünk. Megboldogult földi vándorunk élettörténete nem terjed hosszú évekre, nem ad számot az emberiség javát munkáló, tettekben gazdag életről, hanem megvilágosítja előttünk azt a drága tényt, hogy Isten nem hagy el. „Ha atyám és anyám elhagynának is, az Úr magához vesz engem.” Úgy gondolom, hogy felolvasott ígénk találóan és híven hirdeti kis vándorunk élettörténetét. Elhagyták őt atyja és anyja. Mint alig járni és beszélni tudó kisgyermek vesztette el apját, azután az élet vihara és nyomorúságai következtében édesanyja volt kénytelen elhagyni, hogy nehéz munkával ő is – gyenge erejétől telhetőleg – támasz nélkül maradt családját támogatassa. Vajon nem az Úr vette-e magához e megboldogult kisgyermeket, mikor itt a nagyapai házban szerető szívű nagyszülők és édesanyjai nagybátyja közelében menedéket és szeretetet talált? – Most, ezen gyászalkalom is nem azt hirdeti, hogy az Úr vette magához őt? Amíg a gondtalan gyermekévek tartottak, itt volt közöttünk, ragyogó arccal, ártatlanságban, szelídségben, Isten és emberek előtti kedvességben. És az Isten most, amikor átlépett volna nemsokára a gyermekkorból az ifjú korba, magához vette, megkímélve őt az élet bajaitól, küzdelmeitől és megmentve annak kísértéseitől, bűneitől. Vajon nem az Úr vette magához, hogy ártatlanul kerüljön szent színe elé? Anyja az élet nehéz parancsára hagyta el. Isten magához vette, akkor általatok és most angyalai által. Eddig menedéket talált a ti földi hajlékotokban, most örök menedéket Isten örökévaló hajlékában.

Fáj a drága gyermek elvesztése mindnyájatoknak: hiszem, hogy szeretetetek nem volt hiábavaló, mert hű, engedelmes gyermek volt itthon és az iskolában egyaránt. Nyugodjatok meg Isten akaratán, azon áldott tudatban, hogy ti voltatok Isten kezében az az eszköz, mely által Isten felolvasott ígénket megvalósította az ő életében. Isten most végleg magához vette őt. Ez az áldott hit erősítsen meg téged, te szomorú szívű édesanya, aki a távolból eljöttél, hogy megcsókold szenvedő gyermekedet. De már Isten kebelén megnyugodva találtad. Ne gyötörjön az a gondolat, hogy nem lehettél mellette szenvedéseiben, hogy anyai csókokkal nem enyhítetted fájdalmait, anyai szerető szóval

ném vigasztalhattad meg kicsiny szívét. De áldjad az Istent, mert mégis könnyes szemek néztek rá, és bánkódó, szerető szívek vették körül. A ti szívetek is fáj, kedves testvérei a megboldogultnak. Hiszen sokszor összegyűltetek e kis hajlékba, – ha messzire elsodort a sors egymástól. Ide jöttetek vissza, ez a ti otthonotok, mert itt laknak nagyszületek és itt lakott a ti kicsiny testvéretek. Őt többé itt megtalálni nem fogjátok. Emlékezetét őriztétek meg, legyetek hálásak azokkal szemben, akik őt földi életében magukhoz vették, nevelték és szerették, mint Isten áldott eszközei. Téged, kedves nagybátyja, szomorúságodban vigasztaljon az az áldott tudat, hogy kötelességedet teljesítetted: Krisztus két kicsinyének gondját felvetted, mert a megboldogult egyik testvérét is te neveltetted fel. Isten előtt elmondhatod: „Íme, mennyei édes Atyám, egy sem vészett el azok közül, akiket én reám bízta!” Ti, kedves nagyszülői hozzátartozói, mondjátok a kegyes Jóbbal: „az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” Ámen.

(Nagyszülőknél meghalt félárva iskolás gyermek felett, akinek anyja Spanyolországba ment dolgozni.)

Phil Bosmans

Nem szabad szigetnek lennem az emberek
tengerében.

Mi is vagyok mások nélkül?

Az élet mindig másokkal együtt élt élet!
Másokkal élni ennyit jelent:
megosztani mindent.
De azt is jelenti, hogy
nem érhet baj másokat általam.
El kell fogadnom őket,
el kell ismernem őket,
szeretnem kell őket.

Mások nélkül élni, szeretni, boldognak lenni
utópia!
Ezer szállal vagyunk összekötve.
Egyik élet a másikon függ,
és nem bontakozhat ki élet
másoké nélkül.

Én magam is
csak a többiek által bontakozhatok ki.
Nem csak azért van rájuk szükségem,
mert olyan sokat jelentenek nekem.
Azért is szükségem van rájuk, mert
annyira sokat tehetek értük.

Szemeim vannak,
hogy a másikat fölfedezzem,
füleim, hogy halljam őket,
lábam, hogy hozzájuk menjek,
kezem, melyet eléjük tárhatok,
és szívem, hogy szeressem őket.

Tanulmány a restaurálásról

Korunk úrasztali terítői*

Könyvünk utolsó fejezetében egyrészt általános képet szeretnénk adni arról, hogy milyen textiliák láthatók ma egy-egy református templomban, mivel terítik le az úrasztalát, másrészt tanácsokat kívánunk adni arra vonatkozólag, hogy a jövőben milyen terítők kerüljenek be a templomba, az úrasztalára, a szószékre, milyen szőnyegek a templom kőpadlójára.

Örvendetes jelenség az, hogy sok gyülekezet még ma is használja azokat a régi – többnyire az 1700–1800-as években ajándékozott – úrasztali terítőket, amelyek jó állapotuk miatt alkalmasak erre a célra. Ezt a gyakorlatot csak helyeselni tudjuk, hiszen itt az őseink megbecsüléséről van szó, a közös hitről, amely a múltat a jelennel összeköti. Hangsúlyozzuk azonban, hogy csak akkor terítsük az úrasztalára a régi, selyemmel vagy skófiummal hímzett abroszokat, terítőket, ha azok valóban épek és főleg tiszták! Ami rongyos, elpiszkolódott, azt javíttassuk, mossuk ki, vagy pedig adjuk át letét, esetleg ajándékképpen az egyházkerületi múzeumoknak. A debreceni múzeum két textilrestaurátora sok ilyen régi, rongyos, szennyes terítőt javított és mosott ki az egyházközségek felkérésére, és ezek a textiliák megújult formában és színben visszakerültek az úrasztalára. Sok esetben azonban a hanyagság, nemtörődomség miatt, régi terítők sorsa a pusztulás: nem kerülnek a múzeumokba szakszerű gondozás, de javítás végett sem, hanem a parókiák szekrényeiben, az egyházládjában penészednek, eszi őket a moly, rágja az egér.

Mit látunk tehát az úrasztalán? Általában az elmúlt 30–40 esztendővel ezelőtt ajándékozott damaszt, vagy szőttes abroszokat, rojtos-bojtos, színes terítőket, különböző technikával készült újabb csipke- és színes hímzésű kézimunkákat.

Állandó jelleggel az úrasztalán, a szószéken, a szószék feljárójának fából, kőből készült korlátján szinte kivétel nélkül bársonyból varrt meggyzín, bordó takarókat látunk kalászosokkal, szőlőfürtökkel, arany színű rojttal díszítve. Az úrasztali abroszon elmaradhatatlan a kehely rajza, a szintén kalász- és szőlőfürtökből alkotott koszorú közepén. Néha a bársony takarókat csipke fedi és ez lóg a szószékkoronára alsó részén is, az úrasztalát körülvevő rácson. És nincs új a nap alatt, – mert amint könyvünk első fejezetében írtuk, a 19. század elején feltűntek az úrasztalán a viaszos- és szurkos vászontakarók, ezt tapasztalhatjuk napjainkban a nylon terítőkkal, amelyek – sajnos – több templomban, védelmi céllal ugyan, de ott izléstelenkednek a bársony takarók fölött átlátszó vagy mintás kivitelenben.

Egyszerű, néha túlságosan is egyszerű, sőt hevenyészett és elhanyagolt csipketerítő fedi a keresztelőkészletet, ami sokszor „illik” az ezüst kannára és tálra, mert ezek tisztítás hiányában megfeketedtek.

Ahány templom, annyiféle terítő, csipke, bársony, kézimunka, és ez természetes, hiszen a templomok sem egyformák és a magyarországi református egyházunkban, ebben a tekintetben, soha nem törekedtünk uniformizálásra. A gondnok vagy egyházfi, a gyülekezet asszonyai csak olyan abroszokkal, terítőkkal takarhatják le az úrasztalát, amilyenek az eklézsiák birtokában vannak. Az úrasztala megterítésének minden gyülekezetben kialakult egy bizonyos megszokott rendje, hagyománya. A fából, fémből készült vázra, vagy magára az úrasztali edényekre általában úgy kerülnek fel a terítők, hogy a

* In: Takács Béla: *Református templomaink úrasztali terítői*. Budapest 1983.

legújabb adományozott terítő kerül legfelülre, de mindig úgy, hogy a régebbi ajándékokból is látszódjék legalább a sarokrész, tehát a kisebb-nagyobb terítők csillagszerűen helyezkednek el a feldíszített asztalon. Ezt a sorrendet a gyülekezet tagjai tudomásul veszik és eszébe sem jut például megsértődni az unokának, hogy a nagyszülei által adományozott terítő alulra került, hiszen a legújabb fölé előbb-utóbb egy még újabbat fognak tenni.

Elérkeztünk tehát ahhoz a kérdéshez: milyen legyen ez a még újabb terítő? Mindekelőtt két tényt állapítunk meg: Istennek hála, a templom iránti szeretet, az úrasztali felszerelések ajándékozásában is kinyilvánított ragaszkodás nem csökkent a hívő egyháztagokban. Gyakran olvassuk a Reformátusok Lapja híreiben, hogy valamelyik egyháztag terítőt, abroszt adományozott az úrasztalára, azt azonban már ritkábban, hogy kelyhet vagy kannát, kenyérosztó tényért. Ennek az az oka, hogy az ötvösség – szűkében lévén a nemesfémnek – hazánkban a meglehetősen elhanyagolt iparágak közé sorolható. Az ajándékozott terítők zöme bársony, mert ezt az anyagot viszonylag könnyen be lehet szerezni itthon vagy külföldön. Gyakori azonban a saját kézzel hímzett textília is, hiszen napjainkban az igazi népművészet felélesztése arra ösztönzi asszonyainkat, hogy maguk készítsék el a terítőket, abroszokat.

A másik tény, ami nem minden esetben öröndetes: a lelkipásztort kész, néha kényelmetlen helyzet elé állítják az adománnyal, mert ezt bármilyen kivitelű, anyagú legyen, el kell fogadni, rá kell tenni az úrasztalára, ha a jószívű egyháztagot a lelkipásztor nem akarja megbántani. Ezt elkerülendő, csak azt javasolhatjuk az adományozóknak, hogy lehetőleg beszéljék meg a lelkipásztorral vagy a feleségével, a diakóniai munkaközösség női tagjaival, hogy milyen színű, milyen anyagú, milyen hímzésű legyen az a terítő, amit az úrasztalára szántak.

Mondottuk, hogy napjainkban a népművészeti szaküzletek az igazi, hamisítástól mentes hímzések, szőttesek, csipkemunkák, szőnyegek terjesztői. Ugyanezt tapasztaljuk a művelődési házakban szervezett hímzőszakkör asszonyainak, leányainak munkájánál, ahol szintén képzett vezetők ügyelnek arra, hogy az eredeti népi minta el ne torzuljon és még másolt formájában is a hagyományokat őrizze.

Mi a tanácsunk tehát? Elsősorban az, hogy a népi hímző- és szövőművészet eredeti elemeivel díszítsék asszonyaink az úrasztali terítőket, abroszokat.

Vonatkozik ez a tanácsunk a szúrrátétes technikával, csipkemunkával készült textíliákra egyaránt.

Tanácsunk nem új, hiszen dr. Bartha Tibor püspök, Zsinatunk elnöke, még segédlelkész korában ezt írta a *debreceni* Kossuth utcai templom úrasztali terítőiről egyik cikkében: „Egyházművészeti szakkörökben állandóan hangoztatott kívánság az, hogy a református templomainkat díszítő textíliák legyenek a lehetőséghez képest magyaros, művészi hímzésű darabok. Úrasztali terítőink között aránylag sok a művészietlen és stílustalan, amely önmagában értéket nem képvisel, a jó ízlést sérti s amellett idegen a magyar néplélektől is, holott a magyar református egyházművészetnek éppen a magyar népművészet legnagyobb értékeit kellene felhasználni, megőrizni és megnemesíteni. Természetes, hogy az ajándékozók áldozatos készségét nem lehet megbántani azzal, hogy a felajánlott és nagy szeretettel készített darabok közül csak azokat fogadná el az egyházak vezetősége, amelyek ilyen szempontból megfelelnek, de azt meg lehet, sőt meg kell tenni, hogy fokozatosan oda kell nevelni az egyházművészet iránt érzékkel bíró és érte áldozatokat hozni tudó közönséget, hogy vigye be a templomokba a maradandó művészi beccsel bíró népművészetet.”

Bartha Tibor püspök 1939-ben tett megállapítása ma is érvényes, legfeljebb annyi-
val egészítenénk ki a minden tekintetben elfogadható tanácsot, hogy templomainkba

olyan textíliák kerüljenek, amelyek az illető tájegység népművészetére jellemzőek, legyenek azok akár régi, akár új stílusúak.

Nem szükséges felsorolni, hogy hazánkban hányféle típusa van a hímzés, szövés, csipke- és szürrátétes munkáknak, hiszen minden jóérezésű hímzőasszony ismeri saját tájának, szűkebben vett falujának vagy városának népművészetét.

Kétségtelen, vannak olyan területek Magyarországon, ahol ilyen jellegzetes hímző vagy szövőművészet nem alakult ki. Ebben az esetben javasoljuk a könyvünkben bemutatott minták, különösen a rajzok pontos másolását.

Másik lehetőség, hogy a gyülekezet tulajdonában lévő, de már nem használt régi terítők mustráit másolják le és hímezzék ó-arany, esetleg sárga fonállal – manapság skófiomot nagyon nehéz beszerezni, a varrás pedig külön szakértelmet igényel – és hímezzék olyan anyagra, ami tartós, könnyen mosható. Korábbi szolgálati helyemen, a *tolcsvai* gyülekezetben az asszonyok a templom egyik 1700-as években skófiummal hímzett terítőjének szőlőfürtöt utánzó mintáit hímezték keresztszemes technikával, ó-arany színű selyemfonállal a fehér kongré anyagú úrasztali terítő négy sarkába és sorba a szószék, a szószékfeljáró korlátjára. A terítők szintén ó-arany színű, boltban vásárolt rojtozással készültek. A szőlőfürt, mint bibliai és táji szimbólum – Hegyaljáról van szó – megjelent a *tolcsvai* templomban az úrasztali terítón, a szószéken hímzett, a kőből faragott szószék lábazatán domborműves, a csillárokon kovácsoltvas kivitelben. Az úrasztalán állandóan ott állt egy vázában a másik szimbólum: a kalászcsozor! Ezt azonban minden esztendőben kicseréltük, mert egy év alatt a régi csokor beporosodott.

Távol áll tőlünk, hogy akár a népművészetet, akár a régi minták másolását erőszakoljuk, netán törvényszerűnek tartsuk az úrasztali textíliák díszítésében, a terítők alkalmazásában. Az 1938-ban épült *debreceni* Mester utcai templomban, a jelenlegi szolgálati helyemen, egészen 1980-ig csak fehér terítőket használtunk az úrvacsoraasztánál. Ezek között van vagdalásos, szálhúzásos, madeirás, horgolt terítő és abrosz. 1980-ban az egyik asszonytestvérünk saját hímzésű kalocsai mintás terítőt ajándékozott az úrasztalára, ami viszont élénkíti és még szebbé teszi az egyébként hófehérségében is szép megterített úrasztalát. A példa követésre talált, mert az egyébként meglehetősen elhasznált és minden ízlés nélkül készült, a keresztelő készlet takarására szolgáló csipketerítő helyett szintén új, kalocsai hímzésű terítőket adományozott egy másik asszonytestvérünk, de vigyázott rá, hogy a színek, minták azonosak legyenek az úrasztali terítő díszítményeivel. A *debreceni* Nagytemplomnak van fehér-fekete szürrátétes, fehér alapon fekete hímzésű kalotaszegi nagyírásos garnitúrája, de az edények alatt úrvacsoraasztáskor mindig hófehér terítők, abroszok vannak.

Beszélgünk még a szószékek és szószékfeljárók terítőiről. Mondottuk, hogy régebben az egyszerűbb, díszítetlen szószékeken keleti szőnyegek, posztótakarók voltak. Sok 17–18. századi református templom szószéke azonban a festett vagy faragott virágos mintáival önmagában is olyan ékes volt, hogy a gyülekezet asszonyai nem tartották szükségesnek ezeket a szépségeket bármiféle anyagból készült terítővel eltakarni. Ez az elv érvényesült a későbbi években épült templomaink esetében is, mert például a *debreceni* Nagytemplom empire stílusú szószékén, amely 1817-ben készült, nincs takaró.

Ezzel elérkeztünk könyvünk befejező szakaszához, melyben az úrasztali textíliák tisztántartásáról szeretnénk beszélni, ezzel kapcsolatban megint csak tanácsokat adni. Ehhez segítségül hívjuk dr. Újszászy Kálmánné textilrestaurátort, és idézzük a sárospataki egyházművészeti múzeum igazgatójának nyomtatásban megjelent cikkét: „Évszázadok óta gyülekezeteink asszonyainak, a lelkészfeleségeknek egyik kedves kötelessége volt az úrasztali terítők gondozása.

A gondozás alatt nemcsak a tisztántartását értjük, hanem a megfelelő körülmények között való tárolását és az esetleges megrongálódott terítők kisebb javítását, 'stoppolását', illetve foltozását. Hogy hogyan mostak asszonyaink két- háromszáz évvel ezelőtt, nehéz lenne pontosan megmondani. Tudva azonban azt, hogy a 17–18. században a falusi udvarházakban sok hasonló kézimunka volt – gondoljunk csak az úrihímzéssel varrott lepedővégekre, párnacsupokra, törülköző kendőkre, asztalterítőkre, hímzett ruhákra –, akkor biztosak lehetünk afelől, hogy a falusi asszonyok előtt nem volt ismeretlen ezeknek a hímzéseknek okos tisztítási módja. Abban az időben valószínűleg csak igen egyszerű eszközökkel mostak: otthon fűzött szappannal és hamulúggal. Ha ők ilyen primitív körülmények között tudták vállalni a kendők tisztántartásának gondját, miért ne vállalhatnák a mi korunk asszonyai ezt az egyszerű munkát, amikor ma a mosószeres és szappanok egész sorát használhatjuk. Hogy ezeknek a terítőknek tisztítását hogyan lehet most megoldani, arra szeretnénk néhány sorban útbaigazítást adni.

Múzeumunkba került terítőknél első gondunk azoknak a tisztítása. Akkor is kimosuk őket, ha nem látszanak piszkosnak, mert szükségük van a mosás és vasalás fertőtlenítő hatására. A terítők mosásához a múzeumban eddig zsíralkoholszulfonátot használtunk, most térünk át a nem ionikus mosószerre. Vidéken nem lehet ezeket kapni, ezért legcélszerűbb olyan mosóport venni, amit nem műszálas anyagokhoz használnak és amit minden üzletben kaphatunk, városon éppúgy, mint a legkisebb falun. Ezt a mosószert a dobozon olvasható használati utasítás szerint oldjuk fel, a terítő nagyságának megfelelő több vagy kevesebb kézmelegségű vízben.

A hímzés egyik sarkát mártsuk be ebbe az oldatba, majd kivéve, száraz törülköző közé szorítva nézzük meg, nem engedett-e a hímzés a színéből. Ha nem, nyugodtan vízbe helyezhetjük a terítőt, melynek minden részét finoman két kezünk között nyomkodva mossuk. Nem dörzsöljük, csak nyomkodjuk! Ha nagyon piszkos lesz a víz, úgy az első levet leöntve, újabb oldatot készítve ezt az eljárást a tiszta vízben megismételjük. Az így kimosott terítőt először meleg vízben, majd legalább kétszer langyos vízben öblítjük. Ne csavarjuk, csak a vizet kissé nyomkodjuk ki belőle, aztán száraz törülközőbe csavarjuk és legalább egy óra hosszat szikkadni hagyjuk. Ügyeljünk, hogy a mosás folyamatát gyorsan végezzük. A terítőket félig nedvesen vasaljuk, a hímzett részeit vékony batiszt anyagon, esetleg batiszt zsebkendőn keresztül; a hímzetlen részt vasalhatjuk védőanyag nélkül. Vasalás közben vigyázzunk arra, hogy a terítő lehetőleg visszakapja eredeti formáját, ne nyújtsuk el, és vigyázzunk arra is, hogy a fonákjáról vasaljuk, hogy a vasalás után a minták szebben kidomborodjanak a terítő színén. Ezután legalább 24 órán át vízszintes helyzetben kiterítve állni hagyjuk, időt engedve a teljes kiszáradásra. A terítők tárolására lehetőleg nagy méretű fiókot vagy szekrényt használjunk, amelyekben a terítőket száradás után, kevés helyen összehajtva helyezzük el. Ott, ahol a hímzett részek egymás fölé kerülnek, ajánlatos őket selyempapírral választani el egymástól. A szekrény vagy a láda, amibe behelyezzük az ilyen módon kitisztított és vasalt terítőket, száraz helyen legyen, ne tegyük ki a terítőket a dohosodás vagy a penészedés veszélyének. Természetesen ez a tisztítási mód nem alkalmazható sem a selyem, sem pedig a gyapjú holmira. De nem ajánlatos a nagyon régi, nagy, elrongyolódott batiszt vagy gyolcs anyagból készült terítőket sem házilag mosni. Ezeknek a tisztítását legcélszerűbb a múzeumra bízni.

Ha ennyit megteszünk, amennyit ebben a néhány sorban leírtam, teljesítettük a régi hímzések iránti kötelességünket. Megérdemlik ezek a terítők a gondozást, hiszen mindegyikét az Isten iránti szeretetből, egyház iránti hűségtől vezetett asszonykezek varrták, mintegy emléket állítva maguknak a gyülekezetek előtt és példát mutatva a mai és a meglévő terítők hűséges gondozásában.”

Templomaink szőnyegeiről szólva megállapítjuk, hogy a korábbi évszázadokban a deszkával, kőlapokkal, téglával, majd betonnal burkolt padozaton semmiféle szőnyeg nem volt. Századunk elején terjedt el a városi gyülekezetekben a kókusz-szőnyeg, falusi templomokban a házi szövésű, ún. rongyszőnyegek használata. Ezek a futószőnyegek az ülőhelyek között takarták a padlózatot, esetleg a rongyszőnyegek összevarrt formában az úrasztala alatt lévő dobogót.

Napjainkban ugyanez a helyzet, azzal a különbséggel, hogy a rongyszőnyeget felváltották a templomokban a színes mintás gyári pamut futószőnyegek, a szintén pamutból, esetleg velűrből készült, rendszerint modern mintás szőnyegek.

Ezek a „modern” mintás szőnyegek úgy-ahogy elviselhetők a jellegtelen, semmilyen stílushoz nem tartozó templomokban, ott azonban, ahol a belső berendezés: a padok, az úrasztala, a karzat mellvédje műemlék, lehetőleg mellőzzük ezeket az olcsó, és a templom stílusához egyáltalán nem illő pamut szőnyeget. Az úrasztala alá, még ha jóval drágább is, de perzsaszőnyeget vegyünk, vagy vétessünk.

Hazai szőnyeggyáraink termékei között gazdag választék található, amelyek közül ki lehet választani azt a – belső berendezés, az úrasztala, a padok színével harmóniában levő – szőnyeget, ami csak emeli a templombelső szépségét. A futószőnyegek lehetőleg egyszínűek legyenek, akár kókusz, akár velűr anyagból készültek.

A szőnyegek, különösen faluhelyen, fokozott mértékben ki vannak téve a piszkolódásnak, tehát ezeket több alkalommal kell takarítani, porszívózni. A templomra, annak környezetére, belső tisztaságára ügyelni minden lelkipásztornak, a gyülekezet közösségének szent kötelessége.

A lapot alapította; D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Bódás János

Ki van jelölve a helyed!

Azért van síró, hogy vigasztald
és éhező, hogy teríts asztalt.
Azért van seb, hogy bekösse kezed,
vak, elhagyott azért van, hogy vezesd,
azért van annyi árva, üldözött,
hogyan oltalmat leljen karod között.
Azért roskadnak mások vállai,
hogyan terhüket segítsd hordani.
(Az irgalmat kínok fakasztják,
s mélység felett van csak magasság.)
Ha más gyötrődik, vérzik, szenved,
azért van, hogy te megmutathasd,
hogyan mennyi szeretet van benned!

Megmutattad már néha legalább?
Enyhült s szépült-e tőled a világ?
Vagy tán kezdetől támadt foltra folt
ott is, hol eddig minden tiszta volt?

Mi vagy? Vigasznak, írnak szántak,
menedéknak, oszlopnak, szárnynak.
Valahol rég (siess, keresd!)
ki van jelölve a helyed,
s csak ott leszel az, aminek
Isten rendelt. Másként rideg,
céltalan lesz az életed,
mag leszel, mely kőre esett,
elkallódott levél leszel,
mely a címzetthez nem jut el,
gyógyszer, amely kárba veszett,
s mit sohasem kap meg a beteg,
rúd leszel, de zászlótalán,
kalász leszel, de magtalan,
cserép, miben nincsen virág,
s nem veszi hasznod sem az ég,
sem a világ!...